

Liahona

Usa ka Panulundon sa Pagkamatinud-anon alang sa Umaabut nga mga Henerasyon, p. 44

Ang Atong Tumong: Ipaambit ang Ebanghelyo ngadto sa 100 ka Tawo, p. 18

Mas Gamhanan kay sa mga Linog, mga Kalayo, o mga Hangin, p. 20

Mga Pioneer: Unsay Nagtulod Kanila sa Pagpadayon? p. 24

“GIPAHAYAG ... NAMO
ANG PASALAMAT ALANG
SA MGA SANTOS SA
ULAHING MGA ADLAW
KINSA MIDAN-AG–UG
PADAYONG MODAN-AG–SA
USA KA DALAN SA
EBANGHELYO NGA ANGAY
SUNDON SA UBAN.”

ELDER RONALD A. RASBAND

Gikan sa "Hugot nga Pagtuo sa Pagpadayon," pahina 24.

LABING IMPORTANTING MGA ARTIKULO

12 **Mga Santos: Ang Istorya bahin sa Simbahan—Kapitulo 5: Wala na Ang Tanan**

Human masugdi ang paghubad sa mga palid pinaagi sa tabang ni Martin Harris, nag-atubang si Joseph og mga sangputanan dihang gitugot niya nga ang manuskrito mawala sa tiyang mga kamot.

SA HAPIN
Paghulagway pinaagi ni David Green.

18 **Giunsa Namong Paglampus sa Pagpaambit sa Ebanghelyo** Ni Never Chikunguwo

20 **Ayaw Itugot nga Pakyas Kita sa Pagbati**

Ni Elder Jorge F. Zeballos
Sa kalibutan diin anaa ang padayon nga kaalingungog, kinahanglan nga maminaw kita sa ligdong, hinagawhaw nga tingog aron mahibalo sa kabubut-on sa Amahan.

24 **Hugot nga Pagtuo sa Pagpadayon**

Ni Elder Ronald A. Rasband
Ang atong mga katigulangan nga pioneer misagubang og grabing mga kalisud samtang naningkamot sila nga mapundok sa Zion.

30 **Pagpabiling Matinud-anon Bisan Kon Nag-inusara**

Ni Ryan W. Saltzgjver
Bisan og walay building sa simbahan o bisan gani usa ka ward, kini nga mga Santos naningkamot sa pag-establisar og Simbahan sa kaugalingon nilang mga yuta nga natawhan.

36 **Ang Basahon ni Mormon Makausab sa Kinabuhi**

MGA DEPARTAMENTO

4 **Mga Hulagway sa Hugot nga Pagtuo: Victor Barbinyagra**

6 **Mga Baruganan sa Pagpangalagad: Motabang Uban sa Kalooy**

10 **Sa Pulpito: Ang Pagkahibalo Kon si Kinsa Ka—ug Kon si Kinsa Ka Sukad Masukad** Ni Sheri L. Dew

40 **Mga Tingog sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw**

80 **Hangtud sa Sunod Natong Panagkita: Ang Basahon ni Mormon Magdala og Kabuhong** Ni Presidente Ezra Taft Benson

44 Mga Pagbiyahe sa Tulo ka Modernong Pioneer

Ni Sarah Keenan

Sama sa nahitabo sa nag-unang mga pioneer, ang pagpasakop sa Simbahan karon naglakip sa kaisug ug sakripisyo.

48 Mibati Ka Ba nga Walay Koneksyon? Sulayi ang Paghinay-hinay

Ni Charlotte Larcabal

Akong naamguhan nga ang kapaspas, kagubot sa pamaagi sa pagpakabuhi nagpalayo kanako sa Dios.

Tan-awa kon imo bang makit-an ang Liahona nga gitago dinhi niini nga isyu. Timailhan: Unsa ang trabaho sa imong lolo?

50 Pagtubag sa Lisud nga mga Pangutana: 3 Ka Baruganan nga Makatabang

54 Kon Lisud ang Pagserbisyo

Ni Lyka T. Valdez

Ang pagserbisyo sa akong apohan dili makalingaw—hangtud nga akong giusab ang akong kinaiya.

56 7 Ka Tip sa Paghatag og Pakigpulong

Ni Sarah Hanson

Ang pagpamulong sa Simbahan pweding makahahadlok! Apan magamit nimo kini nga mga tip sa pag-andam ug paghatag og makapa-interes nga pakigpulong.

58 Pagpangandam sa Kinabuhi: Unsay Atong Buhaton sulod sa Templo?

60 Usa ka Sanglitanan sa mga Kasubo Atol sa Igpapahulay

Ni Alyssa Nielsen

Nakakat-on ko unsaon sa pagsugod nga magpaabut sa adlawng Igpapahulay imbis maalarma niini.

62 Poster: Mga bracket

63 Ang Katapusang Pulong: Pwede Kang Mahimong Takus sa Templo

Ni Elder Quentin L. Cook

64 Ang Biyahe ni Isabelle

Ni Jessica Larsen

Ang biyahe layo, apan ang pamilya ni Isabelle nahibalo nga may igo nga panalangin sa pag-adto sa templo.

66 Matarung nga mga Apohan

Ni Jenna Koford

Gikulbaan si Andrew mahitungod sa iyang klase nga Pagdala-og-Ginikanan-sa-School Day.

68 Sa Katapusan usa Na ka Mahangturon nga Pamilya

Ni Jane McBride

Si Mia ganahan sa maabi-abihong pagbati nga iyang natagamtan sa panimalay sa iyang higala nga si Zoey.

70 Ipadan-ag ang Imong Kahayag: Usa ka Higala ug Misyonaryo

72 Ang mga Apostoles Nagpamatuod kang Kristo

Ni Elder Gary^oE. Stevenson

73 Reading Club sa Basahon ni Mormon: Helaman 5:12

74 Atong Pahina

75 Daang Tugon nga Kard sa Bayani

76 Mga Istorya sa Kasulatan: Ana ug Samuel

Ni Kim Webb Reid

79 Koloranan nga Pahina: Makapaambit Ako sa Uban

Internasyonal nga magasin sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga giimprinta sa Cebuano

Ang Unang Kapangulohan: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles:

M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Editor: Hugo E. Martinez

Luyo-luyo sa mga Editors: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Mga Advisor: Brian K. Ashton, Bonnie H. Cordon, LeGrand R. Curtis Jr., Edward Dube, Sharon Eubank, Donald L. Hallstrom, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke

Tigdumalang Direktor: Richard I. Heaton

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan: Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: Adam C. Olson

Luyo-luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr

Assistant sa Publikasyon: Francisca Olson

Team sa Pagsulat ug Pag-edit: Maryssa Dennis, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flittton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekir, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Tigdumalang Direktor sa Art: J. Scott Knudsen

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Team sa Pagdesinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily Chieko Remington, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Coordinator sa Intellectual Property: Collette Nebeker Aune

Tigdumala sa Produksyon: Jane Ann Peters

Team sa Produksyon: Ira Glen Adair, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson

Prepress: Joshua Dennis, Ammon Harris

Direktor sa Pag-imprinta: Steven T. Lewis

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Troy K. Barker

Paghubad: Francisco M. dela Cruz

Ipadala ang subskripsyon, mga pangutana, ug mga taho ngadto sa Dateline Philippines sa Liahona, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive, Greenmeadows Subdivision, Quezon City 1110, Metro Manila, Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas Center, Emerald Avenue, Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono 635-9183. Presyo sa subskripsyon sa Pilipinas, P48 matag tuig, P4.00 matag gula, gawas sa mga espesyal nga isyu.

Sa pag-subscribe ug pag-renew sa magasin, bisitahi ang <http://store.lds.org>. Palihug ayaw kalimti sa pagbutang sa imong ward/branch isip address asa ipadala ang imong subskripsyon. Kon dunay mga pangutana mahitungod sa subskripsyon palihug tawag sa Church's Global Service Center (GSC) sa 1800-8-680-3950 alang sa mga subscriber sa PLDT ug Smart o 1800-1-441-0687 alang sa mga subscriber sa Globe.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana online sa liahona.lds.org; kon ipadala ngadto sa Liahona, Room 2420, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; o i-e-mail sa: liahona@ldschurch.org

Liahona (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabut nga "kompas o direktor") gimantala sa Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese (simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Italian, Japanese, Kiribat, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, ug Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi sa pinulongan.)

© 2018 sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin. Gigamit sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot. Gi-imprinta sa Tinipong Bansa sa Amerika. Gi-imprinta sa Pilipinas.

Copyright nga impormasyon: Gawas kon sa laing paagi gipasabut, ang mga indibidwal mahimong mokopya sa materyal gikan sa Liahona alang sa ilang personal, dili pangkomersyo nga paggamit (lakip sa mga calling sa Simbahan). Kini nga katungod mahimong kuhaon pag-usab sa bisan unsang panahon. Ang biswal nga material dili mahimong kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa kredito sa maong artwork. Ang copyright nga mga pangutana kinahanglan ipadala ngadto sa Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Fl. 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; email: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

July 2018 Vol. 21 No. 7. LIAHONA (USPS 311-480) Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

ANAA PAY DAGHAN SA ONLINE [INTERNET]

Basaha ang mga artikulo ug pagsumiter ug imong kaugalingon sa liahona.lds.org

Pangita og mga mensahe nga makapadasis, nga ikapaambit (sa Iningles, Portuguese, ug Spanish) sa facebook.com/liahona

Pagpadala og feedback sa liahona@ldschurch.org

Pag-subscribe sa store.lds.org
O bisitaha ang distribution center, hangyoga ang mga lider sa ward, o tawag sa 1-800-537-5971 (U.S. ug Canada)

MGA ICON GIKAN SA GETTY IMAGES

MGA HILISGUTAN NIINI NGA ISYU

Mga numero nagrepresentar sa unang pahina sa artikulo.

Adlawng Igpapahulay, 56, 60

Basahon ni Mormon, 12, 36, 73, 80

Bunyag, 74

Ehemplo, 40, 41, 70

Espiritu Santo, 20, 68

Gugmang Putli, 6

Hugot nga Pagtuo, 30, 40, 43

Jesukristo, 60, 72

Joseph Smith, 12

Kalipay, 4

Kalisdanan, 24, 43

Kamasaligon, 10

Kamatuoran, 50

Kamaunungon, 30, 75

Kasaysayan sa Simbahan, 12

Langitnong Amahan, 20, 48

Mga pioneer, 24, 30, 44

Misyonaryo nga buhat, 18, 70

Pag-ampo, 20, 48, 50, 76

Paghinulsol, 63

Pagkakabig, 18, 36, 42, 44

Pagpaambit, 79

Pagtuon sa kasulatan, 48, 50

Pamilya, 62, 64, 66, 68

Panaghigala, 68, 70, 75

Sakripisyo, 44, 64

Serbisyo, 6, 54

Templo, mga, 58, 62, 63, 64, 74

MGA HULAGWAY SA HUGOT NGA PAGTUO

Si Victor natawo nga kulang pa og tulo ka bulan. Agig resulta, duna siyay daghang kakulian sa panglawas ug dili makalakaw hangtud siyete anyos na siya. Bisan sa mga hagit nga iyang giatubang, gipili ni Victor ang pagkamalipayon nga tawo. Gikalipay niya ang pagtabang ug pagpakita og gugma sa uban.

LESLIE NILSSON, LITRATISTA

Victor Barbinyagra

Kharkiv, Ukraine

Duna koy mga problema, sama sa uban. Dili kini dagko o gagmay, ug bisan dili nato kini masulbad sento porsento, nahibalo kong maatubang ra nato ang atong mga problema ug siguradong makapadayon ra kita.

Tungod sa Simbahan, nasayud kong magmalipayon kamo bisan unsa pa, tungod kay ang plano sa Dios mao ang plano sa kalipay. Mituo ko nga ang kalipay usa ka butang nga naa sa sulod kanato, dili sa gawas.

Ang kalipay naggikan sa pagbaton og pagtuo, pagsalig sa Dios, ug pagsunod sa ebanghelyo. Nagtabang kini aron makabaton kita og tarung nga kinaiya ug magamit unsay anaa kanato para mas momaayo kita.

PANGITA PA OG DUGANG

Tan-awa pa ang daghan mahitungod sa panaw ni Victor bahin sa pagtuo diha sa liahona.lds.org.

Bisitaha ang “Plano sa Kaluwasan” diha sa lds.org/topics aron mahibaloan sa unsang paagi ang plano sa kaluwasan makatabang sa atong pagpangita og kalipay.

Mga Baruganan sa Pagpangalagad

MOTABANG UBAN SA KALOOPY

Samtang sundon nimo ang ehemplo sa Manluluwas bahin sa kalooy, imong makita nga makahimo ka diay og kalainan sa kinabuhi ngadto sa uban.

Ang kalooy mao ang pagbaton og kasayuran bahin sa kahamol sa uban nga adunay tinguha sa pagpagaan o paghupay niini. Ang pakigsaad sa pagsunod sa Manluluwas usa ka pakigsaad bahin sa kalooy sa “pagtambayayong sa usag usa nga mga alantuson” (Mosiah 18:8). Ang buluhaton sa pag-atiman sa uban usa ka oportunidad sa pagpangalagad nga maoy gusto sa Ginoo: nga “patooha ninyo ang uban nga nagaduhaduha” (Judas 1:22). Misugo ang Ginoo nga, “Magpakita sa kalooy ug malumong pagbati ang tagsatagsa ka tawo sa iyang igsoon” (Zacharias 7:9).

Ang Kalooy sa Manluluwas

Ang kalooy usa ka makadasig nga pwersa sa pagpangalagad sa Manluluwas (tan-awa sa sidebar: “Usa ka Manggiloy-ong Manluluwas [A Compassionate Savior]”). Ang Iyang kalooy alang sa Iyang isigkatawo naghimo nga matabangan Niya sa dili maihap nga okasyon ang mga anaa sa Iyang palibut. Tungod sa pag-ila sa panginahanglan ug mga tinguha sa katawhan, Iya silang napanalanginan ug gitudloan sa daghang paagi nga importante kaayo para kanila.

Ang tinguha sa Manluluwas nga mahawas kita sa atong mga kahamol misangput sa buhat sa kalooy: nga mao ang Iyang Pag-ula alang sa mga sala ug pag-antus sa katawhan.

Ang iyang kapasidad sa pagtubag sa panginahanglan sa katawhan usa ka butang nga atong angay mapanangkamutan samtang magserbisyo kita. Samtang magpakabuhi kitang matarung ug maminaw sa mga pag-aghat sa Espiritu, madasig kita sa pagtambang sa makahuluganong mga paagi.

Ang Atong Pakigsaad bahin sa Kalooy

Ang Langitnong Amahan gusto nga magmanggiloy-on ang Iyang mga anak (tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 12:25–27). Aron mahimong tinuod nga mga disipulo, kinahanglan nga makapalambo ug makapakita kita og kalooy ngadto sa uban, ilabi na ngadto sa mga nanginahanglan (D&P 52:40).

Sa atong pagdala sa atong kaugalingon sa ngalan ni Jesukristo pinaagi sa atong pakigsaad sa bunyag, misaksi kita nga kita andam nga mopakita og kalooy. Si Presidente Henry B. Eyring, Ikaduhang

Ang mga baruganan sa pagpangalagad gitumong aron matabangan kita sa pagkat-on sa pag-atiman sa usag usa—dili ipaambit isip usa ka mensahe. Samtang atong nailhan kadtong atong gialagaran, ang Espiritu Santo moaghat kanato aron makahibalo unsa nga mensahe ang ilang kinahanglanon isip dugang sa atong pag-atiman ug kalooy.

Magtatambag sa Unang Kapangulohan, mitudlo nga ang gasa sa Espiritu Santo motabang sa paghimo nato niini: “Kamo mga miyembro sa pakigsaad sa Simbahan ni Jesukristo. . . .

“Mao nga mibati kamo nga gustong motabang sa tawo nga nanglimbasug nga magpadayon nga dunay gipas-an nga kasubo ug kalisdanan. Misaad kamo nga tabangan ninyo ang Ginoo nga mapagaan ang ilang mga palas-anon ug mahupay. Gihatagan kamo sa gahum aron makatabang nga mogaan kana nga mga palas-anon dihang nadawat ninyo ang gasa sa Espiritu Santo.”¹

Sama pananglit, usa ka sister sa Russia may lisud nga sitwasyon sa pamilya hinungdan

nga dili siya makasimba sulod sa kapin sa usa ka tuig. Lain nga sister sa branch mitabang matag Domingo uban sa kalooy pinaagi sa pagpanawag kaniya aron sultihan siya sa mga pakigpulong, mga leksyon, mga gitawag sa misyon, mga bata nga natawo, ug uban pang mga balita sa branch. Dihang nasulbad ang sitwasyon sa pamilya sa natanggong nga sister sa balay, gibati niya nga kabahin gihapon siya sa branch tungod sa sinemana nga pagtawag kaniya sa iyang higala. ■

MUBO NGA SULAT

1. Henry B. Eyring, “Ang Maghuhupay” *Liahona*, Mayo 2015, 18.

USA KA MANGGILOY-ONG MANLULUWAS

Ikonsiderar ang pagtuon niining pipila ka mga kasulatan aron makita kon sa unsang paagi ang kalooy ni Jesukristo naghimo aron iyang maayo, mapanalanginan, ug matudloan kadtong mga anaa sa iyang palibut atol sa iyang pangalagad: Mateo 9:35–38; 14:14; 18:27, 33; 20:30–34; Marcos 1:40–42; 5:19; 6:30–42; 9:22; Lucas 7:13; 10:33; 15:20.

Upat ka Sugyot alang sa Pagpalambo og Kalooy

Samtang ang kalooy sa kasagaran mouswag human atong masinati ang kaugalingon natong mga pagsulay, dunay pipila ka mga butang nga atong mahimo karon aron makapalambo og kalooy. Hunahunaa ang mga paagi nga magamit nimo kining upat ka baruganan.

Mag-ampo alang niini. Samtang mangamuyo ka sa Langitnong Amahan, ablihan Niya ang imong kasingkasing, ug “mobati ka og usa ka sinserong kabalaka alang sa mahangturong kaayohan ug kalipay sa ubang mga tawo” (*Isangyaw ang Akong Ebanghelyo: Usa ka Giya sa Misyonaryo nga Pagserbisyo* [2004], 142; tan-awa usab sa Moroni 7:48).

1. Pag-ampo

Praktisa kini. Makapakita ka og kalooy pinaagi sa pagpaminaw ug pagsabut. Ibutang ang imong kaugalingon sa ilang sitwasyon ug ikonsiderar kon unsa kaha ang ilang bation. Kon tukma sa sitwasyon ug tayming, pwede kang motanyag og tabang aron mahuwasan sila sa ilang kasakit, pag-antus, o kahasol.

4. Pakighigala

KALOOPY

2. Pag-praktis

Pagkahimong personal nga higala. Ang pagpakita og kalooy pwede ra nga sama ka yano sa pagpakita og tinuod nga interes sa kinabuhi sa mga tawo. Kat-uni ang pagpaminaw og maayo (tan-awa sa “Ministering Principles: Five Things Good Listeners Do [Mga Baruganan sa Pagpangalagad: Lima ka Butang nga Mahimo sa Maayong Tigpaminaw],” *Liahona*, Hunyo 2018, 6–9). Ang imong gugma para kanila motubo, ug mas sayon ang pagkamatikud og mga paagi aron ikapakita kana nga gugma.

3. Mga Pag-aghat

Sunda ang mga pag-aghat. Ang Ginoo makapadayag kanato og mga paagi nga mapakita ang kalooy nga posibling wala nato mamatikdi sa atong kaugalingon. Kon mobati ka nga giaghat sa Espiritu sa pagtabang sa uban, ayaw pagpanuko nga lihuon dayon kini.

ANG PAGKAHIBALO KON SI KINSA KA—UG KON SI KINSA KA SUKAD MASUKAD

Ni Sheri L. Dew

Kini nga kutay nagtimaan sa kinabuhi sa mahalarong mga kababayan-an ug sa ilang mga mensahe, nga gikutlo gikan sa basahon *At the Pulpit: 185 Years of Discourses by Latter-day Saint Women* (2017).

Bag-o lang, ang akong 16 anyos nga pag-umangkon nga si Megan ug duha sa iyang mga higala miabut aron magpalabay sa gabii sa among balay. Samtang nag-istorya mi nianang gabhiona, usa kanila nangutana nako kon unsay pagbati kon nagtubo ka sa usa ka umahan sa karaang mga adlaw. . . . Gisultihan nako si Megan ug ang iyang mga higala nga sa “karaang mga adlaw,” grabe ko kamaulawon ug wala gayud akoy pagsalig sa kaugalingon.

“Giunsa nimo sa pagbuntog kana nga pagbati?” Nangutana si Megan. Hapit na ko mohatag og mubo kaayong tubag dihang nahunong ko, mibati nga kining talagsaong batan-on nga mga babaye mas maminaw pa og daghan. Mao nga giingnan nako sila nga ang rason usa ka butang nga espirital: Wala kini mahitabo hangtud nga nagsugod kog kasabut unsay gibati sa Ginoo mahitungod kanako hinungdan nga ang akong mga pagbati mahitungod sa akong kaugalingon ug sa akong kinabuhi

anam-anam nga nagkausab. Nangutana dayon sila: Giunsa nako sa *pagkaysayud* kon unsay gibati sa Ginoo? Ug unsaon nila sa pagkahibalo kon unsay Iyang gibati mahitungod kanila?

Sulod sa pipila ka oras, pinaagi sa mga kasulatan, gihisgutan namo ang mahitungod sa pagpaminaw sa tingog sa Espiritu, mahitungod sa kon unsa ka matinguhaon ang Ginoo sa pagpadayag sa kahibalo nga gisulod niya sa atong mga espiritu mahitungod sa kon si kinsa kita ug unsay atong misyon, ug mahitungod sa makausab sa kinabuhi nga kalainan nga mahimo niini kon kita makahibalo.

. . . Walay laing mas importante sa atong paglampos ug sa atong kalipay dinhi kay sa pagkat-on unsaon sa pagpaminaw sa tingog sa Espiritu. Ang Espiritu mao ang mopadayag kanato sa ilhanan sa atong pagkatawo—nga dili lamang kon si kinsa kita apan kon si kinsa kita sukad masukad. Ug kon mahibaloan na nato kini, mahatagan og kahulugan ang atong kinabuhi

MAHITUNGOD NI SISTER DEW

Si Sheri Linn Dew natawo sa Ulysses, Kansas, USA, niadtong 1953. Kinamagulangan siya sa lima ka anak, ug

dihang nahuman siya sa grade five, nag-drive siya og traktor sa usa ka umahan sa humay sa pamilya. Matag Dominggo hapiton siya og sayo sa iyang lola nga si Maudie Dew para mosimba, nga gipahigayon sa inabangan nga balay. Silhigan nila ang mga upos sa sigarilyo ug mga lata sa beer aron andamon ang kwarto alang sa pagsimba. Kay nahilakip sa usa ka gamayng branch nagpasabut nga daghan siya og himoong pagpamulong ug pagpandulo. Nahimo siyang branch pianist sa batan-on pa siya ug nagserbisyo sa Primary presidency sa iyang branch sa pag-edad niya og 16.

Human niya naangkon ang degree sa history sa Brigham Young University niadtong 1978, mitrabaho siya isip editor sa Bookcraft. Nagpapakop siya sa Deseret Book niadtong 1988, nga nahimong executive vice president niadtong tuig 2000.

35 anyos siya dihang nasakop siya sa general board sa Relief Society atol sa kapangulohan ni Barbara W. Winder. 43 anyos pa lang siya dihang nahimo siyang ikaduhang Magtatambag ni Mary Ellen W. Smoot sa Relief Society General Presidency niadtong 1997.

Giawhag ni Sister Dew ang kababayan-an nga sabton ang ilang bili atol sa iyang pakigpulong sa 2001 BYU Women’s Conference, nga gikutlo dinhi.

bahin sa katuyoan nga makahinuklog kaayo nga kita dili gayud mao lang gihapon.

. . . Ang atong mga espiritu nagtinguha nga kita mahinumdom sa kamatuoran mahitungod sa kon si kinsa kita, kay ang paagi aron atong makita ang atong kaugalingon, ang atong ilhanan sa atong pagkatawo, makaapekto sa tanan natong gi-himo. . . . Makaapekto gayud kini sa pamaagi sa atong pagpakabuhi. Mao nga, karon, dapiton ko kamo sa pagpamalandong sa bag-o nga paagi dili lang kon si kinsa kamo apan kon si kinsa kamo sukad masukad.

. . . Mahunahuna ba ninyo nga ang Dios, kinsa hingpit nga nakaila

kanato, mireserba kanato aron maania karon, diin mas nagkataas ang risiko ug mas nagkagrabe ang oposisyon kay sa kaniadto? Diin nagkinahanglan siya og mas daghang kababayan-an kinsa makatabang sa pagpadako og paggiya sa usa ka pinili nga henerasyon diha sa pinakapiligro og espirituhanong palibut? Mahunahuna ba ninyo nga Iya kitang gipili tungod kay nahibalo Siya nga wala kitay kahadlok sa pagtukod og Zion?

. . . Bantugan ug talagsaon. Maisug ug determinado. Matinud-anon ug walay kahadlok. Mao kana kamo, ug mao kana kon si kinsa kamo sukad masukad. Ang pagsabut niana nga kamatuoran makausab sa inyong

kinabuhi, kay kini nga kahibalo magdala og pagsalig nga dili makopya sa bisan unsang lahi nga paagi.

. . . Kon masabtan ninyo nga *kamo* pinili ug gireserba para karon, ug kon magpakabuhi kamo nga nahiuyon niana nga misyon, mas malipayon kamo kay sa kaniadto.

. . . Ang Dios mao ang atong Amahan, ug ang Iyang Bugtong Anak mao ang Kristo. Unta maglipay na usab kita sa pagbarug nga masaligon alang sa Manluluwas ug sa pagserbisyo uban sa kaisug ug kalig-on sa Iyang ubasan. Ug unta wala kitay kahadlok sa pagtukod sa Zion sa atong Dios—tungod kay nasayud kita kon si kinsa kita ug kon si kinsa kita sukad masukad. ■

KAPITULO 5

Wala Na Ang Tanan

Mao kini ang kapitulo 5 sa bag-ong upat ka volume sa gisugilon nga kasaysayan sa Simbahan nga giulohan og Mga Santos: Ang Istorya sa Simbahan ni Jesukristo sa Ulahing mga Adlaw. Ang basahon maimprinta na unya sa 14 ka pinulongan, sa Church History [Kasaysayan sa Simbahan] nga seksyon sa Gospel Library app, ug sa online diha sa mgasantos.lds.org. Ang mosunod nga pipila ka kapitulo imantala sa umaabut nga mga isyu hangtud nga ang volume 1 mapagawas sa ulahing bahin niining tuiga. Kadto nga mga kapitulo maanaa sa 47 ka pinulongan diha sa Gospel Library app ug sa mgasantos.lds.org.

Human nadala ni Joseph sa balay ang bulawang mga palid, ang mga tigpangita og bahandi naningkamot sa pagkawat niini sulod sa pipila ka semana. Aron magpabiling luwas ang rekord, kinahanglan niya kining ibalhin-balhin og butang, gitaguan ang mga palid ilawom sa halingan, ilawom sa salog sa talyer sa iyang amahan, ug ilawom sa nagtipun-og nga lugas. Kinahanglang magbantay gayud siya kanunay.

Ang kuryuso nga mga silingan mihapit sa balay ug mihangyo kaniya sa pagpakita kanila sa rekord. Kanunay nga mibalibad si Joseph, bisan sa dihang adunay mitanyag kaniya og bayad. Determinado siya nga ampingan ang mga palid, misalig sa saad sa Ginoo nga kon iyang buhaton ang tanan, mapanalipdan kini.¹

Kini nga mga kasamok kanunayng nakapugong niya sa pagsusi sa mga palid ug sa pagkat-on pa og dugang mahitungod sa Urim ug Thummim. Nasayud siya nga ang mga ighuhubad makatabang niya sa paghubad sa mga palid, apan wala pa siya makagamit og mga bato sa manalagna sa pagbasa og karaan nga pinulongan. Matinguhaon siya nga sugdan ang buhat, apan dili klaro kaniya unsaon sa paghimo niini.²

Samtang gitun-an ni Joseph ang mga palid, usa ka tinahud nga tag-iyag yuta sa Palmyra nga ginganlan og Martin Harris nainteresado sa iyang buhat. Igo na ang pangidaron ni Martin Harris aron mahimong amahan ni Joseph ug usahay mipatrabaho ni Joseph sa iyang yuta. Nakadungog na si Martin mahitungod sa bulawang mga palid apan

wala kaayo maghunahuna niini hangtud nga ang inahan ni Joseph mihangyo kaniya nga bisitahan ang iyang anak.³

Nagtrabaho si Joseph sa layo sa dihang mibisita si Martin, mao nga nangutana siya ni Emma ug sa ubang mga sakop sa pamilya mahitungod sa mga palid. Sa pag-abut ni Joseph sa balay, gikuptan ni Martin ang iyang bukton ug gipangutana og dugang nga mga detalye. Gisultihan siya ni Joseph mahitungod sa mga palid nga bulawan ug sa mga instruksyon ni Moroni sa paghubad ug pagmantala sa mga sinulat diha niini.

“Kon buhat kana sa yawa,” miingon si Martin, “dili ko mag-apil-apil niana.” Apan kon buhat kini sa Ginoo, gusto niyang tabangan si Joseph sa pagproklamar niini sa kalibutan.

Gipaalsa ni Joseph si Martin sa mga palid nga naa sulod sa kahon nga may kandado. Makasulti si Martin nga dunay butang nga bug-at sulod niini, apan wala siya makumbinsar nga hugpong kadto sa bulawang mga palid. “Ayaw ko’g basula kon dili dayon ko motuo nimo,” miingon siya kang Joseph.

Pag-uli ni Martin sa ilang balay lapas na sa tungang gabii, hilum siyang miadto sa iyang kwarto ug nag-ampo, misaad sa Dios nga iyang ihatag ang tanan nga anaa kaniya aron lang masayud nga ang gibuhad ni Joseph balaanon.

Samtang nag-ampo siya, si Martin mibati og hinay, hinagawhaw nga tingog nga namulong ngadto sa iyang kalag. Niana dayon nasayud siya nga ang mga palid gikan sa Dios—ug nasayud siya nga kinahanglang tabangan niya si Joseph sa pagpaambit sa mensahe niini.⁴

Sa ulahing bahin sa 1827, nasayran ni Emma nga mabdos siya ug misulat siya sa iyang mga ginikanan. Hapit na usa ka tuig sukad naminyo siya ug si Joseph, ug ang iyang amahan ug inahan wala gihapon malipay. Apan ang ginikanan ni Emma miuyon nga mobalik sa Harmony ang batan-ong magtiayon aron makapanganak si Emma duol sa iyang pamilya.

Bisan tuod og mahilayo siya sa iyang kaugalingong mga ginikanan ug mga igsoon, naghinam-hinam si Joseph nga moadto. Ang mga tawo sa New York naningkamot gihapon nga makawat ang mga palid, ug ang pagbalhin ngadto sa bag-ong dapit makahatag og kalinaw ug kapribado nga gikinahanglan niya sa paghimo sa buhat sa Ginoo. Subo lang, utangan siya ug walay kwarta nga magamit sa pagbalhin.⁵

Nanghinaut nga matarung ang iyang panalapi, miadto si Joseph sa lungsod aron bayaran ang uban niyang mga utang. Samtang nagbayad siya sa usa ka tindahan, si Martin Harris miduol kaniya. “Mr. Smith, diay singkwenta dolyares,” miingon siya. “Ako ning ihatag nimo aron mahimo ang buhat sa Ginoo.”

Nakulbaan si Joseph nga modawat sa kwarta ug misaad nga bayaran kini, apan miingon si Martin nga dili maghuhahuna niana. Ang kwarta usa ka gasa, ug gihangyo niya ang tanan diha sa kwarto sa pagsaksi nga libre niya kining gihatag.⁶

Wala madugay, gibayran ni Joseph ang iyang mga utang ug gikargahan ang iyang karwahe. Siya ug si Emma mibiya dayon padulong sa Harmony dala ang bulawang mga palid nga gitagan sulod sa baril nga gisudlan og mga balatong.⁷

Ang magtiayon miabut sa dakong balay sa pamilyang Hales paglabay sa usa ka semana.⁸ Wala madugay, namugos ang amahan ni Emma nga motan-aw sa bulawan nga mga palid, apan miingon si Joseph nga ang kahon ra nga gisudlan niini ang iyang mapakita. Naglagot, gialsa ni Isaac ang kahon ug gitantiya ang kabug-aton niini, apan nagduda gihapon siya. Miingon siya nga dili mahimong ipundo kini ni Joseph sa balay gawas kon pakit-on siya kon unsay sulod niini.⁹

Tungod kay anaa ang amahan ni Emma, ang paghubad dili sayon, apan naningkamot si Joseph kutob sa iyang mahimo. Gitabangan ni Emma, gikopya niya ang daghan sa katingalahang mga titik gikan sa mga palid ngadto sa papel.¹⁰ Dayon, sulod sa pipila ka semana, gisulayan niya kini paghubad gamit ang Urim ug Thummim. Ang proseso nagkinahanglan kaniya og sobra pa kay sa pagtan-aw lang sa mga ighuhubad. Kinahanglang magmapausanon siya ug mopakita og hugot nga pagtuo samtang iyang tun-an ang mga sinulat.¹¹

Paglabay sa pipila ka bulan, miabut sa Harmony si Martin Harris. Miingon siya nga gibati niya nga gitawag sa Ginoo nga mobiyahe hangtud sa New York City aron

mokonsulta sa mga eksperto sa karaang mga pinulongan. Naglaum siya nga ilang mahubad ang mga titik.¹²

Mikopya si Joseph og dugang pa nga mga titik gikan sa mga palid, misulat sa iyang hubad niini, ug gitunol ang papel ngadto ni Martin. Dayon siya ug si Emma mitan-aw samtang ang ilang higala mipaingon sa silangan aron mokonsulta sa bantugang mga eskolar.¹³

Sa pag-abut ni Martin sa New York City, nakigkita siya kang Charles Anthon, usa ka propesor sa Latin ug Griyego sa Columbia College. Batan-on pa si Propesor Anthon—manghud tingali og mga kinse ka tuig kay ni Martin—ug labing nabantog sa pagmantala sa usa ka inila nga encyclopedia sa kulturang Griyego ug Romano. Misugod usab siya sa pagpangolekta og mga istorya kabahin sa mga American Indian.¹⁴

Istriktong eskolar si Anthon kinsa dili ganahan og mga pagbalda, apan giabi-abi niya si Martin ug gitun-an ang mga titik ug hubad nga gihatag ni Joseph.¹⁵ Bisan tuod ang propesor dili kahibalo og Ehiptoohanon, nakabasa siya og pipila ka pagtuon bahin sa pinulongan ug nasayud unsay porma niini. Pagtan-aw sa mga titik, nakakita siya og mga pagkasusama sa Ehiptoohanon ug misulti kang Martin nga husto ang pagkahubad.

Gipakita siya ni Martin og dugang nga mga titik, ug gisusi kini ni Anthon. Miingon siya nga aduna kini mga titik gikan sa daghang karaan nga mga pinulongan ug mihatag kang Martin og sertipiko nga nagmatuod sa pagkatinuod niini. Misug-

yot usab siya nga ipakita ni Martin ang mga titik ngadto sa laing eskolar nga ginganlan og Samuel Mitchell, kinsa nagtudlo kanhi sa Columbia.¹⁶

“Maalamon kaayo siya niining karaang mga pinulongan,” miingon si Anthon, “ug wala koy pagduha-duha nga makahatag siya nimo og katagbawan.”¹⁷

Gisulod ni Martin ang sertipiko sa iyang bulsa, apan sa dayon na niyang pagbiya, gitawag siya og balik ni Anthon. Gusto siyang masayud kon giunsa ni Joseph pagkakita sa bulawang mga palid.

“Usa ka anghel sa Dios,” miingon si Martin, “ang mipadayag niini kaniya.” Mipamatuod siya nga ang paghubad sa mga palid mousab sa kalibutan ug moluwas niini gikan sa kalaglagan. Ug karon nga duna na siyay pruwera sa katinuod niini, plano niyang ibaligya ang iyang umahan ug idonar ang kwarta aron mamantala ang hubad niini.

=====

Nagtan-aw sa mga titik, nakita ni Professor Anthon ang pipila ka pagkaparehas sa Ehiptoohanon ug gisultihan si Martin Harris nga eksakto ang pagkahubad.

=====

“Patan-awa ra ko sa sertipiko,” miingon si Anthon.

Mikuot si Martin sa iyang bulsa ug gihatag kini kaniya. Gigisi-gisi kini ni Anthon ug miingon nga walay mga butang nga sama sa pagpangalagad sa mga anghel. Kon gusto ni Joseph nga mahubad ang mga palid, mahimo niyang dad-on kini sa Columbia ug ipahubad kini sa usa ka eskolar.

Mipasabut si Martin nga usa ka bahin sa mga palid gisilyuhan ug nga wala tuguti si Joseph nga ipakita kini kang bisan kinsa.

“Dili ko makabasa og sinilyuhan nga basahon,” miingon si Anthon. Gipasidan-an niya si Martin nga giilad tingali siya ni Joseph. “Pagbantay sa mga tawong bakakon,” miingon siya.¹⁸

Mibiya si Martin kang Propesor Anthon ug miadto kang Samuel Mitchill. Matinahuron siyang midawat ni Martin, naminaw sa iyang istorya, ug mitan-aw sa mga titik ug hinubad. Dili siya makatino sa gipasabut niini, apan miingon siya nga mipahinumdom kini kaniya sa mga hiroglepiko [paagi sa pagsulat] nga Ehiptuhanon ug mga sinulat kini sa usa ka nasud nga nahanaw na.¹⁹

Mibiya si Martin sa siyudad wala madugay niana ug mibalik ngadto sa Harmony, mas kumbinsido kay sa kaniadto nga si Joseph dunay karaan nga bulawang mga palid ug dunay gahum sa paghubad niini. Gisultihan niya si Joseph sa iyang pakigsulti sa mga propesor ug mirason nga kon ang pipila sa labing edukado nga mga tawo sa Amerika dili makahubad sa basahon, kinahanglang si Joseph ang mobuhat niini.

“Dili ko,” miingon si Joseph, nabug-atan sa buluhaton, “kay dili ko maalamon.”

Apan nasayud siya nga ang Ginoo miandam sa mga ighuhubad aron makahimo siya sa paghubad sa mga palid.²⁰

Miuyon si Martin. Nagplano siya nga mobalik sa Palmyra, ipahiluna ang iyang mga buluhaton, ug mobalik dayon aron magsilbing tigsulat ni Joseph.²¹

Niadtong Abril 1828, si Emma ug Joseph nagpuyo sa usa ka balay nga duol sa Suba sa Susquehanna, dili layo sa balay sa mga ginikanan ni Emma.²² Karon hapit na manganak, si Emma kanunay nga nahimong tigsulat ni Joseph human siya nagsugod sa paghubad sa rekord. Usa ka adlaw, samtang naghubad siya, kalit nga nanglupad si Joseph. “Emma, aduna bay paril nga naglibut sa Jerusalem?” nangutana siya.

“Oo,” miingon si Emma, nahinumdom sa mga paghulagway niini diha sa Biblia.

“Oh,” miingon si Joseph nga nahupay, “abi nako og nailad ko.”²³

Natingala si Emma nga ang kakulang sa kahibalo sa iyang bana mahitungod sa kasaysayan ug sa kasulatan wala makapugong sa paghubad. Maglisud gani si Joseph sa paghimo og tarung nga sulat. Apan daghang oras nga mitupad og lingkod si Emma kaniya samtang iyang gidiktar ang rekord nga walay tabang sa bisan unsang basahon o manuskrito. Nasayud si Emma nga ang Dios lamang ang makadasig kang Joseph sa paghubad sama sa iyang gibuhat.²⁴

Paglabay sa panahon, mibalik si Martin gikan sa Palmyra ug mipuli isip tigsulat, nga naghatag ni Emma og kahigayunan nga mopahulay sa dili pa manganak.²⁵ Apan ang pagpahulay dili sayon. Ang asawa ni Martin, si Lucy, miinsister nga mokuyog niya sa Harmony, ug ang duha ka mga Harris adunay impluwensyal nga mga personalidad.²⁶ Madudahon si Lucy sa tinguha ni Martin nga mohatag og pinansyal nga suporta kang Joseph ug nasuko nga miadto siya sa New

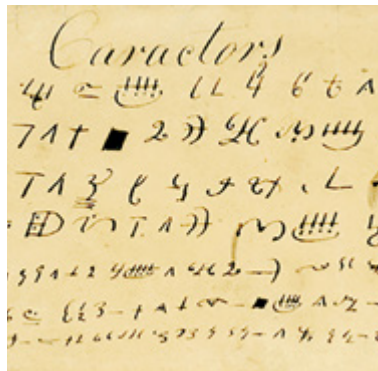
York City nga wala siya pakuyoga. Sa dihang giingnan siya ni Martin nga moadto si Martin sa Harmony aron motabang sa paghubad, gidapit ni Lucy ang iyang kaugalingon, determinado nga makakita sa mga palid.

Dili na kaayo makadungog si Lucy, ug kon dili siya makasabut sa gisulti sa mga tawo, usahay magtuo siya nga gisaway siya nila. Dili usab siya kaayo morespeto og kapribado. Human mibalibad si Joseph nga ipakita kaniya ang mga palid, gisiksik niya ang balay, giukay ang mga kaban sa pamilya, mga aparador, ug mga baul. Napugos na lang si Joseph nga taguan sa kakahoyan ang mga palid.²⁷

Wala madugay mibiya si Lucy sa balay ug mipuyo sa silingan. Wala nay laing mogamit sa mga kaban ug aparador ni Emma, apan karon si Lucy nanulti sa mga silingan nga gusto nga pangwartahan ni Joseph si Martin. Human sa mga semana nga paghimog kasamok, miuli si Lucy sa Palmyra.

Pagkabalik sa kalinaw, mas paspas na ang paghubad ni Joseph ug Martin. Milambo si Joseph sa iyang balaang tahas isip manalagna ug tigpadayag. Motan-aw ngadto sa mga ighuhubad o laing bato sa manalagna, nakahimo siya sa paghubad bisan kon ang mga palid anaa man sa iyang atubangan o giputos sa usa sa mga panapton ni Emma diha sa lamesa.²⁸

Sa tibuok Abril, Mayo, ug sa sayong bahin sa Hunyo, si Emma naminaw sa ganay [ritmo] sa pagdiktar ni Joseph sa rekord.²⁹ Hinay siyang mosulti apan klaro, mohunong usahay aron mohulat nga mosulti si Martin og “nasulat na” human niya naapas ang unsay gisulti ni Joseph.³⁰ Mopuli

Facsimile sa mga titik gikan sa mga palid sa Basahon ni Mormon.

usab si Emma isip tigsulat ug nahingangha nga human sa mga paghunong ug pagpahulay, kanunayng makasugod si Joseph kon asang dapita siya mihunong bisan dili pahinumduman.³¹

Wala madugay miabut na ang panahon nga manganak si Emma. Nagkabaga na ang pundok sa mga pahina sa manuskrito, ug nagtuo si Martin nga kon iyang mapabasa ang iyang asawa sa hinubad, makita niya ang bili niini ug mohunong na sa pagsamok sa ilang buhat.³² Naglaum usab siya nga malipay si Lucy kon giunsa niya paggahin ang iyang panahon ug kwarta sa pagtabang nga mapagawas ang pulong sa Dios.

Usa ka adlaw, mihangyo si Martin ni Joseph nga iyang dad-on ang manuskrito ngadto sa Palmyra sulod sa pipila ka semana.³³ Nahinumdom sa gibuhat ni Lucy Harris sa iyang pagbisita sa balay, si Joseph nagpanagana sa ideya. Apan gusto niyang malipay si Martin, kinsa mituo kaniya sa dihang daghan kaayo ang nagduha-duha sa iyang gipangsulti.³⁴

Dili sigurado unsay buhaton, nag-ampo si Joseph aron magiyahan, ug ang Ginoo misulti kaniya nga dili ipadala kang Martin ang mga pahina.³⁵ Apan sigurado si Martin nga duna gayuy kausaban kon mapakita niya kini sa iyang asawa, ug mihangyo siya ni Joseph nga mangamuyo pag-usab. Gibuhat kini ni Joseph, apan ang tubag mao ra gihapon. Hinoon, namugos na usab si Martin nga mangamuyo siya sa ikatulong higayon ug niining higayuna, gitugutan sila sa Dios nga ilang buhaton ang unsay ilang gusto.

Gisultihan ni Joseph si Martin nga mahimo niyang dad-on ang mga pahina sulod sa duha ka semana kon mosaad siya nga nakakandado kini ug ipakita lamang sa piho nga mga sakop sa pamilya. Misaad si Martin niini ug mibalik ngadto sa Palmyra, dala ang manuskrito.³⁶

Human mibiya si Martin, mipakita si Moroni kang Joseph ug mikuha sa mga ighuhubad gikan kaniya.³⁷

Pagkasunod adlaw human sa pagbiya ni Martin, si Emma sakit kaayo nga nagbati ug nanganak og usa ka batang lalaki. Luyahon ug masakiton ang bata ug wala mabuhi og dugay. Ang lisud nga pagpanganak nakapaluya ni Emma sa pisikal ug nakapahugno sa emosyunal, ug sa mubong higayon gituohan nga basin mamatay usab siya. Giatiman siya kanunay ni Joseph, wala gayud mobiya og dugay gikan sa iyang kiliran.³⁸

Human sa duha ka semana, mi-arang-arang ang panglawas ni Emma, ug naghunahuna siya ni Martin ug sa

manuskrito. “Nabalaka gyud ko,” iyang gisultihan si Joseph, “nga dili ko kapahulay ug dili ko mahimutang hangtud masayran nako unsay gibuhat ni Mr. Harris niini.”

Giawhag niya si Joseph nga pangitaon si Martin, apan dili gusto si Joseph nga mobiya niya. “Paanhia ang akong mama,” miingon siya, “ug siya ang akong kauban samtang molakaw ka.”³⁹

Misakay si Joseph og karwahe padulong sa amihanan. Gamay ra siya’g kinatulgan ug kinan-an sa iyang pagbiyahe, nahadlok nga nasilo niya ang Ginoo kay wala siya maminaw sa dihang miingon Siya nga dili ipadala kang Martin ang manuskrito.⁴⁰

Nagsidlak na ang adlaw sa iyang pag-abut sa balay sa iyang mga ginikanan sa Manchester. Ang mga Smith nag-andam og pamahaw ug gipaadto si Martin aron dapiton nga moapil kanila. Andam na ang pagkaon pagka-alas otso, apan wala moabut si Martin. Misugod og kabalaka si Joseph ug ang pamilya samtang naghulat sila niya.

Sa katapusan, human milabay ang sobra upat ka oras, makita si Martin sa layo, hinay nga naglakaw padulong sa balay, nga nagduko.⁴¹ Mihunong siya kadiyot duol sa gate, milingkod sa koral, ug gitabon ang iyang kalo sa iyang mga mata. Dayon misulod siya ug milingkod aron hilum nga mokaon.

Nagtan-aw ang pamilya samtang mipunit si Martin sa kutsara ug tinidor, daw andam na nga mokaon, dayon gibutang kini. “Wala na ang akong kalag!” mihilak siya, ang mga kamot

giduso sa iyang mga tampihak. “Wala na ang akong kalag.”

Kalit nga mibarug si Joseph. “Martin, nawala ba nimo ang manuskrito?”

“Oo,” miingon si Martin. “Nawala kini, ug wala ko masayud kon asa.”

“Oh, Dios ko, Dios ko,” miagulo si Joseph, nagkumo sa iyang mga kamot. “Wala na ang tanan!”

Pabalik-balik siya nga naglakaw-lakaw. Wala siya masayud unsay buhaton. “Balik ngadto,” gimanduan niya si Martin. “Pangitaa pag-usab.”

“Wala na nay pulos,” mituaw si Martin. “Gipangita na nako sa tibuok balay. Gipanglangkat pa gani nako ang mga katre ug mga unlan, ug nasayud ko nga wala kini didto.”

“Mao ba na ang akong isulti inig balik nako sa akong asawa?” Nahadlok si Joseph nga mamatay ang iyang asawa kon makadungog sa balita. “Ug unsaon nako pag-atubang sa Ginoo?”

Panimalay ni Joseph ug Emma Smith sa Harmony, Pennsylvania.

Misulay paghupay niya ang iyang inahan. Miingon siya nga tingali pasayloon siya sa Ginoo kon mapainubsanon siyang maghinulsol. Apan grabe na ang paghilak ni Joseph niining higayuna, naglagot sa iyang kaugalingon nga wala dayon mosunod sa Ginoo sa unang higayon. Halos dili siya makakaon sa tibuok adlaw. Nagpabilin siya nianang pagkagabii ug mibiya pagkabuntag padulong sa Harmony.⁴²

Nagguol si Lucy samtang nagtan-aw kaniya sa iyang pagbiya. Daw ang tanan nga ilang gilauman isip pamilya—tanan nga naghatag nila og kalipay sa milabayng pipila ka mga tuig—sa kalit lang nahanaw.⁴³ ■

Ang kompleto nga lista sa mga buhat nga nahisgutan anaa sa English sa saints.lds.org.

Ang pulong nga Topic [Hilisgutan] diha sa notes [mugbo nga mga sulat] nagpasabut og dugang nga impormasyon sa online diha sa mgasantos.lds.org.

MUBO NGA MGA SULAT

- Joseph Smith—History 1:59; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 8, sa *JSP*, H1:236–38 (draft 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [1]–[2]; Knight, Reminiscences, 3.
- Knight, Reminiscences, 3–4; Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [1]–[3]; Joseph Smith History, circa Summer 1832, 1, sa *JSP*, H1:11.
- “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, Ago. 1859, 167–68; Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [3]–[4]; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 8, sa *JSP*, H1:238 (draft 2). **Hilisgutan:** Witnesses of the Book of Mormon [Mga Saksi sa Basahon ni Mormon]
- “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, Ago. 1859, 168–70.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 8–9, sa *JSP*, H1:238 (draft 2); Knight, Reminiscences, 3; “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, Ago. 1859, 170.
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [6]; Lucy Mack Smith, History, 1845, 121.
- “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, Ago. 1859, 170.
- “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, Ago. 1859, 170; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, in *JSP*, H1:240 (draft 2).
- Isaac Hale, Affidavit, Mar. 20, 1834, sa “Mormonism,” *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian*, Mayo 1, 1834, [1].
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:240 (draft 2); Knight, Reminiscences, 3.
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [3]; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:240 (draft 2); “Letter from Elder W. H. Kelley,” *Saints’ Herald*, Mar. 1, 1882, 68; tan-awa usab sa Doktrina ug mga Pakigsaad 9:7–8 (Revelation, Apr. 1829–D, at josephsmithpapers.org).
- Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, sa *JSP*, H1:15; Knight, Reminiscences, 3. **Hilisgutan:** Book of Mormon Translation [Paghubad sa Basahon ni Mormon]
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:238–40 (draft 2); Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, sa *JSP*, H1:15.
- MacKay, “Git Them Translated,” 98–100.
- Bennett, “Read This I Pray Thee,” 192.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:240 (draft 2); Bennett, Journal, Ago. 8, 1831, sa Arrington, “James Gordon Bennett’s 1831 Report on ‘The Mormonites,’” 355.
- [James Gordon Bennett], “Mormon Religion—Clerical Ambition—Western New York—the Mormonites Gone to Ohio,” *Morning Courier and New-York Enquirer*, Sept. 1, 1831, [2].
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:240–42 (draft 2); Jennings, “Charles Anthon,” 171–87; Bennett, “Read This I Pray Thee,” 178–216.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:244 (draft 2); Bennett, Journal, Ago. 8, 1831, sa Arrington, “James Gordon Bennett’s 1831 Report on ‘The Mormonites,’” 355; Knight, Reminiscences, 4. **Hilisgutan:** Martin Harris’s Consultations with Scholars [Ang mga Pakigkonsulta ni Martin Harris sa mga Eskolar]
- Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, sa *JSP*, H1:15; Isaias 29:11–12; 2 Nephi 27:15–19.
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [8]; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:244; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma,” *Saints’ Herald*, Okt. 1, 1879, 289–90.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:244 (draft 2); Isaac Hale, Affidavit, Mar. 20, 1834, in “Mormonism,” *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian*, Mayo 1, 1834, [1]; Agreement with Isaac Hale, Apr. 6, 1829, sa *JSP*, D1:28–34.
- Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856,” 454; tan-awa usab sa Edmund C. Briggs to Joseph Smith, Hunyo 4, 1884, *Saints’ Herald*, Hunyo 21, 1884, 396.
- Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma,” *Saints’ Herald*, Okt. 1, 1879, 289–90; Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856,” 454.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:244 (draft 2); Isaac Hale, Affidavit, Mar. 20, 1834, sa “Mormonism,” *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian*, Mayo 1, 1834, [1].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [8].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [3]–[5], [8]–[9].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [9]–[10]; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma,” *Saints’ Herald*, Okt. 1, 1879, 289–90.
- Sa usa ka paghinumdom nga pagsaysay, miingon si Emma Smith nga mitrabaho siya sa samang kwarto ni Joseph ug Oliver Cowdery samtang gihuman nila ang paghubad niadtong 1829, ug malagmit nga diha usab siya samtang si Joseph ug si Martin naghubad niadtong 1828. (Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma,” *Saints’ Herald*, Okt. 1, 1879, 290.)
- William Pilkington, Affidavit, Cache County, UT, Apr. 3, 1934, sa William Pilkington, Autobiography and Statements, Church History Library; “One of the Three Witnesses,” *Deseret News*, Dis. 28, 1881, 10.
- Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856,” 454; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma,” *Saints’ Herald*, Okt. 1, 1879, 289–90.
- Tan-awa sa Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [10]; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:244; Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, sa *JSP*, H1:15; Knight, Reminiscences, 5; ug Historical Introduction to Preface to the Book of Mormon, circa Aug. 1829, sa *JSP*, D1:92–93.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9, sa *JSP*, H1:244 (draft 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [10].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 6, [10]–[11]; book 7, [1].
- Joseph Smith History, circa Summer 1832, 5, sa *JSP*, H1:15.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9–10, sa *JSP*, H1:244–46 (draft 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 7, [1]; Knight, Reminiscences, 5.
- Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 9–10, sa *JSP*, H1:244–46 (draft 2).
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 7, [1]–[2]. **Hilisgutan:** Joseph and Emma Hale Smith Family [Ang Pamilya ni Joseph ug Emma Hale Smith]
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 7, [1]–[2].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 7, [2]–[4].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 7, [5].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 7, [5]–[7]. **Hilisgutan:** Lost Manuscript of the Book of Mormon [Ang Nawala nga Manuskrito sa Basahon ni Mormon]
- Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 7, [7]. **Hilisgutan:** Lucy Mack Smith

GIUNSA NAMO PAGLAMPUS SA Pagpaambit sa Ebanghelyo

Isip bag-ong mga kinabig, ako ug ang akong asawa wala kaayo makahibalo kon unsaon sa pagkahimong mga misyonaryo. Apan mihimo kami'g tumong nga mopaambit sa 100 ka tawo.

Ni Never Chikunguwo

Church History Adviser, Zimbabwe

Ang akong asawa, si Everjoyce, ug ako naggikan sa gamayng lungsod sa Mutare, sa may utlanan sa sidlakan sa Zimbabwe. Human dayon sa among bunyag ug pagkumpirma, naagni kami sa misyonaryo nga buhat. Among nabasa nga “ang umahan puti ug andam na sa pag-ani” (D&P 33:7), ug bisan dili kaayo daghan ang among nahibaloan kon unsaon sa pagkahimong mga misyonaryo, nakahukom kami nga nagkinahanglan nga among “ iginalab ang [among] mga sanggot, ug mag-ani uban sa tanan [namo] nga gahum, hunahuna ug kusog.”

Mga miyembro kami sa bag-o lang natukod nga Dangamvura Branch nga nahimutang sa usa sa mga kalungsuran sa Mutare. Nianang panahona, tuig 1991, may 25 ka mga miyembro ang branch. Wala madugay gitawag kami nga mga branch missionaries. Nakakat-on kami og daghan gikan sa usa ka senior nga misyonaryong magtiayon nga nagserbisyo sa among dapit. Usa ka sugyot nga ilang gihimo mao nga maghimo kami og mga tumong.

Gusto namong makapaambit sa ebanghelyo ngadto sa tanan, mao nga naghimo kami og tumong nga mopaambit ngadto sa 100 ka tawo atol sa unang tuig nga kami mga branch missionary. Tingali mga linghod pa kami, apan daw kini among matuman. Misalig kami nga tabangan kami sa Ginoo.

Pinaagi sa pagpanganta og himno sa mga miting sa Simbahan, among nadiskubrihan nga duna kami talento

sa musika. Among nahukman nga gamiton ang among mga talento, mao nga nagsugod kami sa pagkanta para sa—ug kauban sa—mga tawo nga mipakita og kainterisado sa ebanghelyo samtang nakigkita kami sa pagtudlo kanila. Giubanan kami sa Espiritu samtang nanganta kami sa sagradong musika, ug gitandog Niya ang mga kasingkasing niadtong among mga gitudloan. Mao usab sa mensahe sa gipahiuli nga ebanghelyo. Gidasig namo ang tanan nga moapil sa among branch choir, ug daghan ang miapil, mga Santos man sila sa Ulahing mga Adlaw o dili. Samtang nagkadaghan ang nakakat-on mahitungod sa ebanghelyo, daghan ang miubog sa tubig sa bunyag.

Samtang gipadayon namo ang among misyonaryo nga mga paningkamot, padayon kaming nagpuasa ug

nag-ampo alang sa mga pamilya nga mipasakop sa Simbahan. Among gibati nga ang uban sa komunidad nakasaksi sa matarung nga mga ehemplo niini nga mga pamilya. Nagkadaghan ang among nadawat nga mga imbitasyon para sa pagtudlo og mga pamilya, ug ang among teaching pool napuno sa prospective nga mga miyembro.

Tungod sa pagkat-on ug pagsunod sa ebanghelyo, ang mga magtiayon nga bag-ong nabunyagan nagkasuod ug mas mapinanggaon. Nabiyaan ra sa mga ginikanan ang mga tradisyon nga wala mohaum sa kultura sa ebanghelyo. Dili na sila moinom og makahubog ug manabako. Gitudloan nila ang ilang mga anak sa eksaktong mga

Never ug Everjoyce Chikunguwo

baruganan. Daghan niadtong kanhi nagumon gayud sa kalibutanong mga butang karon nakadawat na og mga calling sa Simbahan. Nahimo silang mga panalagin sa ilang branch ug sa ilang komunidad. Ang kamot sa Ginoo midala og dakong kausaban sa ilang kinabuhi.

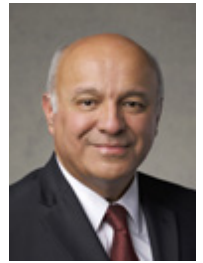
Bisan og ang grabing pagpanggukod mitumaw sa Mutare niadtong higayona, wala kini makapahunong sa paglambo sa Simbahan. Daw samtang nagkadako ang oposisyon, mao usab ang gidaghanon sa mga tawo nga gustong magkat-on mahitungod sa Simbahan. Sama pananglit, dihang ang mga sakop sa nasudnong kasundaluhan nangabut nga wala magpaila aron imbestigahan ang Simbahan nga pasanginlan og sayop nga mga

binuhatan, natandog sila sa Espiritu. Daghan ang nabun-yagan sa wala madugay ug na-orden sa priesthood.

Pinaagi sa tabang sa Ginoo, misangput nga nakapaam-bit kami sa ebanghelyo nga sobra na kaayo sa orihinal namong tumong. Tungod kay andam kami nga mangita og mga paagi aron makatabang sa uban, nakasaksi kami og dakong kausaban sa daghang kinabuhi sa tibuok namong komunidad. ■

Pahinumdom gikan sa editor: Ang paspas nga paglambo sa Dangamvura Branch sa wala madugay misangput sa pagkatukod og usa ka chapel. Ang misionaryong mga paningkamot mikatap ngadto sa dugang pa nga mga dapit, ug niadtong 1995, ang Mutare naorganisar ngadto sa usa ka district nga may walo ka unit.

Ni Elder Jorge F. Zeballos
Sa Seventy

Ayaw Itugot nga Pakyas Kita sa Pagbati

Dunay pwersa nga mas gamhanan kay sa mga linog, mga hangin nga bangis, o nagdilaab nga mga kalayo. Apan usa kini ka ligdong ug hinagawhaw, ug kinahanglan natong hatagan sa pagtagad kon gusto kita nga kini mogiya kanato.

Niadtong Pebrero 27, 2010, sa alas 3:34 sa buntag, usa ka linog sa gikusgon nga 8.8 nga marka ang mitayog sa Chile, nagmugna og kalisang, kahadlok, ug kabalaka sa minilyon nga katawhan.

Paglabay sa pipila ka adlaw, gi-assign ko nga mag-preside sa stake conference sa lokasyon nga duol sa nahitaboan niining grabe nga linog. Naghunahuna ko kon ang linog ug ang padayong mga aftershock makaapekto ba sa attendance sa komperensya. Natingala ko nga ang attendance sa matag sesyon sa komperensya mas daghan pa kay sa nangaging mga komperensya.

Maingon og ang linog mipahinumdom sa mga sakop sa stake, bisan sa temporal lang nga paagi, mahitungod sa kaimportante sa pagpaduol sa Dios, pagbalaan sa Igpapahulay, ug pagtambong og mga miting. Paglabay sa pipila ka semana akong gitawagan ang stake president. Nangutana ko kon ang attendance sa mga miting sa Simbahan taas ba gihapon. Mitubag siya nga samtang nagkadiyutay ang gidaghanon ug gikusgon sa mga aftershock, mao usab ang attendance sa simbahan.

Ang susamang kinaiya misunod sa subo nga hitabo nga mipahagsa sa World Trade Center sa New York, USA, niadtong Septyembre 2001. Liboan sa katawhan ang namalik og simba sa ilang mga simbahan sa pagpangita og kalinaw sa hunahuna ug kahupayan nga ila kaayong gikinahanglan. Apan paglabay sa panahon, kini nga pagpangita mikunhod ug ang mga butang mibalik sa normal. Dili ang mga linog, mga unos, o mga katalagman ug mga trahedyas, natural

man o hinimo sa tawo, ang makapalambo og pagtuo, pagpamatuod, ug malungtarong pagkakabig.

Si Elijah ug ang Ligdong, Hinagawhaw nga Tingog

Sa kapanahunan ni propeta Elijah, si Ahab maoy hari sa Israel. Gipakaslan ni Ahab si Jezebel, nga usa ka Phoenician nga prinsesa. Gipaila niya sa mga Israelite ang mga pamaagi sa Phoenicia, lakip ang pagsimba og mga diosdios. Human gihagit ni Elijah ang daghang mga pari ni Baal nga didto sa korte ni Haring Ahab, gihulga ni Jezebel ang kinabuhi sa propeta ug mieskapo siya ngadto sa kamingawan. (Tan-awa sa 1 Mga Hari 18:4, 13, 19, 21–40; 19:1–4.)

Human gipakaon sa anghel didto sa kamingawan, naglakaw si Elijah sulod sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii padulong sa Bungtod sa Horeb (tan-awa sa 1 Mga Hari 19:5–8). Sa kamingawan, miabut kang Elijah ang pulong sa Ginoo. Gisultihan siya nga mogawas sa langob diin siya nagpabay sa kagabhion. Samtang mibarug siya sa bungtod atubangan sa Ginoo, “daku ug makusog nga hangin” mihuros, sa grabing kakusog nga mibuak kini sa mga dagkong bato ug sa mga bukid, “apan si Jehovah wala diha sa hangin.” Dayon miabut ang linog, “apan si Jehova wala diha sa linog.” Dayon miabut ang kalayo, “apan si Jehova wala diha sa kalayo” (1 Mga Hari 19:11–12). Bisan sa kabangis sa hangin, linog, ug kalayo, dili kini mao ang pagpakita sa tingog sa Ginoo ngadto sa propeta.

Human niadtong kusog nga mga pagpahayag sa mga pwersa sa kinaiyahan, “usa ka malinawon nga diyutayng

tingog” ang miabut kang Elijah, ug nadungog niya kini (tan-awa sa 1 Mga Hari 19:12–13). Ang makahupay nga tingog sa Ginoo nagsulti kaniya kon si kinsa ang dihugan isip sunod nga hari sa Syria, kinsa ang dihugan isip sunod nga hari sa Israel, ug kinahanglan nga iyang dihugan si Elisha isip propeta nga mopuli kaniya.

Pagpangita sa Tingog

Ang mao gihapong tingog nga miabut kang Elijah—ang tingog nga nagsulti niya unsay buhaton atol sa lisud nga panahon sa iyang kinabuhi ug pangalagad—anaa gihapon sa matag anak sa Dios kinsa sinserong mobuhat sa kabubut-on sa Amahan. Apan taliwala sa daghang alingugngog, kalibutanong mga tingog nga nagdapit kanato sa pagbiyahe sa ngitngit ug makalibug nga mga dalan, asa man nato makaplagi ang hinay, hinagawhaw nga tingog nga magsulti kanato kon unsay buhaton, unsay isulti ug unsay gusto sa Dios nga atong maabut?

Si Nephi mitambag kanato sa “pagbusog sa mga pulong ni Kristo; kay tan-awa, ang mga pulong ni Kristo magtug-an kaninyo sa tanan nga mga butang nga inyong buhaton” (2 Nephi 32:3).

Ug asa man nato makaplagi ang mga pulong ni Kristo aron magbusog kita niini? Makapangita kita sa mga kasulatan, ilabi na sa Basahon ni Mormon, nga gisulat ug gipreserba uban sa kaputli niini alang kanato, nga mga lumulupyo niini nga henerasyon. Mopatalinghug usab kita sa mga pulong sa modernong mga propeta, kinsa mosulti kanato sa mga tinguha sa atong Mahangturong Amahan ug sa atong Manluluwas nga si Jesukristo karon.

Ang mga pulong sa buhing mga propeta mogiya kanato kon mag-atubang kita og bag-o ug komplikadong mga hagit. Sa bag-o lang nga mga katuigan, sama pananglit, samtang ang nagpatigbabaw nga kalibug sa kalibutan ug mga pilosopiya niini nagtinguha kanunay sa pag-usab sa konsepto sa kaminyoon ug pamilya, ang mga pulong sa mga propeta sa lig-on, maisugon, ug mapinanggaong paagi mipasabut og maayo sa sagradong matang sa pamilya, nagpahayag nga “ang kaminyoon tali sa usa ka lalaki ug usa ka babaye gi-orden sa Dios ug ang pamilya mahinungdanon ngadto sa plano sa Tiglalang alang sa walay katapusan nga destinasyon sa Iyang mga anak.”¹

Gipanghingusgan usab sa mga propeta karon ug mga apostoles ang kaimportante sa pagbalaan sa Igpapahulay sa panimalay ug sa simbahan ug pagkab-ot sa kaluwasan

sa atong mga katigulangan pinaagi sa family history ug buhat sa templo. Sa matag kinatibuk-ang komperensya, naghatag sila og dugang espiritwal nga giya alang sa Simbahan.

Ang Espiritu Santo Moggiya Kanimo

Midugang pa sa pagtudlo si Nephi nga, “Kon kamo mosulod pinaagi sa agianan, ug modawat sa Espiritu Santo, kini mopakita nganha kaninyo sa tanan nga mga butang nga kinahanglan inyong buhaton” (2 Nephi 32:5). Mao nga, kay gidugangan pa ang pagpasabut sa kaimportante sa pagpangita sa mga pulong ni Kristo, karon gitudloan kita ni Nephi bahin sa himoon natong direkta nga komunikasyon sa Espiritu Santo, ang ikatulong sakop sa Dios nga Kapangulohan.

Si Nephi nahibalo gayud sa tukma kon unsay iyang gihisgutan. Mga 30 o 40 ka tuig sa una, samtang ang iyang pamilya didto pa sa disyerto ug nagtukod og barko nga modala kanila ngadto sa gisaad nga yuta, gibadlong ni Nephi ang iyang mga magulang nga igsoon tungod sa paghimo og mga sala, bisan human nakadungog sa tingog sa anghel.

Miingon si Nephi kanila, “Kamo dali nga mobuhat og kadautan apan dugay nga mahinumdom sa Ginoo nga

inyong Dios. Kamo nakakita og usa ka anghel, ug siya namulong nganha kaninyo; oo, kamo nakadungog sa iyang tingog matag karon ug unya; ug siya nakapamulong nganha kaninyo sa usa ka hinay nga hinagawhaw nga tingog, apan kamo ingon sa walay pagbati, mao nga kamo dili makabati sa iyang mga pulong; busa, siya nakapamulong nganha kaninyo sama ngadto sa tingog sa dugdog, nga mao ang hinungdan sa pagkauyog sa yuta ingon og kini mabuak” (1 Nephi 17:45).

Dili Kita Mohunong sa Pagbati

Ang komunikasyon sa Dios sa Iyang mga anak sa kasagaran moabut pinaagi sa Espiritu Santo, kinsa sa kasagaran makigsulti kanato sa usa ka tingog nga mosulod sa atong mga hunahuna ug kasingkasing, “ang ligdong nga hinagawhaw nga tingog, nga naghong-hong ngadto ug midulot sa tanan nga mga butang” (D&P 85:6). Paminawon nato ang malumo nga tingog ug dili maghulat hangtud nga may tawo nga mamulong kanato sa tingog nga sama sa usa ka dalugdug! Hinumdumi, nakakat-on si Elijah nga ang tingog sa Ginoo wala sa hangin, linog, o kalayo. Namulong ang Ginoo kaniya pinaagi sa Espiritu Santo, usa ka ligdong, hinagawhaw nga tingog.

“Ang tingog sa Espiritu moabut isip usa ka *pagbati* kay sa usa ka tingog,” miingon si Presidente Boyd K. Packer (1924–2015), Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. “Kamo makakat-on, sama nako, sa ‘pagpaminaw’ niana nga tingog nga *mabati* imbis nga *madungog*. . . .

“. . . Usa kini ka espirituhanong tingog nga mosantup sa inyong hunahuna samtang ang panabut o pagbati ibutang sa inyong kasingkasing.”²

Bation nato ang mga pulong gikan sa Espiritu Santo, labaw kay sa atong *mabati* sa atong mga dalunggan, sa atong hunahuna ug kasingkasing. Ayaw itugot nga pakyas kita sa pagbati niana nga mga pag-aghat! Unta ablihan nato ang atong hunahuna ug kasingkasing aron madawat ang mga pulong sa mga propeta. Unta atong tugutan ang Espiritu Santo nga magpadayon sa pagtudlo kanato pinaagi sa ligdong, hinagawhaw nga tingog. Nagtudlo sa Iyang mga disipulo mahitungod sa Espiritu Santo, nga ipadala ngadto kanila human sa Iyang pagbiya, gisultihan sila sa Manluluwas, “Apan ang Manlalaban, nga mao ang Espiritu Santo, nga sa akong ngalan igapadala sa Amahan, siya ang magatudlo kaninyo sa tanang butang, ug magapahinumdom kaninyo” (Juan 14:26).

Ang matag takus nga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw dunay katungod ug panalangin sa pagkadawat og personal nga giya, inspirasyon, ug personal nga pagpadayag gikan sa langit pinaagi sa Espiritu Santo.

Si Presidente Thomas S. Monson (1927–2018) miingon: “Himoa nga maimpluwensya kamo sa hinay, hinagawhaw nga tingog. Hinumdumi nga ang may awtoridad nga tawo mipandong sa inyong ulo sa pagkumpirmar kaninyo ug miingon, ‘Dawata ang Espiritu Santo.’ Ablihi ang inyong kasingkasing, bisan ang inyong espiritu, alang nianang espesyal nga tingog nga nagpamatuod sa kamatuoran. Sigun sa gisaad ni propeta Isaias, ‘Ang imong igdulungog makadungog sa usa ka pulong . . . magaingon, Kini mao ang dalan, lumakaw kamo diha niana’ [Isaias 30:21].”³ ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. “Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” *Liahona*, Mayo 2017, 145.
2. Boyd K. Packer, “Tambag ngadto sa mga Kabatan-onan,” *Liahona*, Nob. 2011, 17–18.
3. Thomas S. Monson, “Motuo, Mosunod, ug Molahutay,” *Liahona*, Mayo 2012, 129.

HUGOT NGA PAGTUO SA PAGPADAYON

Gisuportahan pinaagi sa pagpamatuod mahitungod sa Ginoo nga si Jesukristo, ang mga sakop sa Willie handcart company nagpadayon batok sa kalisdanan ug kagutom.

Ang istorya nga gusto nakong ipaambit naggikan sa baryo sa rolling green sa kalungsuran sa England, diin si John Bennett Hawkins natawo sa Gloucester niadtong 1825. Namiyembro siya sa Simbahan niadtong 1849 ug mibiya sa mao gihapon nga tuig padulong sa Amerika kauban sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw sakay sa barko nga *Henry Ware*. Miabut siya sa Utah niadtong Agosto 1852 ug usa siya sa mga blacksmith [panday] nga pioneer sa sayong kapanahunan sa pagpanimuyo sa Utah.

Ang iyang pangasaw-unon, si Sarah Elizabeth Moulton, naggi-kan usab sa kalungsuran sa England. Ang Irchester usa ka gamayng baranggay duol sa Suba nga Nene, mga 65 milya (105 kilometros) sa amihanan sa London ug sa susamang gilay-on padulong sa silangan sa Birmingham. Didto natawo si Sarah Elizabeth niadtong 1837 kang Thomas Moulton ug ni Esther Marsh. Namatay ang mama ni Sarah Elizabeth sa dos anyos pa lang siya, ug niadtong 1840 nagminyo ang iyang papa kang Sarah Denton.

Niadtong Hunyo 1837, si Elder Heber C. Kimball (1801–68) sa Korum sa Napulong Duha ka mga Apostoles ug ang ubang lider sa Simbahan didto sa England naghimo sa misyonaryo nga buhat. Apil sa daghang mga kinabig nga gitudloan niini nga mga misyonaryo mao ang usa ka pamilya kinsa mihatag sa mga Moulton og kopya sa gamayng basahon nga *A Voice of Warning*, sinulat ni Elder Parley P. Pratt (1807–57) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. Human sa pagbasa niini, nakabig si Thomas ug Sarah ug nabunyagan niadtong Disyembre 29, 1841. Nianang panahona, ang ilang pamilya dunay duha ra ka anak—nga si Sarah Elizabeth, kwatro anyos, ug Mary Ann, pito pa ka bulan ang pangidaron.

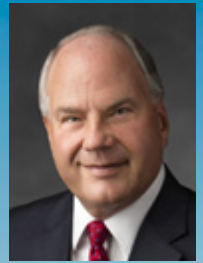
Ang espiritu sa panagpundok kusog diha sa sulod sa kasing-kasing sa mga kinabig sa Europe. Ang dako nilang tinguha mao ang paglangyaw ngadto sa Amerika, diin didto ikauban nila ang kadaghanang mga Santos. Sama sa kadaghanan, ang mga Moulton walay igong kwarta aron matuman kini nga tinguha. Apan lig-on ang ilang desisyon, ug nagsugod sila og tigom og kwarta gamit ang garapon sa prutas.

Perpetual Emigration Fund

Niadtong 1849, miorganisar si Presidente Brigham Young (1801–77) og Perpetual Emigration Fund aron itabang sa mga miyembro sa Simbahan alang sa pagsulod sa Amerika. Ang unang nakabiyaha gamit kini nga pundo mibiyahe pinaagi sa karwahe, apan kini nga pamaagi sa biyahe dugay ug dako og gasto. Bisan sa tabang sa Perpetual Emigration Fund, diyutay ra ang makahimo sa paggasto para sa biyahe. Gi-istudyuhan sa mga lider sa Simbahan ang paggamit og mga kariton ug nasayran nga mas dali ang biyahe kon magkariton ug mas minus og gasto.

Tungod niana ang pamilyang Moulton nga may pito ka anak, ug pinaagi sa ilang tinigom gamit ang garapon, sa tabang gikan sa Perpetual Emigration Fund, ug sa mas minus og gasto nga paagi sa

Wala: Kasamtangang-panahon sa Gloucester, England, sa baryo

**Ni Elder
Ronald A.
Rasband**

Sa Korum sa Napu-
log Duha ka mga
Apostoles

Scotts Bluff National Monument sa kasadpan sa Nebraska, USA

pagbiyahe, nahimo nga posible ang ilang pangandoy nga molangyaw. Para sa pamilya nga siyam, nagkinahanglan kini og mainampingong pagplano aron maandam sa biyahe. Aron mas makadaginot pa og kwarta sa ilang pagpamalit nga gikinahanglan, sa kasagaran mangaon ra sila og barley nga harina sa hapit usa ka tuig.

Dihang nagkaduol na ang ilang paglarga, nagpanuko si Thomas nga himoon ang mao nga panaw kay ang iyang asawa hapit na manganak. Apan si Sarah Denton Moulton usa ka babaye sa hugot nga pagtuo ug dili matarug. Sa wala pa sila mobiya sa England, usa sa mga misyonaryo mihatag kang Sarah og panalangin diin gisaad kaniya nga kon moadto siya sa Utah, makaabut siya ngadto nga luwas nga walay mawala bisan usa ka sakop sa iyang pamilya—kaanindot nga saad sa panalangin sa pamilya nga mahimo na unyang 10!

Ang pamilya, kinsa mitakda nga molawig gikan sa Liverpool, England, niadtong 1856 sa barko nga *Thornton*, mihangop sa bag-ong batang lalaki mga tulo pa lang ka adlaw ang edad ngadto sa ilang panaw. Ang *Thornton* may pagtugot nga mokarga og 764 ka Danish, Swedish, ug English nga mga Santos. Ubos sila sa pagdumala sa misyonaryo nga ginganlan og James Grey Willie.

Paglabay sa unom ka semana ang *Thornton* milawig padulong sa New York Harbor. Dayon ang pamilyang Moulton misakay og tren aron himoon ang taas nga biyahe padulong sa kasadpan. Miabut sila sa Iowa City, Iowa, pagka Hunyo 1856, nga mao ang sinugdanang dapit para sa mga handcart company. Tulo lamang ka adlaw sa wala pa sila mangabut, ang handcart company ni Kapitan Edward Bunker mibiya gikan sa Iowa City dala ang daghang magamit nga mga kariton.

Mga Kalisdanan sa Pagkariton

Paglabay sa mga duha ka semana, ang Willie company giipon sa laing company sa mga Santos, ubos sa pagdumala ni Edward Martin. Ang mga tinugyanan sa Simbahan sa Iowa

City, kinsa naningkamot aron masangkapan ug mapadala ang unang tulo ka handcart company, karon naglisud gayud sa pagtabang sa bagang grupo niadtong mga naulahi sa pag-abut. Kinahanglan silang maghimo og 250 ka kariton sa dili pa kining mga Santos makapadayon sa ilang panaw.

Ang tanang lalaki nga makahimo gipahimo og mga kariton, samtang ang mga babaye nanghimo og dinosenang mga tolda para sa biyahe. Daghan niining bag-ohay lang nanghimo og kariton wala makasubay sa mga detalye apan nakahimo og mga kariton sa lain-laing gidak-on ug kalig-on, nga nagpalisud kanila. Tungod kay gikinahanglan man, ang gidaghanon sa himuonong mga kariton kinahanglang himoon nga gamit ang lunhaw, dili pa gulang nga kahoy, ug sa ubang higayon, gigamitan og mga panit sa hayop ug sin para sa mga ligid. Ang matag kariton kargahan og pagkaon ingon man sa tanang kabtangan sa daghang mga Santos.

Sa kasagaran, 400 ngadto sa 500 ka libras (180 ngadto sa 230 kilos) nga harina, pangkatulog, mga gamit sa pangluto, ug mga sinina ang ikarga sa matag kariton. 17 ka libras ra (8 kilos) sa personal nga bagahe ang itugot nga ikarga sa kariton kada tawo.

Si Thomas Moulton ug ang iyang pamilya nga may 10 ka sakop naapil sa ika-upat nga handcart company, nga ubos gihapon sa pagdumala ni Captain Willie. Naglakip kini sa kapin sa 400 ka mga Santos, nga dunay kapin sa kasagarang gidaghanon sa edaran nang mga tawo. Usa ka report nga gihimo niadtong Septyembre nianang tuiga may rekord nga “404 ka tawo, 6 ka karwahe, 87 ka kariton, 6 ka gitauran og yugo nga baka, 32 ka baka, ug 5 ka kabayo.”¹

Gitugutan sa paggamit ang pamilyang Moulton og usa nga may tabon ug usa ka walay tabon nga kariton. Si Thomas ug ang iyang asawa ang mibira sa may tabon nga kariton. Ang bag-ong natawo nga si Charles ug ang igsoon nga si Lizzie (Sophia Elizabeth) nagsakay niini nga kariton. Si Lottie (Charlotte) pwede rang mosakay kon ang kariton magdulhog.

Ang otso anyos nga si James Heber naglakaw ra sa luyo nga gihigtan og pisi ang iyang hawak aron dili siya mawala. Ang laing bug-at nga kariton gibira sa duha ka magulang nga mga babaye—nga si Sarah Elizabeth (19) ug Mary Ann (15)—ug sa mga igsoong lalaki nga si William (12) ug Joseph (10).

Niadtong Hulyo 1856 nanamilit ang pamilyang Moulton sa Iowa City ug gisugdan ang ilang 1,300-ka milyas (2,090 km) nga panaw padulong sa kasadpan. Human makabiyahe sulod sa 26 ka adlaw, nangabut sila sa Winter Quarters (Florence), Nebraska. Sama sa naandan, migahin sila og pipila ka adlaw didto, miayo sa mga kariton ug nag-andam og mga suplay kay walay dagkong siyudad taliwala sa Winter Quarters ug sa Salt Lake City.

Ulahi na kaayo sa panahon sa tuig sa wala pa maandam ang Willie company nga mobiya sa Winter Quarters diin usa ka council ang gipahigayon sa pagdesisyon kon manglakaw na ba sila o magpabilin hangtud sa tingpamulak. Ang pipila nga nahibalo sa rota mipahimangno nila batok sa peligro nga pagbiyahe sa ulahing bahin sa panahon. Apan si Captain Willie ug daghang sakop sa company mibati nga kinahanglan na silang mobiya kay wala na silay mga magamit o magasto kon magpabilin pa sila sa Florence atol sa tingtugnaw.

Nagkakunhod nga mga Suplay

Kulang na ang mga suplay, ang mga sakop sa Willie company nagsugod na usab sa ilang panaw niadtong Agosto 18, sa hunahuna nga makakuha silag dugang suplay sa Fort Laramie (amihanang bahin nga mao karon ang Laramie, Wyoming). Bisan sa pasidaan nga ilang nadawat, gidugangan nila og ekstra nga 100-ka libras (45 kg) nga sako sa harina ang matag kariton ug misalig nga masugatan ra nila ang suplay nga gipadala karga sa karwahe gikan sa Salt Lake City. Apan, ang mga nagmaneho sa gikargahan sa suplay nga mga karwahe, nagtuo nga wala nay mga langyaw sa dalan, namalik sa Salt Lake City sa ulahing bahin sa Septyembre, sa

wala pa moabut ang Willie company didto.

Didto sa Florence, nakita sa mga Moulton nga mas maayo nga biyaan na lang ang usa ka kahon nga suplay kay ang gibug-aton nga birahon sa pamilya nga may 10 ka sakop bug-at ra kaayo. Nianang higayuna, gibiyaan nila ang bagahe dapit sa pantalan sa Liverpool, usa ka kahon sa mga sinina sulod sa barko, usa ka kahon nga sinina sa Siyudad sa New York, ug usa ka kahon sa suplay nga gisudlan sa daghan sa ilang personal nga mga kabtangan sa Iowa City. Bisan didto sa dalan, nangita sila og mga paa-agi aron mogaan ang ilang gidala.

Lisud kadto alang niadtong naanad sa tanang kahayahay sa modernong kinabuhi ang paghunahuna sa kapait sa pamilyang Moulton ug sa ubang mga kalalakin-an ug kababayen-an nga sakop sa mga pundok nga nagkariton. Mahunahuna ba nato ang giluthan nga mga kamot ug mga tiil, nagngulngol nga mga kaunuran, abug ug mga batoong agianan, ang kainit sa adlaw, mga langaw ug mga lamok; bagang hut-ong sa ihalas nga mga hayop nga nagdinaganay, ug pagkatagbo og mga Indian? Mahunahuna ba nato ang pagtabok sa mga sapa ug mga kalisud sa balason ug dangog nga kabatoan samtang naningkamot sila sa pagpatabok sa mga kariton sa nagbul-og o lawom nga tubig? Masabtan ba nato ang pagkaluya gumikan sa kakulang sa sustansya?

Atol sa ilang mga biyahe, ang mga anak sa pamilyang Moulton mangadto sa umahan kauban sa ilang mama aron manghagdaw og ihalas nga mga trigo nga ikadugang sa pagkaon sa nagkahurot na nilang mga suplay. Sa usa ka higayon ang pamilya dunay usa na lamang ka pirasong pan ug usa ka mansanas sa usa ka adlaw sa matag tulo ka sakop sa pamilya.

Sa wala pa mokilum-kilom niadtong Septyembre 12, usa ka pundok sa mga misyonaryo nga mouliay gikan sa British Mission nangabut sa kampo. Gipangulohan sila ni Elder Franklin D. Richards (1821–99) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, nga apohan sa tuhod sa akong asawa.

Sweetwater River duol sa Martin's Cove, Wyoming, USA

Dihang nakita ni Elder Richards ug sa uban ang mga kalisud sa mga nagkariton nga pundok, misaad sila nga magdali ngadto sa Walog sa Salt Lake ug magpadala dayon og tabang sa mas daling panahon.

Pagka-Septyembre 30 ang Willie company miabut sa Fort Laramie, Wyoming, 400 ka milya (645 km) pasidlakan sa Salt Lake City.

Sa pagsugod sa Oktubre, ang tingtugnaw nagsugod na, ug ang mga kalisud nagkagrabe samtang ang pundok misulay sa pagpadayon. Ang mga pagkaon nagkadiyutay na diin napugos si Captain Willie nga minusan ang rasyon ngadto sa 15 ka ounce (425 ka gramo) nga harina para sa mga lalaki, 13 ka ounce para sa mga babaye, ug 9 ka ounce para sa mga bata, ug 5 ka ounce para sa mga masuso. Sa dili madugay atubangon na nila ang maghaguros nga hangin ug ang mag-utaw-utaw nga snow. Sa pagkabuntag sa Oktubre 20 ang snow 4 ka pulgadas na (10 cm) ang gibag-on, ug ang mga tolda ug ang mga tabon sa wagon [karwahe] nangahugno tungod sa gibug-aton niini. Lima ka sakop sa pundok ug pipila ka moguyod nga mga hayop nangamatay sa kabugnaw ug kagutom sa gabii sa wala pa ang unos, ug lima pa ka mga miyembro ang nangamatay sa misunod nga tulo ka adlaw. Unahon sa pagpakaon ang mga babaye, mga bata, ug ang mga masakiton, daghan sa lig-ong mga lalaki napugos sa pagpadayon nga walay kaon.

Pundok nga Motabang Gipahiluna

Duha ka milya (3 km) ubos sa Rocky Ridge sa Sweetwater River, ang pundok nagkampo ug gigutom, gitugnaw, ug sa kapait naghulat nga molabay na ang unos.

Dihang ang pundok nila ni Franklin D. Richards nangabut sa Salt Lake City, gireport dayon nila kang Presidente Young ang malisud nga kahimtang sa mga nanglangyaw. Ang mga Santos nga didto sa walog wala magtuo nga may daghan pa diayng molangyaw nagtuo nga sa mosunod ra

nga tuig, ug ang balita sa ilang panaw mikatap dayon sama sa dili kapugngan nga sunog.

Paglabay sa duha ka adlaw, Oktubre 6, 1856, gipahigayon ang kinatibuk-ang komperensya sa Karaang Tabernakulo. Gikan sa pulpito, nanawagan si Presidente Young og mga lalaki, pagkaon, ug mga suplay sakay sa hayop nga asno- o karwahe nga bitaron sa kabayo nga mobiya pagkasunod nga adlaw alang sa tabang.²

Didto si John Bennett Hawkins sa Karaang Tabernakulo nianang adlaw ug mitubag sa panawagan aron motabang. Usa siya sa gatasan ka tawo nga sakop sa pundok nga mohatag og kahupayan nga gipahiluna gikan sa Siyudad sa Salt Lake. Pagkagabii sa Oktubre 21, ang pangluwas nga karwahe sa katapusan miabut sa Willie camp. Gitagbo sila uban sa kalipay ug pasalamat sa nanggahi ug himatyong mga survivor. Mao kini ang unang panagtagbo ni John Bennet Hawkins ug ni Sarah Elizabeth Moulton, nga nahimo nakong mga apohan sa tuhod.

Niadtong Oktubre 22, ang pipila sa mga tigluwas nagpadayon sa pagtabang sa ubang nanagkariton, samtang si William H. Kimball, kauban sa nahibilin nga mga karwahe, nagsugod sa pagbalik sa Salt Lake City nga maoy gisangunan sa Willie company.

Kadtong wala nay mga umoy sa pagbira sa ilang mga kariton mibutang sa ilang mga kabtangan sa karwahe ug naglakaw ubay niini. Kadtong dili na makalakaw misakay sa mga karwahe. Dihang nangabut sila sa Rocky Ridge, laing grabe nga unos sa snow ang mihuros kanila. Samtang nanglimbasog sila pataas sa kilid sa batoon nga dapit, kinahanglan silang magbukot og habol ug mga panapton aron dili sila mokaging sa kabugnaw. Mga 40 na ka sakop sa pundok ang nangamatay.³

Grabe kabugnaw ang panahon nga daghan sa mga Santos nag-antus og mga samad-samad sa kabugnaw sa ilang mga kamot, tiil, ug mga nawong samtang milabang sa batoong dapit. Usa ka babaye ang nabuta tungod sa

makakaging nga kabugnaw.

Mahunahuna nato ang mga Moulton, nga may walo ka anak, nagbira ug naghandos sa duha nila ka kariton samtang nanglimbasog latas sa baga nga snow. Ang usa ka kariton gibira ni Thomas ug sa iyang asawa karga ang bililhong kargamento—nga si Lottie, Lizzie, ug ang bata nga si Charles—kauban sa gamay nga si James Heber nga nagkapangdol-pangdol ug giguroy gamit ang pisi nga gihigot sa iyang hawak. Ang laing kariton gibira ug gihandos ni Sarah Elizabeth ug sa laing tulo ka anak. Usa ka buotan, gulangon nga babaye, nakakita sa panglimbasug ni James Heber, mikupot sa iyang kamot samtang nagbiyahe siya sa luyo sa kariton. Kining mabination nga buhat nakaluwas sa tuo nga kamot ni James, apan ang iyang wala nga kamot, nga naigo sa grabing kabugnaw nga panahon, mikaging. Dihang nangabut sila sa Salt Lake City, pipila sa iyang mga tudlo sa kamot giputol.

Sayo sa kahapunon niadtong Nobyembre 9, ang mga karwahe sa nanag-antus nga katawhan nanghunong atubang sa building nga opisina sa bayaranan sa ikapulo, diin nagbarug karon ang Joseph Smith Memorial Building sa Salt Lake City. Daghan ang nangabut nga ningkaging ang mga tiil ug mga lutahan. SAYSENTA Y NUWEBE ang nangamatay sa mao nga panaw. Apan ang saad sa pamilyang Moulton niadtong nga panalangin sa England natuman. Si Thomas ug Sarah Denton Moulton wala mawad-i og anak.

Gikan sa Pagkaluwas ngadto sa Paghigugmaay

Ang pundok gisugat sa gatusan ka mga lumulupyo sa Salt Lake nga mahinamong nagpaabut sa ilang pag-abut ug andam nga motabang sa pag-atiman. Ang pasalamat ug pagdayeg ngadto sa usa sa batan-ong tigluwas nga nakatabang sa pagluwas sa mga Moulton gikan sa paghakop sa kamatayon sa wala madugay namulak ngadto sa paghinalaray ug gugma para kang Sarah Elizabeth.

Niadtong Disyembre 5, 1856, taliwala sa malipayong mga panghinaot sa iyang mga minahal, naminyo si Sarah Elizabeth kang John Bennett Hawkins, nga iyang tigluwas. Nabugkos sila alang sa karon ug sa kahangturan sa misunod nga Hulyo sa Endowment House. Naghimo sila og panimalay sa Salt Lake City ug napanalanginan og tulo ka anak nga lalaki ug pito ka babaye. Usa sa mga anak nga babaye, si Esther Emily, naminyo sa akong apohan nga si Charles Rasband niadtong 1891.

Pagka-Hulyo 24 gisaulog namo ang Pioneer Day, ug among gipahayag ang among pasalamat alang sa daghang pioneer kinsa mihatag sa tanan aron matukod ang Walog sa Salt Lake ug daghan pang komunidad sa kasadpang Estados Unidos. Gipahayag usab namo ang pasalamat alang sa mga pioneer nga Santos sa Ulahing mga Adlaw kinsa midan-ag—ug padayong modan-ag—sa usa ka dalan sa ebanghelyo nga angay sundon sa uban.

Unsa man ang naghimo aron sila magpadayon? Unsa ang nagtulod kanila sa unahan? Ang tubag mao ang pagpamatuod ngadto sa Ginoo nga si Jesukristo. Isip apo sa tuhod sa mga pioneer, akong idugang ang akong pagsaksi ug pagpamatuod nga ang ilang mga panglimbasug wala makawang. Unsay ilang gibati maoy akong gibati. Unsay ilang nahibaloan, akong nahibaloan ug gipamatuod. ■

Gikan sa usa ka Pioneer Day nga mensahe sa sunrise service nga gipamulong sulod sa Tabernakulo niadtong Hulyo 24, 2007 sa Salt Lake City.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Report ni F.D. Richards ug ni Daniel Spencer, “Smith, Marilyn Austin, Faithful Stewards—the Life of James Gray Willie and Elizabeth Ann Pettit, 95–120,” history.lds.org.
2. Tan-awa sa Brigham Young, “Remarks,” *Deseret News*, Okt. 15, 1856, 252; tan-awa usab sa LeRoy R. Hafen ug Ann W. Hafen, *Handcarts to Zion* (1981), 120–21.
3. Tungod niini, 19 ang nangamatay sa wala pa mangabut ang company sa Fort Laramie, lakip sa 7 nga namatay sa paglawig sa dagat ug 4 ang namatay sa Iowa City. Lain pang 19 ang nangamatay sa tunga-tunga sa Fort Laramie ug sa pagsugod sa tingtugnaw, kadaghanan sa mga adlaw padulong sa pagpangabut sa mga tigluwas.

PAGPABILING

Matinud-anon Bisan Kon Nag-inusara

Ni Ryan W. Saltzgeber
Church History Department

Kadaghanan sa mga Santos sa Ulahing mga Adllaw karon mosimba sa mga ward ug branch, diin sila “nagtigum kanunay, sa pagpuasa ug sa pag-ampo, ug sa pagpakigsulti sa usag usa mahitungod sa kaayohan sa ilang mga kalag” (Moroni 6:5). Apan si Moroni, ang propeta nga misulat niana nga mga pulong, mihimo og pipila sa iyang kinatapusang buhat dihang nagpabilin siyang nag-inusara isip disipulo human malaglag ang iyang katawhan.

Sa tibuok kasaysayan sa Simbahan, daghang Santos sa Ulahing mga Adllaw ang nagpabiling matinud-anon bisan ang mga kahimtang naghimo nilang mag-inusara. Ang uban sama ni Moroni, nagpakabuhi sa tibuok nilang kapanahunan isip mga saksi ug ehemplo alang sa umaabut nga mga henerasyon. Ang uban nabuhi nga makakita sa adllaw diin makapaambit na usab sila sa ilang pagtuo.

Pag-ampo sulod sa Katuigan alang Niining Adllawa

Si Františka Brodilová siguro wala kaayo makakita sa iyang tahas sa kasaysayan sa Simbahan dihang usa ka misyonaryo nanuktok sa iyang pultahan sa Vienna niadtong

Sa dihang ang gubat, sakit, o ang ubang kahimtang naghimo sa mga miyembro nga mag-inusara sa ilang mga nasud, ania ang ilang gipanghimo kon giunsa nila aron padayong magmatinud-anon.

1913. Sa tuig human sa iyang pagkakabig, ang Unang Gubat sa Kalibutan nakaapekto sa Austro-Hungarian Empire, gipapauli ang mga misyonaryo, ug daghang lalaki nga mga miyembro gitawag sa military nga pagserbisyo, nga nagbilin ni Františka ug sa pipila sa ubang mga sister nga mag-abut nga sila ra.

Mao ra gyud to ang pinakadaghang mahimo nga kontak ni Františka sa mga miyembro sa Simbahan sulod sa daghang katuigan. Human sa gubat, ang bana ni Františka, si František, gisaaran og pwesto sa bag-ong gobyerno sa Czechoslovakia. Human sa ilang pagbalhin ngadto sa Prague, si Františka mao ray miyembro sa Simbahan niana nga nasud. Namatay si František pipila lang ka buwan human niadto, ug si Františka nabinlan og duha ka gagmayng anak nga mga babaye—si Frances ug Jane—aron atimanon.

Sa iyang pag-inusara, gitudloan ni Františka ang iyang mga anak sa ebanghelyo. “Nagtubo ko sa Simbahan,” miingon si Frances. “Ang simbahan mao ang among balay!”¹ Misulat usab si Františka sa mga lider sa

Simbahan sa Austria naghangyo nga ang mga misyonaryo ma-assign sa Czechoslovakia. Nagpanuko ang mga

Si Františka Brodilová mipasakop sa Simbahan sa Vienna niadtong 1913—usa ka tuig sa wala pa moulbo ang Unang Gubat sa Kalibutan—ug wala nay kontak sa ubang mga miyembro sa Simbahan hangtud sa tuig 1929.

Mitambong si Františka dihang si Elder John A. Widstoe (naa sila sa tunga nga laray) mipahinungod sa Czechoslovakia alang sa pagsangyaw sa ebanghelyo niadtong 1929.

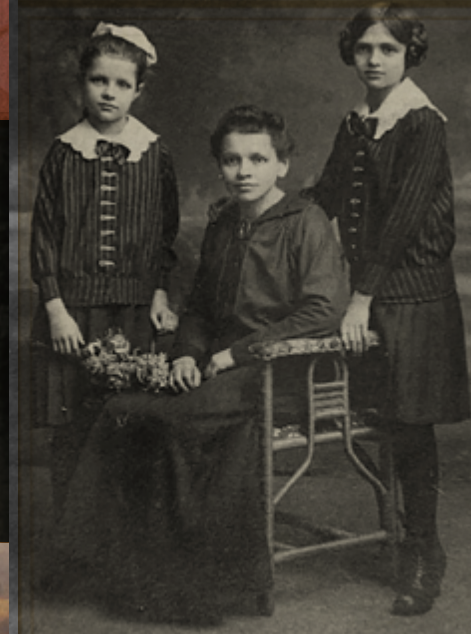
lider sa Simbahan kay ang katapusang misyonaryo sa Prague, mga 40 ka tuig ang milabay, gipriso tungod sa pagsangyaw ug dayon gipalayas sa siyudad. Bisan sa bag-ong panggobyerno, ang mga lider sa Simbahan nahadlok nga basin gamay ra og kausaban.

Wala matarug, padayon si Františka sa pagsulat ug pag-ampo nga ang usa ka mission matukod. Niadtong 1928, human sa pag-inusara ni Františka sulod sa usa ka dekada, ang 83-anyos nga si Thomas Biesinger—ang mao gihapon nga misyonaryo nga nagsangyaw sa Prague mga tuig nang milabay—mibalik. Daw ang pagkainusara sa pamilya natapos na. Pero, sa mubo lang panahon human niadto, ang nagkakunhod nga kahimsog ni Elder Biesinger nakapugos niya nga mobiya sa nasud.

Nawad-an sa kadasig si Františka apan mihukom nga ipadayon ang pagsulat ngadto sa mga miyembro ug mga lider sa gawas sa nasud. Ang iyang pagkamakanunayon nagantihan: niadtong Hulyo 24, 1929, si Elder John A. Widstoe (1872–1952) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miabut sa Prague kauban ang grupo sa mga misyonaryo. Nianang gabhiona, gikatkat ni Františka ug sa grupo ang bungtod duol sa Karlštejn Castle, diin gipahinungod ni Elder Widstoe ang Czechoslovakia alang sa pagsangyaw sa ebanghelyo ug pormal nga nag-organisar sa mission. “Diyutay ra ang nakamatikud sa kalipay nga among nasinati,” misulat si Františka sa wala madugay. “Sulod sa mga katuigan kami [nag]-ampo alang niining adlaw.”²

Sulod sa hapit unom ka bulan, ang branch nag-abut sa balay ni Františka. Sa katapusan gitabangan ni Františka ang iyang mga anak sa paghubad sa Basahon ni Mormon ngadto sa Czech ug mipahimutang sa pundasyon alang sa Simbahan sa gitawag na karon og Czech Republic.

Sama ni Františka, daghang Santos sa Ulahing mga Adlaw nag-antus sa pag-inusara. Ang mosunod nga mga lalaki ug babaye mao ang nag-unang mipaambit sa ebanghelyo ug mipahimutang sa pundasyon sa Simbahan sa ilang mga yutang natawhan, nga maoy nakahimo sa uban sa wala madugay nga makatagam-tam sa pagkigdait sa mga Santos.

Human sa pagkamatay sa iyang bana, gipadako ni Františka ang iyang duha ka anak nga siya ra.

Sama ni Františka, daghang Santos sa Ulahing mga Adlaw nag-antus sa pag-inusara. Kining mga tawhana mialima sa kalayo sa ilang hugot nga pagtuo, mipaambit sa ebanghleyo, ug mitukod sa Simbahan diha sa ilang mga yutang natawhan.

Isip presiding elder, si Fujiya Nara (naka-dark nga amerikana) mibuhat sa responsibilidad sa pagkontak sa mga miyembro human nasarado ang Japan Mission niadtong 1924.

Ang Mapadayunong Gasa sa Tinuod nga Pagtuo

Dihang nasirado ang Japan Mission niadtong 1924, daghang miyembro sa Simbahan ang mibati nga nawala ug biniyaan. Ang pagkapangulo sa gibanabana nga 160 ka miyembro sa Japan nabalhin ngadto kang Fujiya Nara, ang presiding nga elder sa nasud, diin ang iyang panarbaho sa riles naghimo nga mabisitahan niya ang nagkatag nga mga miyembro. Dihang wala na siya makabisita, padayon ang pakontak ni Fujiya pinaagi sa pagmantala og magasin nga giulohan og *Shuro (Palm Leaf)* diin ipaambit niya ang mga mensahe ug midasig sa nahibilin nga mga Santos latas sa lisud nga mga katuigan nga misunod.

Dihang nabalhin ang panarbaho ni Fujiya ngadto sa Manchuria ug ang kapuli niya nga presiding elder kalit nga namatay niadtong 1937, ang kontak sa mga miyembro sa Japan nawala sa wala madugay. “Bisan og wala kami komunikasyon sa Salt Lake City,” miingon si Fujiya, “. . . may kombiksyon kami nga maabli og balik ang Simbahan [dinh].”³

Atol sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan, mibalik si Fujiya sa Tokyo, diin gisangyawan niya ang iyang mga silingan ug giorganisar ang sinemana nga mga miting sa Sunday School. Human sa gubat, nakakita og pahibalo si Fujiya nga gibutang ni Edward L. Clissold—usa ka Santos sa Ulahing Adlaw nga nagserbisyo sa American military—nga nagdapit sa mga miyembro

sa Simbahan sa maong nasud sa pagkontak kaniya. Gibisitahan dayon ni Fujiya si Edward sa iyang kwarto sa hotel. Dihang mitambong si Edward sa mga miting sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw sa Tokyo, nasurprisa siya sa pagkakita nga dunay hapit 100 ka tawo ang nanambong.

“Tungod niining tanan,” miingon si Fujiya sa wala madugay, “ang pinakatalgsaong gasa, ug padayon nga gasa, mao ang pagkahibalo ug paghangop sa tinuod nga tinuohan—nga mao ang pagkaila sa Langitnong Amahan, kang Jesukristo ug sa Espiritu Santo.”⁴

Pagpalig-on sa Simbahan sa Hawaii

Si Jonathan H. Napela usa ka tinahud nga huwes sa isla sa Maui sa wala pa siya ug ang iyang asawa, si Kiti, mabunyagi niadtong 1851. Human si Jonathan napugos sa pag-resign sa iyang pagka-huwes tungod sa pagpasakop sa Simbahan, gipahinungod niya ang iyang kusog sa pagpalig-on sa Simbahan ngadto sa mga Hawaiian og pinulongan. Gitudloan ni Jonathan ang misyonaryo nga si George Q. Cannon sa pinulongan, mitabang sa paghubad sa Basahon ni Mormon, ug mipalambo sa unang programa sa pagbansay sa mga misyonaryo sa bisan unsang langyaw nga pinulongan.

Isip resulta, kapin sa 3,000 ka lumad nga mga Hawaiian ang mipasakop sa Simbahan sulod sa tulo ka tuig. “Klaro kaayo kanamo nga mao kini ang simbahan sa Dios,” misulat si Jonathan. “Dunay daghan niini nga isla ang nakaangkon og lig-ong pagtuo pinaagi sa grasya sa Dios, pinaagi ni Jesukristo ang Ginoo, aron kami makadawat sa Espiritu Santo.”⁵

Niadtong 1872, natakdan si Kiti Napela og sangla ug gikinahanglang

Sa tuo: Usa sa mga nag-unang mga kinabig sa Hawaii, si Jonathan Napela mitabang sa paghubad sa Basahon ni Mormon ngadto sa Hawaiian. Sa ubos: Si Wilhelm Friedrichs (ikaduha gikan sa wala) ug Emil Hoppe (sa tunga sa luyo nga laray) mitambong sa unang mga bunyag sa Argentina.

mobalhin ngadto sa leper colony sa Moloka'i. Imbis magpabilin kauban sa mga Santos, mipetisyon si Jonathan didto sa colony nga i-admit usab siya. "Atol sa mubong panahon nga nahibilin," misulat siya sa board of health, "gusto nakong ikauban ang akong asawa."⁶ Gitugutan ang petisyon, ug si Jonathan nahimong branch president sa Moloka'i. Nakigtambayayong si Jonathan sa lokal nga kaparian sa Katoliko, nga si Father Damien, aron mangalagad niadtong gitakbuyan sa mao nga sakit. Sa katapusan si Jonathan namatay sa sakit nga sangla nga mitakud kaniya didto sa colony.

"Akong Gikalipay ang Pagkahimong Instrumento sa mga Kamot sa Dios"

Ang pamilyang Friedrichs ug Hoppe mao lamang ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw sa Argentina dihang namalhin sila didto gikan sa Germany sa sayo nga bahin sa 1920. Si Wilhelm Friedrichs ug Emil Hoppe naningkamot nga mapaambit ang ebanghelyo sa bag-o nilang nasud, nag-apud-apod og mga pamphlet ug nagdapit sa uban aron moapil sa ilang mga miting. "Duna koy hingpit nga pagsalig sa akong Langitnong Amahan nga ipadala niya ang sinsero niyang mga higala kinsa modawat sa ebanghelyo," misulat si Wilhelm, "kay nagmaya ako sa pagkahimong instrumento sa mga kamot sa Dios."⁷

Dunay makahuluganong mga hagit, bisan pa. Ang mga pamilya managlagyo ang gipuy-an ug kinahanglan pang mobiyahe og duha ka oras aron magkapundok. Tungod kay deacon si Emil ug si Wilhelm usa ka teacher sa Aaronic Priesthood, wala sila makapangalagad sa mga ordinansa sama sa sakrament og paghatag og mga panalangin sa priesthood.

Niadtong 1924, nanganak si Hildegarde Hoppe og usa ka batang babaye, kinsa namatay paglabay sa duha ka bulan. Samtang nagbangutan siya, nangutana si Hildegarde kon unsaon nga ang ngalan sa bata

LITRATO NI JONATHAN NAPELA SA MAAYONG KABUBUFON SA CHURCH HISTORY LIBRARY AND ARCHIVES

Ang ilang kamapadayunon sa pagpahimutang sa pundasyon sa Simbahan naghimo sa wala madugay nga makaambit ang uban sa pakigdait sa mga Santos.

Alang sa dugang pa nga impormasyon bahin niini ug sa ubang matinud-anong mga Santos gikan sa tibuok kalibutan, bisitaha ang Country Histories diha sa Church History nga seksyon sa Gospel Library app o diha sa history.lds.org.

Dihang si Phillipe ug Annelies Assard (dapit sa wala) nakigtagbo ni Lucien ug Agathe Affoué sa Côte d'Ivoire, nagmaya silang duha ka magtiayon sa pagkahibalo nga wala sila mag-inusara sa Simbahan didto.

malakip sa mga rekord sa Simbahan. Isip resulta, nagsugod si Wilhelm og pakigkontak sa mga lider sa Simbahan sa Salt Lake City.

Paglabay sa usa ug tunga ka tuig, si Elder Melvin J. Ballard (1873–1939) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles gipadala kauban sa ubang mga misyonaryo aron makigtagbo sa nagkadako nga pundok sa mga kinabig sa Buenos Aires. Dihang nangabut sila niadtong Disyembre 1925, nakabunyag si Elder Ballard og pipila ka mga kinabig ug miorganisar og usa ka branch. Sa Adlaw sa Pasko, gipahinungod ni Elder Ballard ang South America alang sa misyonaryo nga buhat ug miorganisar sa unang misyon sa kontinente.

Pagpadala sa Ebanghelyo Balik sa Iyang Katawhan

Si Phillipe ug Annelies Assard nakatukod og usa ka komportabing kinabuhi dihang ang mga misyonaryo nanuktok sa ilang pultahan sa Köln, Germany, niadtong 1980. Gidawat dayon nila ang ebanghelyo ug mibati sa “naghingapin nga mga panalangin.” Gibati dayon ni Phillipe ang dako

kaayong tinguha nga mobalik sa iyang nasud nga natawhan sa Côte d'Ivoire aron mopaambit sa gipahiuli nga ebanghelyo. “Mao nga niadtong 1986, human sa daghang pag-ampo ug pagpuasa uban sa akong asawa,” gisugilon ni Phillipe, “mihukom ko nga mobalik sa Ivory Coast aron ihatag kon unsa may akong nadawat, aron mapalambo ang kahimtang sa akong pamilya ug akong katawhan.”⁸

Sa wala pa mobiya sa Germany, gikonsulta ni Phillipe ang mga lider sa Simbahan. Bisan og walay mga unit sa Simbahan sa Côte d'Ivoire, dunay mga miyembro didto nga mipasakop sa Simbahan samtang naa pa sa laing mga nasud. Ang mga Assards gihatagan og lista sa ilang mga ngalan ug sa misunod nga tuig gikugihan nila ang pagsulat matag usa kanila. Sa ngadto-ngadto, nadagkutan pagbalik sa mga Assard ang kidlap sa pagtuo sa uban ug gihatagan og pagtugot nga sugdan og balik ang paghimo og mga miting sa Dominggo diha sa ilang balay. Misunod ang pagkatukod sa mga ward ug branch, ug niadtong 1997 naorganisar ang unang stake sa Côte d'Ivoire. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Frances McOmber, sa Ruth McOmber Pratt, “Frantiska Vesela Brodilova,” wala mamantala nga manuscript (2009), 18.
2. Františka Brodilová, sa Pratt, “Frantiska Vesela Brodilova,” 25.
3. Fujiya Nara, sa Lee Benson, “Japanese Member Survives Adversity,” *Church News*, Feb. 17, 1979, 7.
4. Fujiya Nara, sa Benson, “Japanese Member Survives Adversity,” 7.
5. Jonathan Napela, sa “Foreign Correspondence: Sandwich Islands—Minutes of Conference, Makawao, unang adlaw sa Abril, 1852,” *Deseret News*, Nob. 27, 1852, 4.
6. Jonathan Napela, sa Fred E. Woods, “A Most Influential Mormon Islander: Jonathan Hawaii Napela,” *The Hawaiian Journal of History*, vol. 42 (2008), 148.
7. Wilhelm Friedrichs, sulat, may petsa nga Mar. 5, 1924, Argentine Mission Correspondence, Church History Library.
8. Robert L. Mercer, “Pioneers in Ivory Coast,” *Liahona*, Mar. 1999, 19.

PAGHULAGWAY SA LITRATO PINAAGI NI CODY BELL

Ang Basahon ni Mormon Makausab sa Kinabuhi

Kini nga mga kinabig nakapalambo og hugot nga pagtuo pinaagi sa pagbasa sa Basahon ni Mormon.

Ang Basahon ni Mormon usa gayud ka gasa nga gitumong aron pagdala nato, ang mga anak sa Dios, ngadto sa kahibalo sa tinuod nga ebanghelyo ni Jesukristo. Si Enrique Serpa Bustamante, usa ka miyembro gikan sa Lima, Peru, naghunahuna sa Basahon ni Mormon isip mga sulat gikan sa usa ka mahigugmaong ginikanan: “Ang atong Langitnong Amahan misulat og ‘mga sulat’ pinaagi sa mga propeta, naghatag og mga tambag, kahupayan, ug giya alang sa atong kaayohan ug sa pagpanalangin nato sa tanang panahon. Maalamon kaayo Siya sa Iyang plano nga nakahibalo Siya unsaon sa paghatag nato niadtong mga sulat sa gugma ilabi na kon andam ang atong mga kasingkasing sa pagsabut sa Iyang mga panalangin ug sa Iyang ebanghelyo.”

Aniay pipila ka mga pagpamatuod gikan sa pipila ka mga kinabig sa tibuok kalibutan kon unsa ang mga pagtulun-an sa Basahon ni Mormon nga importante kaayo nila sa dihang nagkat-on sila mahitungod sa Simbahan.

Lain nga Tugon ni Jesukristo

Nakakita ko og kopya sa Basahon ni Mormon didto sa balay sa akong pag-umangkon sa Ibadan, Nigeria. Isip usa ka tawo nga himasa kaayo, nakuryuso ko sa pagsabut nganong nag-ingon ang basahon nga “lain nga tugon ni Jesukristo,” maong gikuha nako ang basahon ug gibasa kini.

Ang subtitle nga “lain nga tugon ni Jesukristo” naka-paabli sa akong hunahuna sa posibilidad sa usa ka Manluluwas sa tibuok kalibutan kay sa Manluluwas lang

sa mga Israelite, nga niadtong higayuna usa sa akong dakong gikabalak-an. Ang Iyang pagbisita ngadto sa mga Nephite ug pag-establisar sa Iyang mga balaod ug mga ordinansa ngadto sa mga tawo nakadapit nako nga makahibalo pa og dugang mahitungod sa Iyang pangalagad.

Ang subtitle migiya nako nga makat-on pa og dugang mahitungod sa Simbahan. Nagsugod ko sa pagbati sa Espiritu samtang akong gisunod ang mga tambag nga gisulat sa Basahon ni Mormon, sama sa pag-ampo aron makahibalo sa kamatuoran alang sa akong kaugalingon (tan-awa sa Moroni 10:4). Karon nahibalo na ko nga buhi ang Manluluwas ug nahigugma kanatong tanan.

Ezekiel Akeh, Idaho, USA

1 Nephi 8—Bunga “labaw pa sa Tanan nga Ako Sukad Nakatilaw”

Sa 1 Nephi 8:11–12, gihulagway ni Lehi ang bunga sa Skahoy sa kinabuhi nga “hilabihan ka tam-is, labaw sa tanan nga ako sukad nakatilaw. . . . Kini mipuno sa akong kalag sa tuman nga hingpit nga kalipay.” Sa akong pagbasa niini nga mga bersikulo, gibati nako nga kini nga bunga espesyal kaayo ug ako nagtinguha nga makabaton usab niini.

Gibati nako ang tumang empatiya alang ni Lehi. Naghunahuna ko kon unsa kaha kon ako pa si Lehi ug mitunga kini nga bunga, mobati ko og sama kaniya ug gusto gayud nga ang akong pamilya mokaon usab niini. Gibati nako nga tinuod kini alang nako tungod kay ang akong mga ginikanan dili pa mga miyembro

sa Simbahan; mao nga bisan kon ako mobasa niini nga mga bersikulo karon, ingon og nagsulti kini unsay anaa sa akong kasingkasing.

Nasayud ko nga kini nga bunga espesyal, bisan sa wala pa ako masayud nga kini nagrepresentar sa gugma sa Dios ug sa Iyang ebanghelyo. Unya, sa dihang nakasabut na ko sa kahulugan sa bunga, naghunahuna ko mahitungod kon unsa ka saktong paghulagway niini diha sa mga kasulatan.

Ang mga kasulatan tinuod nga mga rekord sa kamatuoran gikan sa mga propeta ug anaa ang pulong sa Dios.

Eun Jin Yeom, Gyeonggi, South Korea

Jacob 5:74—Usa ka Tinguha sa Pag-alagad sa Dios

Sa dihang nagkat-on ko mahitungod sa Simbahan, nagbasa ko sa Jacob 5:74. Kanunay kong makahinumdom gikan sa panahon nga ako nakabasa niini. Aktibo kaayo ko nga miyembro sa akong unang simbahan sa akong tibuok kinabuhi ug kanunay adunay tinguha sa pag-alagad sa Dios. Naglaum gani ko nga magtuon og pilosopiya ug teyolohiya aron makaalagad Kaniya. Nakapasar na ko sa akong entrance exams aron moeskwela og pilosopiya.

Apan dili gayud nako makalimtan sa dihang una nakong nabasahan kana nga kasulatan. Nakahinumdom ko nga

gabii kadto human una kong mitambong sa tulumanon sa LDS nga Simbahan. Atol sa usa ka mga break sa mga klase, nakita nako sa bulletin board ang pagpadayag nga nadawat ni Presidente Thomas S. Monson kabahin sa pagpaubos sa edad sa misyonaryo.

Sa dihang akong gibasa ang Jacob 5:74 nianang gabhiona, nasayud ko nga kinahanglan kong moalagad sa Dios. Ug tungod niini, nagtan-aw sa mga misyonaryo—kadtong duha ka batan-ong mga lalaki nga sama nako og edad—naghatag sa ilang mga kinabuhi alang Kaniya, nasayud ko nga kini ang angay nakong buhaton. Ang gabii sa wala pa ang tulumanon sa Simbahan, nakahukom ko nga magpabunyag. Ang gabii human sa tulumanon, nakahukom ko nga magmision. Miuli ko nga madungganon human makaalagad sa matahum nga katawhan sa Philippines Cebu East Mission.

Josef Gutierrez, Batangas, Philippines

Ang Basahon ni Enos—Kapasayloan sa mga Sala

Sa dihang una kong mibasa sa Basahon ni Mormon, swala ko makahibalo asa magsugod. Nakigbisog ko sa pagpasaylo, ilabi na sa pagpasaylo sa akong kaugalingon ug sa paghunahuna kon takus ba ako nga pasayloon. Usa sa mga sister missionary misulti nako nga ako makakuha sa tubag diha sa mga kasulatan ug nga kon wala ko mahibalo asa magsugod, kinahanglan kong mag-ampo mahitungod niini ug ang mga kasulatan nga akong gikinahanglan makita ra. Nakahukom ko nga mopakli ug mobasa diin ko mihunong—sa basahon ni Enos, mga bersikulo 4–6. Nasayud ko nga ang Basahon ni Mormon tinuod niana gayung higayuna human mobasa niini.

Jennifer Andreski, California, USA

Mosiah 27—Ang Oportunidad sa Kausaban

Sa una nakong pagbasa sa Basahon ni Mormon, ang seksyon sa Basahon ni Mormon nga akong giganahan pag-ayo mao ang anaa sa Mosiah sa dihang ang anak nga lalaki ni Alma misalikway sa Simbahan ug naningkamot sa paglaglag niini. Apan dihay dakong kausaban kaniya—gibati niya ang Espiritu Santo ug nausab ngadto sa usa ka tumutuo. Ganahan kaayo ko niana tungod kay ang oportunidad nga mausab kinahanglang ihatag ngadto sa tanan.

Maria Gracia Henríquez Gonzalez, Maule, Chile

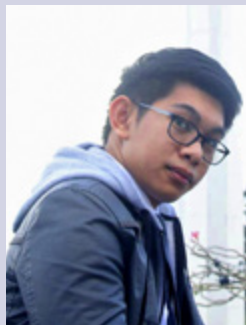
Mosiah 27:28–29—Kalipay ug Katubsanan

Sip usa ka bag-ong miyembro, nadasig ko sa Mosiah 27:28–29. Ako kaniadto—ug ako sa gihapon—mapasalamaton kaayo nga ang Ginoo nalooy nako ug mitubos nako

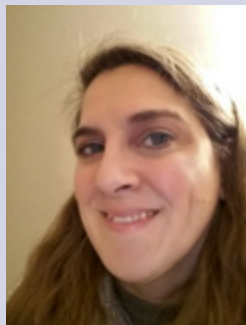
Ezekiel Akeh

Josef Gutierrez

Jennifer Andreski

Marie-Chantal Hogue

Venu Bhaskar Nakka

gikan sa makasala nga kinabuhi. Sa wala pa ang akong bunyag, nagtuo ko nga ako malipayon, apan walay ikatandi sa kalipay nga akong gibati sa dihang gidawat nako ang gipahiuli nga ebanghelyo. Wala gyud ko mibati og sama nga pagsalig ug sigurado kaayo nga usa ka mahayag nga kaugmaon ang nagpaabut.

Human modawat sa pagdapit ni Alma “duol ug pagpa-bunyag ngadto sa paghinulsol, nga kamo usab mahimo nga tig-ambit sa bunga sa kahoy sa kinabuhi.” (Alma 5:62), nakasinati ko og makahupay ug malinawon nga kaluwasan sama ni Alma ang Batan-on sa dihang misulat siya: “Ako diha sa kinangitngitan nga bahin sa kahiladman; apan karon ako nakakita sa kahibulongan nga kahayag sa Dios. Ang akong kalag giuyog uban sa walay katapusan nga paghasol; apan ako gisakmit, ug ang akong kalag wala na mag-antus” (Mosiah 27:29). Kini nga tudling nakatabang nako nga makasabut nga ang akong bag-ong sinugdanan ug ang akong bag-ong nakaplagaan nga kalipay naestablisar sa pagdawat nga si Jesukristo mao ang akong Manluluwas ug akong Manunubos. Karon ako mapasalamaton sa kahangturan nga ang akong Manluluwas mibayad sa bili sa kaangayan ug nagtugot nako, balik-balik, nga mobati nianang maong matubsanong gugma matag higayon nga ako maghinulsol.

Marie-Chantal Hogue, Ontario, Canada

Kana nga Gamayng Blue nga Libro

Nagdako ko sa India, diin didto akong natagboan nang mga misyonaryo ug unang pagsimba. Kadtong Dominggoha naatol nga Pasko sa Pagkabanhaw. Tungod sa iskedyul sa akong trabaho, wala ko makasayo sa pagsimba ug mitambong og klase sa Sunday School, diin usa sa mga misyonaryo ang nagtudlo sa leksyon. Mikutlo siya og mga kasulatan gikan sa blue nga libro nga sukad wala pa nako makita apan daw Biblia nga paminawon. Samtang nagtudlo siya, mibati ko og talagsaong pagbati sa akong

kasingkasing nga ako nagkinahanglan usab nga makaangkon niini nga basahon.

Midiretso ko niya human sa klase ug gisultihan siya, “nagkinahanglan ko niana nga libro.” Tungod kay ang libro kaugalingon niya nga set sa kasulatan, dili niya kini ikahatag nako, apan gipatan-aw ko niya ug gipabatyag kini. Nakita nako ang gipabulawan nga mga pulong nga giimprinta sa atubang: “Ang Basahon ni Mormon.” Mibati na usab ako nga nagkinahanglan ko niini nga libro para sa akong kaugalingon. Gikuha sa misyonaryo ang akong address ug gisaaran nga dad-an ko niya og usa. Mao gyud, miadto ang mga misyonaryo sa akong balay pagkahuman niana ug gihatagan ko sa akong kaugalingong kopya sa Basahon ni Mormon. Didto dayon ila kong gisugdan sa pagtudlo sa diskusyon.

Niadtong tuiga, ang Pasko sa Pagkabanhaw nagdala og dili katuohang panalangin sa akong kinabuhi: ang Basahon ni Mormon. Kadtong blue nga libro midala og madasigong kinaiya sa akong kinabuhi, ug nagpasalamat kaayo ko nga may kahigayunan ko nga makakat-on gikan niini. ■

Venu Bhaskar Nakka, California, USA

GAMHANANG MGA KAMATUORAN NGA NAA SA BASAHON NI MORMON

“Adunay impluwensyal kaayong panghitabo kon ang usa ka anak sa Dios magtinguha og dugang nga kahibalo bahin Kaniya ug sa Iyang Pinalangga nga Anak. Walay laing dapit diin kana nga mga kamatuoran mas tin-aw nga gitudlo ug sa impluwensyal nga paagi kay sa diha

sa Basahon ni Mormon. . . .

“Minahal kong mga igsoon, mopamatuod ko nga ang Basahon ni Mormon tinuod gayud nga pulong sa Dios. Naglangkob kini sa mga tubag sa labing importanting mga pangutana.”

Presidente Russell M. Nelson, “Ang Basahon ni Mormon: Unsa kaha ang Imong Kinabuhi Kon wala Kini?” *Liahona*, Nob. 2017, 61, 62.

ANG BUOTANG MGA TAWO SA ST. GEORGE

Sa dihang 12 anyos pa ko, nakakita ko og salida sa Simbahan nga nagpakita ni Presidente Lorenzo Snow (1814–1901) nga nag-ampo alang sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw sa St. George, Utah, USA, kinsa nanag-antunag gikan sa grabing hulaw.

“Ginoo,” nag-ampo si Presidente Snow, “tabangi ang buotang mga tawo sa St. George.”

Kadto nga mga pulong, “ang buotang mga tawo sa St. George,” nagbilin og malungtarong impresyon sa linghond nakong pangisip. Tungod kay sa Chile ko nagpuyo, gisulayan nako sa pag-hunahuna kon unsa kaha nga matang sa matinud-anong mga Santos “ang mga buotang katawhan sa St. George”. Gusto kong makahimamat nila.

Kapin sa 30 ka tuig ang milabay, niadtong 2005, gidala nako ug sa among pamilya ang ikaduha namong anak nga lalaki ngadto sa Provo, Utah aron makauban sa iyang igsoong lalaki, nga nag-eskwela sa Brigham Young University. Nianang pagkagabii sa among pag-abut, miingon ko, “Gusto kong moadto aron makakita sa buotang mga tawo sa St. George.”

“Apan, Papá,” miprotesta ang akong kamagulangang anak, “ang St. George layo kaayo.”

“Tan-awa,” mitubag ko, “si Papá ang mibayad sa mga ticket sa eroplano. Si Papá ang mobayad sa pagkaon. Si Papá ang mobayad sa gasolina. Si Papá gusto lang og usa ka butang para sa iyang kaugalingon. Gusto niya nga mahimamat ang buotang mga tawo sa St. George!”

“OK,” miingon ang akong anak human niya naamguhi nga seryuso ko.

Sa pagkasunod adlaw gihimo namo ang 260-ka milyas (418 km) nga biyahe. Sa pag-abut namo sa St. George, giadto namo ang visitors’ center sa temple ug misuroy sa winter home ni Presidente Brigham Young (1801–77). Gibisitahan usab namo ang tabernakulo, diin didto gidapit ako nga mamulong ngadto sa akong pamilya sa makadiyot gikan sa mao gihapon nga pulpito diin namulong si Presidente Snow “sa buotang mga tawo sa St. George.” Gilibut namo sa paglakaw ang siyudad, nagtan-aw ug nakighimamat og mga tawo. Daw mga normal ra sila, mga matinud-anong mga

Santos sa Ulahing mga Adlaw.

Nalipay ko nga nakaadto kami. Apan dihang nakabalik na mi sa Chile, may namatikdan ko: nakita na nako “ang buotang mga tawo sa St. George” kaniadto.

Tungod sa akong trabaho ug sa akong mga calling sa Simbahan, naka-biyahe ko sa tibuok Chile. Sa Calama, nakakita ko og mga young adult kinsa naningkamot sa pagtuman sa mga sugo. Sa La Serena, nakakita ko og mahalarong mga ginikanan nga nanga-but og sayo uban sa ilang mga anak para sa mga miting sa Simbahan. Sa Antofagasta, nakakita ko og mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga nakigbatok alang sa matarung matag adlaw. Sa Vallenar, Copiapó, Caldera, Tocopilla, ug sa ubang mga siyudad, nakakita ko og mga miyembro nga nangluhod sa pag-ampo ug dayon nagpadayon bisan dili sayon ang mga butang.

Dihang nakita nako ang matinud-anong mga Santos kinsa nagtuman ug milahutay—bisan asa man sila nagpuyo o unsang mga hagit ang ilang giatubang—moingon ko sa akong kaugalingon, “Mao kini ang buotang mga tawo sa St. George.” ■

Claudio Gonzalez, Antofagasta, Chile

Kon makakita ko og matinud-anong mga Santos—bisan asa man sila—moingon ko sa akong kaugalingon, “Mao kini ang buotang mga tawo sa St. George.”

“SA TINUOD LANG, USA KO KA MORMON”

Mao pa lang gyud ang paglingkod nako sa bus dihang usa ka tawo atbang sa agianan miharag paingon nako ug miingon, “Duna kay matahum nga kalag.”

Siyempre, nakalitan ko. Wala pa ko sukad masuliti og ingon niana kaniadto. Wala ko kasiguro unsay akong itubag, miingon lang ko, “Salamat.”

Kadtong tawhana misulti nako nga mahibaloan niya tungod sa iyang trabaho sa iyang relihiyoso nga pundok. Naminaw ko niya samtang iya kong gitambagan kon unsaon sa paghimo sa akong kalag nga matahum.

Dihang mihunong na ang bus, namarug kami aron manganaog ug mipaambit siya og katapusang pagtulun-an ngari nako: “Siguroa lang nga dili ka maminaw nianang mga Mormons.”

Daw mihunong sa makadiyot ang oras. Kining tawhana nakakita og butang nga espesyal sa akong panagway, apan wala siyay ideya nga kadto *tungod* sa akong relihiyon.

Unsay angay nakong reaksyon? Sa pagkatinuod, ang una nakong gihunahuna mao ang paghilum na lang ug magpakaaron ingnon nga wala ko makadungog niya. Nabalaka ko nga kon tug-anan nako siya nga ako miyembro sa Simbahan, basin dili maa-yo ang iyang isulti o gani mangisog.

Apan usa ka kasulatan ang misan-top sa akong hunahuna “Kay wala ko igakaulaw ang ebanghelyo [ni Kristo]: kay kini mao ang gahum sa Dios alang sa kaluwasan sa matag usa nga nagatuo” (Mga Taga-Roma 1:16). Akong naamguhan nga wala ko maulaw sa ebanghelyo, ug nasayud ko nga ang akong kalag pweding dili mosanag alang sa uban kon dili ko mobarug nga usa ka saksi. Pinaagi sa nabag-o nakong desisyon, gitan-aw

Nahibalo ko nga ang akong kalag dili mosanag para sa uban kon dili ko mobarug nga usa ka saksi.

nako ang tawo ug miingon, “Sa tinuod, usa ko ka Mormon.”

Gitutukan ko sa tawo ug gitutukan nako siya og balik. Sa akong katingala, mikatawa siya ug miingon nga dili siya makapasakop sa Simbahan tungod kay ganahan kaayo siya og kape. Mikatawa pud ko, ug nagbulag kami sa pagpanglakaw.

Hangtud karon nalipay ko sa pagpili nga akong gihimo. Nasayud ko nga posibling lisud ang pagbarug isip miyembro sa Simbahan. Usahay makahadlok! Apan kon mobarug kita alang sa Dios, ang atong kalag mosanag isip mga kahayag sa kalibutan. ■

Abby Thorne, Utah, USA

Ang akong mga pagdagan sulod sa parking lot nagpadayon, duna usahay ug usahay wala, sulod sa tulo ka tuig.

PAGDAGAN SULOD SA SIMBAHAN

Usa ka adlaw, samtang nangita og dapit nga kadaganaan, mihukom ko nga sulayan ang parking lot sa usa ka simbahan sa akong kasilinganan. Ganahan ko kay duna kini mga suga ug sementado. Akong nakita nga ang pagdagan og 10 ngadto sa 15 ka paglibut sa building mokompleto sa akong tulo ka milyas (4.8 km) nga ehersisyo.

Ang akong mga pagdagan sulod sa parking lot nagpadayon, duna usahay ug usahay wala, sulod sa tulo ka tuig. Sa matag karon ug unya, makakita ko og mga tawo sa parking lot tungod kay usahay modagan ko atol nga dunay mga serbisyo sa Simbahan ug sa ubang mga kalihokan.

Sa daghang higayon, duna koy impresyon nga kinahanglan kong makigsulti og tawo mahitungod sa Simbahan, apan wala ko kahibalo kon unsaon. Sa akong pagpauli gikan sa trabaho usa ka gabii, mihukom ko nga mohunong ug sa pagsusi kon duna ba koy makit-an nga tawo didto. Dihang misulod ko sa building sa simbahan,

nakit-an nako ang mga misyonaryo dihang nahuman na sila nga mainterbyu sa ilang mission president. Akong gipaila ang akong kaugalingon ug nanglingkod mi sa foyer. Didto ko nila gitudloan sa unang leksyon sa ebanghelyo.

Human sa misunod nga pipila ka semana, padayon kong nakigkita sa mga misyonaryo. Dihang mitambong ko og sacrament meeting, ang mga miyembro sa ward mipakita kanako og gugma, pagdawat, pakigdait, ug pagdasig. Dihang akong gihunahuna unsay akong nakat-unan, akong naamguhan nga ang akong pagkakuryuso mahitungod sa Simbahan milambo sa panginahanglan nga ako modesisyon sa pagpabunyag. Akong gibati nga giaghat ko sa Espiritu sa paghimo unsay gusto sa akong Langitnong Amahan nga akong buhaton, apan padayon kong nanglimbasog sa desisyon. Sa katapusan, nabunyagan ko niadtong Nobyembre 2001, sa edad nga 36.

Ang akong desisyon sa pagdagan gamit ang parking lot sa simbahan daw dili talagsaon niadtong higayona. Apan miresulta kini sa kinadak-an akong mga panalangin: nga mao ang akong pagkamiyembro sa Simbahan; pagkatagbo nako sa akong talagsaong asawa, si Jennefer; ug pagka-sealed ngadto niya alang sa karon ug sa kahangturan sa San Diego California Temple.

Mao nga, kon mahitabo nga makakita ka og tawo nga mag-exercise sa parking lot sa inyong meetinghouse, ipaila ang imong kaugalingon! Kinsay nahibalo—posibling siya ang mahimong pinakabag-ong miyembro sa imong ward! ■

Daniel R. Thompson, California, USA

ANG TAMBAG NGA DILI NAKO GUSTONG MADUNGOG

Dihang ako ug ang akong bana mihukom nga magsugod og kaugalingon namong negosyo, ang unang tulo ka tuig lisud. Wala kami makaganansya ug nagkautang-utang pa gyud kami. Naningkamot gayud kami, apan ang dili mahunahuna nga mga problema naghimo sa maong panahon nga pinakalisud sa among kinabuhi.

Mas migrabe pa kini dihang ang akong ugangan nga babaye namatay sa adlaw pagkahuman sa Pasko ug usa ka semana lang human niadto, sa gabii sa Bag-ong Tuig, grabe kaayo ang akong sakit. Niadtong panahona, nahutdan gyud mi og kwarta, wala na ang among sakyanan, ug ang pinakangil-ad sa tanan, wala na kami health insurance.

Sa kadugayan, nadayagnos ko nga duna koy matang sa aggressive cancer nga nagtubo mga sulod na sa lima ka tuig. Seryuso kadto ug nagkinahanglan og diha-diha nga operasyon. Hapit na mapupos ang akong panahon, ug wala na mi kwarta para sa dakong gasto sa gikinahanglan nakong medikal nga pag-atiman.

Ako ug ang akong bana nakigkita sa among bishop ug nangayo og tabang. Among gipasabut nga sa tinuorayng sitwasyon kini sa kinabuhi o kamatayon. Nabalaka ang bishop, apan giingnan mi niya nga mibati siya og pag-aghat nga maghulat pa og taudtaod aron masuta kon may lain bang paagi para makakuha kami og tabang. Gipaniguro niya kanamo nga kon may igo kaming pagtuo, ihatag sa Ginoo kanako ang paagi nga makakuha og tabang nga akong gikinahanglan.

Sa una, nasuko ko ug napungot sa tubag sa bishop. Mibati ko nga siya ug ang Ginoo mitalikod kanako. Apan may pagpamatuod ko sa ebanghelyo, ug mituo ko nga ang among bishop gitawag sa Dios. Bisan nasakitan ko,

nag-ampo ko nga tabangan ko sa Langitnong Amahan nga makapadayon sa paghigugma, pagtahud, ug pagsuporta sa akong bishop. Dihang kini akong giampo, nahupay ko ug mibati nga tabangan ra ko sa Ginoo sa ubang paagi.

Ang akong bana ug ako mipadayon inubanan sa pagtuo, ug nakadawat ko sa gikinahanglan nga mga medical test ug naiskedyul ang pag-opera, bisan sa kakulang sa kwarta. Sa adlaw sa wala pa ko maoperahi, nabaligya namo ang among negosyo sa maayo nga kantidad, nga naghimo nga mabayaran namo ang tanan namong medical nga bayranan.

Karon naklaro na nganong nagpanuko sa pagtabang ang akong bishop. Milihok siya pinaagi sa inspirasyon aron may igo akong espiritwal nga kasinatian. Kadto nga kasinatian nagtudlo kanako sa pagsalig sa Manluluwas, bisan og ang dalan daw makasagmuyo ug makahahadlok. Nagpasalamat ko sa tambag gikan sa akong bishop nga dili nako gustong madungog. Karon nahibalo na ko nga ang Dios usa ka Dios sa mga milagro ug nga Siya dili gayud motalikod kanato. ■

Ngalan gipugngan, Porto Alegre, Brazil

Hapit na mapupos ang akong panahon, ug wala na mi kwarta para sa dakong gasto sa gikinahanglan nakong medikal nga pag-atiman.

Mga Pagbiyahe sa Tulo ka Modernong Pioneer

Ni Sarah Keenan

Dihang nagserbsiyo ko sa akong misyon sa Melbourne, Australia, naa ko sa usa ka ward nga gilangkuban sa internasyunal nga mga estudyante. Dihang nagkat-on sila mahitungod sa mga pioneer atol sa Sunday School, naghunahuna ko kon unsa kaha sila ka interesado—hapit silang tanan mga bag-ong kinabig, ug walay usa kanila ang dunay mga katigulangan nga mitadlas sa kapatagan sa Amihanang Amerika.

Makatingala, daghan sa mga internasyunal nga estudyante nainteresado kaayo sa mga sugilanon nga gipa-ambit. Ang pipila kanila naghisgot sa unsang paagi may kalambigitan sila sa nag-unang mga Santos sa personal nga lebel: sama sa mga pioneer, kining mga internasyunal nga estudyante mga bag-ong kinabig ug mihimo og mga sakripisyo sa pag-establisar sa Simbahan sa mga dapit nga ilang gipuy-an. Para sa uban niini nga mga miyembro, ang Simbahan gamay pa o wala pa sa ilang yutang natawhan. Mga modernong pioneer sila, nga nagmugna og bag-o nga

relihiyusong panulundon alang sa umaabut nga mga henerasyon.

Aniay tulo ka mga kasinatian gikan sa mga kinabig kinsa mipasakop sa pundok sa modernong mga pioneer.

PAGTAHUD SA AKONG PAMILYA SA BAG-ONG PAMAAGI

Nami Chan, Taoyuan, Taiwan

Ang akong pamilya ug daghan sa akong kapamilya sa Taiwan mga Buddhist. Sa gamay pa ko, nakahinumdom ko nga mag-andam og mga pangsakripisyo alang sa mga katigulangan ug sa daghang dios-dios atol sa Chinese New Year ug sa ubang mga holiday. Usa kadto ka tradisyon sa pamilya alang kanamo, ingon man pamaagi usab sa paghinumdom sa among mga katigulangan ug pagdala og kalinaw ug kauswagan sa akong pamilya.

Tulo ka young adult mipaambit sa ilang mga sugilanon bahin sa pagpasakop sa Simbahan ug pagmugna og panulundon sa hugot nga pagtuo alang sa ilang kaugalingon ug sa ilang mga pamilya.

Dihang pipila sa akong mga paryente mipasakop sa nondenominational Christian church, sa sinugdanan wala kini epekto sa akong pamilya. Apan atol sa Ching Ming Festival, sa pagsimba sa mga katigulangan ug pagsunog og insenso dapit sa ilang mga lubnganan, ang Kristiyano nakong mga kaliwat dili moapil. Miingon sila nga nakapasalig sila sa pagsunod sa Napulo ka Sugo, ilabi na sa “Dili ka magbaton og lain nga mga dios sa atubangan

ko" (Exodo 20:3). Wala maghigot ang akong pamilya og bisan unsang mga tinuohan kaniadto, apan sukad niadtong adlaw, ang Kristiyanidad mirepresentar sa pagkagun-ob sa mga tradisyon sa pananaw sa akong pamilya ug gikosiderar kini nga negatibong butang.

Dihang nag-eskwela ko sa unibersidad, nakahimamat ko og mga LDS nga misyonaryo sa dalan. Kasagaran, dili unta ko interesado sa ilang isulti, apan ang pipila ka kasinatian miandam sa akong kasingkasing sa pagdawat sa ilang mensahe. Samtang nakigkita ko nila, miuyon ko nga mag-ampo ug mobasa sa Basahon ni Mormon, ug nag-sugod sa paglambo ang akong personal nga pagpamatuod bahin sa gitudlo kanako. Apan, tungod sa mga pagbati sa akong mga ginikanan batok sa Kristiyanidad, wala ko mosulti nila nga gusto kong magpabunyang. Daghang bulan human sa una nakong pakigkita sa mga misyonaryo, gisultihan ra nako

sa katapusan ang akong mga ginikanan nga gusto kong magpabunyang ug gusto ko nga moserbisyo og misyon. Nasagmuyo sila, apan nasayud kong naghimo ko og eksaktong pagpili.

Wala akoy mga katigulangan nga pioneer, apan akong gibati nga daw nasabtan nako ang ilang sakripisyo. Lisud ang pagbiya sa ubang mga tradisyon ug pag-atubang sa oposisyon gikan sa mga sakop sa pamilya. Bisan karon, mga lima ka tuig human ko mipasakop sa Simbahan, diin ako nakamisyon, wala mosuporta sa hingpit ang akong pamilya sa akong desisyon, apan gidawat ra nila kini. Ang pagpasakop sa Simbahan nagtugot nga akong matahud ang akong pamilya sa bag-ong mga paagi, pinaagi sa paghimo sa family history ug pag-research sa akong mga katigulangan. Ang akong pagpamatuod kang Jesukristo ug sa Iyang Pag-ula nakatabang sa pagsulbad sa bisan unsa nga problema nako sa akong pamilya.

PAGPANGITA OG KALIPAY GIKAN SA EBANGHELYO

Harry Guan, Utah, USA

Nagtubo ko sa China ug mikonsiderar sa akong kaugalingon nga usa ka Kristiyano, bisan tinuod og wala ako magsimbahan. Interesado ko sa Dios ug ni Jesukristo, ug sa akong hunahuna ang doktrina sa Kristiyano makahupay kaayo.

Dihang mibalhin ko sa Estados Unidos para sa kolehiyo, nagsugod ko

sa pagtambong og nondenominational Christian nga simbahan. Paglabay sa pipila ka bulan, nakadungog ko mahitungod sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw gikan sa pipila ka higala nga mikonsiderar sa pag-eskwela sa Brigham Young University. Nangutana ko sa pipila ka estudyante sa Kristiyanong simbahan mahitungod sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw ug nakalitan ko dihang tinuod silang mipasidaan nako nga mopalayo gikan sa "Mga Mormon." Sa una gisunod nako ang ilang tambag, apan dihang nag-scroll ko sa social media mga semana lang ang milabay, nakakita ko sa usa ka pakigpulong ni Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. Sa pakigpulong, gihisgutan niya nga ang mga miyembro sa Simbahan kinahanglang matinahuron sa ubang relihiyon (tan-awa sa "Faith, Family, and Religious Freedom," [lds.org/prophets-and-apostles](https://www.lds.org/prophets-and-apostles)). Samtang naminaw ko ni Elder Holland, akong gibati ang unsay akong nahibaloan karon nga Espiritu ug mihukom nga kinahanglang kong magkat-on pa og dugang mahitungod sa Simbahan.

Misangput kini sa akong pag-simba ug sa wala madugay sa pakigkita sa mga misyonaryo.

Natandog ko sa ilang mga gipangtudlo, ilabi na sa plano sa kaluwasan. Wala kaayo malipay ang akong mga ginikanan dihang mihukom kong magpabunyag, apan gidawat ra nila nga igo na ang akong kahingkod sa paghimo og kaugalingon nakong mga desisyon. Dihang gibisitahan ko sa akong mga apohan sa Amerika mga pipila ka bulan human niadto, natudloan nako sila sa ebanghelyo. Silang duha mihukom nga magpabunyag.

Ang ebanghelyo nagdala kanako og labihang kalipay ug migiya kini ngadto sa umaabut nakong asawa. Ang matag sakripisyo nga akong gihimo o akong himoon igo gayud.

PAG-ANDAM SA DALAN ALANG SA UMAABUT NGA MGA HENERASYON

Brooke Kinikini, Hawaii, USA

Mipasakop ko sa Simbahan sa 15 manyos pa lang ko, apan nagsimbahan na ko ug nagpalambo sa akong pagtuo ug pagpamatuod sukad sa bata pa ko.

Bisan og ako ra ang namiyembro sa akong pamilya, ang matinud-anon nakong mga higala nahigugma nako ug gigiyahan ko nila pinaagi sa ilang ehemplo.

Dili sama sa karaang mga pioneer, wala na ko maghandos pa sa kariton tadtas sa nagkaging nga snow sa kapatagan. Sa pagkatinuod, wala ako mag-atubang og daghang kalisdanan sa pagpasakop sa Simbahan. Tinuod, nawala ang uban nakong mga higala ug mosimba ko nga mag-inusara ug mag-seminary nga ako ra. Apan kon akong hunahunaon ang epekto niini kanako ug sa akong pamilya, nasayud kong usa kadto sa pinakamaayong mga desisyon nga sukad akong nahimo. Ang akong desisyon sa pagpabunyang, nga ma-seal sa templo, ug pagpabiling matinud-anon sa akong mga pakigsaad nagmugna og kadena nga positibong makaimpluwensya sa kinabuhi sa akong tulo ka matahum nga anak, ingon man sa umaabut nga mga henerasyon, sa kahangturan.

Ang pagka-pioneer butang nga mahitungod sa pag-andam sa dalan alang sa uban. Gusto kong maghunahuna nga usa sa daghang panalangin nga akong nadawat sa pagkahimong matinud-anon nga miyembro sa Simbahan mao nga ako makatabang sa pagdala sa uban ngadto kang Kristo. Daw gamay ra nga hitabo—sama sa bunyang sa 15-anyos nga batang babaye sa Maui, Hawaii, o ang mapa-ubsanong pag-ampo sa 14-anyos nga batang lalaki sa kakahoyan—makausab sa kinabuhi sa mga pamilya sa nangagi, karon ug sa umaabut. ■

Ang modernong tawag sa mga pioneer wala lang ireserba alang sa mga kinabig. Samtang maningkamot kita sa pagtukod og malungtarong panulundon sa pagkamatinud-anon alang sa umaabut nga mga henerasyon, tanan kita pwedeng mamahimong mga pinoneer. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

PAG-ANGKON SA ATONG PANULUNDON SA PAGKA-PIONEER

“Gimahal ug gipasidungan ko ang hugot nga pagtuo

ug kaisug niadtong unang mga pioneer sa Simbahan. Ang akong kaugalingon nga mga katigulangan namuyo tabok sa dakong dagat niadtong panahona . . . Walay usa ang mihimo og pagbiyahe tabok sa mga kapatagan. Apan isip usa ka miyembro sa Simbahan, giangkong nako uban sa pasalamat ug garbo kining kabilin sa pioneer isip akong kaugalingon.

“Uban sa [sama] nga kalipay, akong giangkong ang mga kabilin sa karon nga modernong panahon nga mga pioneer sa Simbahan kinsa nagpuyo sa matag nasud ug kinsang kaugalingong mga istorya sa paglahutay, hugot nga pagtuo ug sakripisyo nagdugang og mahimayaong bag-o nga mga bersikulo sa mahinungdanon nga mga koro sa ulahing adlaw nga awit sa pagdayeg sa gingharian sa Dios.”

Elder Dieter F. Uchtdorf, sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Tinuhoan sa Atong Amahan,” *Liahona*, Mayo 2008, 70.

Mibati Ka Ba nga Walay Koneksyon?

Sulayi ang Paghinay-hinay

Ni Charlotte Larcabal

Mga Magasin sa Simbahan

Kon ikonsiderar nimo ang dugayng paghulat nga daw nagdamgo ka og makahahadlok, nga dunay mga tuko o kaka ug mga bitin, wala ka mag-inusara.

Bisan nagbarug man kitang nakalinya, o natanggong sa trapik, o naghulat og bus, dili kita ganahang maghulat.

Swerte lang alang kanato, ang paghulat sa tinuod nagkahimong susama sa mga makahadlok nga damgo: butang nga atong kahadlukan, apan butang nga wala nato masinati sa matag adlaw. Nagpuyo kita sa mga kapanahunan diin tagsa na lang kaayo kitang maghulat sa bisan unsa. Ang teknolohiya naghimo sa tanan nga hilabihan kapaspas diin sa kasagaran mubo na lang kaayo ang atong atensyon sa usa ka butang kay sa atensyon sa goldfish (oo, sa tinuod lang).¹ Kon ang panginahanglan sa paghulat motumaw, maningkamot kita sa pagpu-no sa atong panahon—sa kasagaran sa pag-focus sa atong atensyon ngadto sa mobile device.

Walay sayop sa teknolohiya o kamapuslanon, apan ang paspas nga dagan sa kinabuhi ug padayong mga kasamok basin maoy magpugong kanato sa butang nga mas importante.

Labaw pa sa usa ka Matahum Paminawon nga Kasulatan

Dili pa lang dugay, wala kaayo ko mobati sa pagka-esprituhanon. Wala ko kasabut. Mosimba ko, mag-ampo ra og mubo, ug mopakli og kadiyot sa akong mga kasulatan. Panagsa mobati ko og espirituhanong mga pag-aghat, apan sa kinatibuk-an, mibati ko nga daw walay koneksyon.

Dihang gisugilon nako kini sa Langitnong Amahan sa mabalak-ong pag-ampo, kini nga mga pulong misulod sa akong hunahuna: “Humilum [ka] ug ilhon [mo] nga ako mao ang Dios” (Salmo 46:10).

Daw ang pulong nga *humilom* gihatagan og gibug-aton sa daghang pamaagi.

Posibling nagbuhat ko sa tanang eksakto nga butang, apan gihimo ko kini sa paspas ug mabaw nga focus. Ang pagsunod sa ebanghelyo gipahum nako sa usa ka samok nga paagi.

Gani ang relihiyusong mga kalihokan dili maghatud kanako og lawom nga espirituhanong koneksyon sa Dios kon ang akong partisipasyon daklit ra ug anaa sa kasamok. Mas labaw pa kini kay sa usa ka matahum nga kasulatan. Aron makaila sa Dios ug makaangkon sa balaan, manuot-suot sa kahiladman nga kahibalo nga akong gipangandoy, kinahanglan akong maghinay-hinay ug maghilum.

Wala pay miingon nga “Ganahan ko nga maghulat”. Apan tingali sila kinahanglan gayud.

Ang pagpatalinghug niana nga pag-aghat dili sayon. Apan naghimo kini sa tanang kalainan.

Karon, Paghinay-hinay . . .

Gitudlo ni Nephi nga kadtong kinsa “*sa makugihon nga paagi mangita* makakaplag; ug ang mga misteryo sa Dios *ipadayag* ngadto kanila, pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo” (1 Nephi 10:19; emphasis gidugang).

Tagsa-tagsaon nato kini sa pagsusi: Ang pagkat-on sa mga misteryo sa Dios nagkinahanglan og *makugihon nga pagpangita*. Usa kini ka padayon ug mainampingon nga kalihokan, dili kausa lang nga pag-search sa internet. Sunod, ang mga misteryo dili kay mokalit lang og tumaw; anam-anam

kini nga *ipakita*. Kini nga proseso nagkinahanglan og panahon. Ug kana nga panahon delikado! Ang igahin natong *panahon* sa pagpamalandong ug pagpangita maghatag kanato og *panahon* sa pagkonektar sa Espiritu, kansang gahum ang tubag moabut.

Si Presidente David O. McKay (1873–1970) mipahayag nga ang pagpamalandong—“sa lawom, nagpadayong paghunahuna sa pipila ka relihiyoso nga tema”—maoy “usa sa . . . labing sagradong mga pultahan nga atong agian ngadto sa atubangan sa Ginoo.”²

Pinaagi sa paghinay-hinay ablihan niya ang pultahan sa pagpadayag. Atong malantaw ang sayop nga mga tradisyon sa kalibutan ug makonektar kini sa mga butang nga balaan. *Gikinahanglan* nato kana nga pultahan. Kinahanglan kitang maghinay-hinay.

Nagkinahanglan Kini og Paningkamot

Para nako, ang paghinay-hinay nagpasabut sa pagluhod ug pagsuliti og kusog samtang mag-ampo ko. Ang may pagtahud nga posisyon ug

kaugalingon nakong mabati nga tingog nakatabang nga mas maka-focus ko. Ang paghinay-hinay nagpasabut sa pagtuon gikan gayud sa mga kasulatan ug paghimo og mga pahinumdom. Nagkinahanglan kini og paningkamot ug panahon, ug kanang nagtubo nga paningkamot ug panahon usa ka maa-yong paagi nga “mopukaw ug modasig sa inyong mga galamhan,” sa ingon niana nagtugot sa Espiritu ug sa tinguha alang sa kamatuoran nga “molihok diha kaninyo” ug ang binhi sa pagpamatuod “mogamot, ug motubo, ug modala og bunga” (Alma 32:27, 37).

Makaplagaan nato ang hapit tanang impormasyon pinaagi sa pipila ka pagpindot sa mga tuplukanan, apan ang espiritwal nga panabut ug pagkakabig nagkinahanglan og *panahon* ug makugihon nga *paningkamot*. Ang *gihimo* nimong paghinay-hinay ug paghalad sa imong paningkamot alang sa ebanghelyo dili maoy importante, ang importante mao nga imo lang gayud kining buhaton! Kon ihungit pa sa atoa ang impormasyon, giwagtang nato ang daghan sa atong personal nga partisipasyon sa kaugalingon natong pagkat-on. Atong giwagtang ang mga kahigayunan aron maadunay koneksyon sa Espiritu.

Sigurado nga pwede ra natong hangupon ang teknolohiya ug mga kalamboan nga magpasayon sa inadlawng mga buluhaton ug mahimo natong magamit ang atong panahon sa mas maayong paagi. Apan dili kita makatugot nga hangupon ang samok nga pagpakabuhi ug mabaw nga panghunahuna nga kasagarang nag-uban niini. Imbis nga likayan ang makaalarma nga panginahanglan sa paghulat, pwede natong hangupon kini isip oportunidad sa paghinay-hinay, pagpamalandong ug pagpalambo sa atong koneksyon uban sa Espiritu. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Leon Watson, “Humans Have Shorter Attention Span Than Goldfish, Thanks to Smartphones,” *The Telegraph*, Mayo 15, 2015, telegraph.co.uk.
2. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: David O. McKay* (2011), 38.

Pagtubag sa Lisud nga mga Pangutana:

3 KA BARUGANAN NGA MAKATABANG

Ania ang paagi unsaon sa pagpangita og mga tubag nga makalig-on sa imong pagtuo.

May pangutana ka ba mahitungod sa ebanghelyo o sa Simbahan? Nabalaka ka ba nga ang imong pagpangutana nagpasabut nga wala kay igong pagtuo o ang imong pagpamatuod dili kaayo lig-on?

Normal lamang ang mga pagpangutana ug kinahanglanon kini nga bahin sa imong panaw sa

mortalidad. Modala kini kanimo sa mas dakong panabut ug pagtuo. Hinoon, ang imong kinaiya, kadasig ug proseso sa pagpangita og mga tubag makaapekto sa resulta.

Sa seminary makat-unan nimo kining tulo ka baruganan sa doktrinal mastery nga makatabang sa paggiya kanimo ngadto sa mahangturong mga kamatuoran.

1. Lihukon inubanan sa Pagtuo

Kon ikaw may mga pangutana, pwede kang molihok inubanan sa pagtuo pinaagi sa pagpili sa pagsalig sa Dios ug pagduol Kaniya og una alang sa mga tubag. Motubag ang Dios “pagtulun-an human sa usa ka pagtulun-an, lagda human sa usa ka lagda” (2 Nephi 28:30). Importante nga sa mga panahon sa pagduha-duha mosalig ka sa

pagpamatuod nga naa na nimong daan.

“Duhaduhai una ang [imong] pagduhaduha sa dili [ka pa] magduhaduha sa [imong] pagtuo.”¹ — Elder Dieter F. Uchtdorf

“Panggunit og hugot sa unsay inyo nang nahiba-loan ug baruq nga malig-on hangtud moabut ang dugang nga kahibalo.”² — Elder Jeffrey R. Holland

2. Susihon ang mga Konsepto ug mga Pangutana Inubanan sa Panglantaw sa Ebanghelyo

Kon ikonsiderar nimo ang mga pangutana diha sa kinatibuk-ang kahulugan sa plano sa kaluwasan ug sa mga pagtulun-an sa Manluluwas, masugdan nimo ang pagkakita sa mga butang sama sa pagkakita sa Dios niini. Makatabang kini nga imong masusi og balik ang imong mga pangutana gamit ang sumbanan sa Dios bahin sa kamatuoran kay sa kalibutan.

“Ang pagkaangkon og lig-ong koneksyon sa mahangturong kamatuoran . . . makahatag kana-to og kalinaw nga maggikan sa pagtuo kang Jesukristo ug sa kahibalo nga anaa kita sa dalan

padulong sa kinabuhing dayon.”³

—Presidente Dallin H. Oaks

“Kon madiskubrihan ninyo ang bisan unsang butang nga ingon og misalipod sa kahayag ug hingpit nga kalipay sa ebanghelyo sa *inyong* kinabuhi, dapiton ko kamo sa pagbutang niini diha sa panglantaw sa ebanghelyo. Tan-aw sa mga lente sa ebanghelyo ug pagbantay nga dili motugot sa walay hinungdan ug walay katarungan nga mga butang sa kinabuhi nga mosalipod sa inyong mahangturon nga talan-awon sa talagsaong plano sa kalipay.”⁴ — Elder Gary E. Stevenson

3. Tinguhaon ang Dugang nga Panabut pinaagi sa Balaanong Gitudlo nga mga Tinubdan

Gihatagan kamo sa Dios og daghang magamit nga tinubdan samtang mangita kamo sa kamatuoran. Naglakip kini sa Espiritu Santo, sa mga kasulatan, inyong pamilya, mga lider sa Simbahan, bisan sa mga kapanguhaan gawas sa Simbahan nga makalig-on sa inyong pagtuo kang Jesukristo. Kon mangita og mga tubag, siguroa nga inyong

mailhan ang tali sa dili kasaligang mga tinubdan ug sa kasaligang mga tinubdan, nga makalig-on sa inyong pagtuo ug makadapit sa Espiritu Santo sa inyong kinabuhi.

“Daghang benipisyo . . . maggikan sa inyong paningkamot sa pagpadako, pagpalapad, ug pagdugang sa imong panabut sa kamatuoran. Gamita

ang mga kasulatan ug ang mga pamahayag sa mga propeta sa pagpalapad sa inyong kahibalo.”⁵
—Elder Richard G. Scott (1928–2015)
“Padayon kitang magtinguha sa kamatuoran gikan sa tanang maayo nga mga basahon ug

ubang maayo nga mga tinubdan. ‘Kon adunay mga butang nga mahiyason, matahum, o maayo og dungog o dalaygon, kami naninguha sa pagpangita niining mga butanga’ [Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:13].”⁶ —Elder Dieter F. Uchtdorf

Sulayi kini sa imong kaugalingon!

Ang mosunod nga mga ehemplo nagpakita kon unsaon kini sa paghimo. Hinumdumi nga dili kini kompletong mga tubag, mga pananglitan lamang kon sa unsang paagi ang usa ka batan-ong lalaki o babaye mosulay og tubag niining mga pangutanaha

sa ilang kaugalingon. Gusto kang mopadayon sa pagtuo ug pag-ampo mahitungod sa mga hilisgutan diin ikaw may mga pangutana mahitungod sa pagpangita og mga tubag ug paglig-on sa imong pagpamatuod.

Ngano nga ang mahigugmaong Langitnong Amahan motugot nga mahitabo ang dautang mga butang?

Lihukon inubanan sa pagtuo: Mibati ko sa gugma sa Dios alang kanako ug nahibalo nga anaa Siya, bisan og wala ko kasabut nganong itugot sa Dios nga mahitabo ang dautang mga butang.

Susihon ang mga konsepto ug mga pangutana gikan sa usa ka panglantaw sa ebanghelyo: Ang kabubut-on usa ka importanting bahin sa plano sa kaluwasan. Gipadala kita sa Dios dinhi sa yuta aron masinati ang mga pagsulay, makahimo og mga desisyon, ug makadawat og pisikal nga lawas. Apan ang pagtugot nga makahimo og mga desisyon ang mga tawo nagpasabut nga usahay ang mga tawo makahimo og sayop nga mga pagpili ug makaapekto sa kinabuhi sa ubang tawo. Ug ang mga pagsulay nga dili resulta sa sayop nga mga pagpili—sama sa natural nga mga katalagman, pagkabaladado, ug kamatayon—makahatag og mga oportunidad aron kita malig-on sa atong mga pagpamatuod ug pagsalig sa Dios.

Tinguhaon ang dugang nga panabut pinaagi sa balaanong gipili nga mga tinubdan:

Unsa ang gisulti sa mga kasulatan ug sa moder-nong mga propeta mahitungod sa kon nganong moagi kita og lisud nga mga butang? “Ang imong kalisdanan ug ang imong mga kasakitan sulod lamang sa mubo nga higayon; ug unya, kon ikaw molahutay pag-ayo, ang Dios mobayaw kanimo sa kahitas-an” (D&P 121:7–8). Si Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha Ka mga Apostoles miingon, “Ang Dios dili mobiya kanato nga nag-inusara, dili mobiya kanato nga walay tabang sa mga hagit nga atong giatubang.”⁷ Wala ko masayud sa mga rason sa tanan nakong mga pagsulay, apan mituo ko nga gihimo ni Jesukristo ang Pag-ula alang kanako ug sa tanan. Makaduol ako kaniya ug sa Langitnong Amahan alang sa kalinaw, kalig-on, ug suporta atol sa akong mga pagsulay (tan-awa sa Alma 7:11–12).

Unsaon nako sa pagkahibalo nga ang Espiritu Santo nakig-istorya diay kanako?

Lihukon inubanan sa pagtuo: Bisan usahay lisud kanako ang pagkahibalo nga nakadawat ko og inspirasyon, nasayud ko nga pinaagi sa pagpaminaw sa mga pagpamatuod sa uban ug pagbasa sa mga kasulatan nga ang Espiritu motabang nako sa pagsabut kon padayon kong maningkamot sa pagpaminaw sa Iyang tambag. **Susihon ang mga konsepto ug mga pangutana gikan sa usa ka panglantaw sa ebanghelyo:** Gihatagan kita sa Dios og gasa sa Espiritu Santo aron makadawat kita og inspirasyon sa paghimo unsay eksakto. Kon nakadawat ko og pag-aghat sa paghimo og maayo, akong mahibaloan nga gikan kini sa Espiritu, bisan og daw kaugalingon ra nako kining hunahuna.

Tinguhaon ang dugang nga panabut pinaagi sa balaanong gipili nga mga tinubdan: Ang mga kasulatan nagtudlo nga, “Magpaubos ka; ug ang Ginoo nga imong Dios moagak kanimo pinaagi sa kamot, ug mohatag kanimo og tubag sa imong mga pag-ampo” (D&P 112:10). Si Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mitudlo nga “ang sinsero nga tinguha ug pagkatakus nagdapit sa espiritu sa pagpadayag nganhi sa atong mga kinabuhi.”⁸ Kon naningkamot ko sa pagpaubos ug paghimo sa akong pinakamaayo aron mahimong takus sa Espiritu, tabangan ako sa Ginoo nga magiyahan sa mga tubag. Iya kong tabangan kon sa unsang paagi mamulong ang Espiritu kanako sa piho nga paagi.

Panapos

Ang mga pagpangutana dili usa ka timailhan sa kakulang sa pagtuo; sa kasagaran usa kini ka indikasyon sa nagtubo nga pagpamatuod. Kon molihok ka inubanan sa pagtuo, mosusi sa konsepto ug mga pangutana uban sa panglantaw sa ebanghelyo, ug magtinguha og dugang nga panabut pinaagi sa balaanong gitudlo o gipili nga mga tinubdan, makaplagn nimo ang mapuslanong mga tubag sa imong mga pangutana ug mas hugot nga pagtuo kang Jesukristo. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Dieter F. Uchtdorf, “Dali, Pakig-uban Kanamo,” Okt. 2013 nga kinatibuk-ang komperensya.
2. Jeffrey R. Holland, “Nagatuo Ako,” Mayo. 2013 nga kinatibuk-ang komperensya.
3. Dallin H. Oaks, “As He Thinketh in His Heart” (Church Educational System debosyunal para sa mga young adult, Feb. 8, 2013), [lds.org/prophets-and-apostles](https://www.lds.org/prophets-and-apostles).
4. Gary E. Stevenson, “Espiritwal nga Eklipse,” Nob. 2017 nga kinatibuk-ang komperensya.
5. Richard G. Scott, “Acquiring Spiritual Knowledge,” Okt. 1993 nga kinatibuk-ang komperensya.
6. Dieter F. Uchtdorf, “What Is Truth?” (Church Educational System debosyunal para sa mga young adult, Ene. 13, 2013), [broadcasts.lds.org](https://www.broadcasts.lds.org).
7. Jeffrey R. Holland, “Pagpangalagad sa mga Anghel,” Nob. 2008 nga kinatibuk-ang komperensya.
8. David A. Bednar, “Ang Espiritu sa Pagpadayag,” Mayo. 2011 nga kinatibuk-ang komperensya.

TAN-AWA KON GIUNSA NIINI SA PAGLIHOK

Tan-awa ang video nga “Madison’s Story” aron makita ang usa ka batan-ong babaye nga milahutay niini nga proseso sa pagtubag sa kaugalingon niyang pangutana. Bisitaha ng [lds.org/go/71853](https://www.lds.org/go/71853).

*Unsaon man nako sa
pag-atiman ang usa ka tawo
nga lisud og kinaiya?*

KON LISUD ANG **PAGSERBISYO**

Ni Lyka T. Valdez

Ang usa ka mahagiton kaayong mga butang nga akong nabuntog mao ang akong kinaiya nga “bahala ka”. Kon dili ko ganahan sa akong gibuhad, dili ko maayong motagad ug walay pailub sa mga tawo.

Kining tanan nausab atol sa usa ka bakasyon sa eskwela dihang gihangyo ko nga ako ang moatiman sa akong 76 anyos nga apohan. Si “Dadi,” nga maoy among tawag kaniya, giatake, hinungdan nga na-paralyze ang katunga sa iyang lawas. Dihang mihangyo ang akong pamilya nga ako ang moatiman kaniya sulod sa duha ka bulan, dili nako mahunahuna kon unsaon!

Kinahanglan kong momata og sayo aron mag-andam sa iyang pamahaw, para sa iyang kaligo, ug sa iyang medisina. Gitabangan nako siyang maglakaw-lakaw alang sa iyang inadlaw nga pag-ehersisyo. Kay maglisud man siya sa paglihok, naa ko sa iyang kilid sa tanang panahon, lakip sa iyang pagkaligo ug sa pag-adto sa kasilyas. Isip 18-anyos nga babaye, pinakalisud kini nga bahin.

Gawas niining tanan, lisud siyang ikauban. Dili siya miyembro sa Simbahan ug lahi siya og mga baruganan kay kanako. Tawo siya nga puno sa pagmahay—kanunayng mosinghag, dili gayud mopahiyum, ug kanunayng mag-ingon nga, “himatyon na ko!” Tungod niini nga kinaiya, maglisud kami sa pagkasinabut.

Sa una, gibuhad nako ang tanan aron makalikay sa akong mga buluhaton, apan wala kadto magsilbi. Mao nga giusab nako ang akong kinaiya ug gihatag ang pinakamaayo nakong paningkamot.

Paglabay sa usa ka semana niini nga kinaiya, ang pagserbisyo kang Dadi nahimo nga akong kalipay. Mitaas ang akong pailub, ug akong nasabtan ang iyang kasakit. Samtang

giserbisuhan nako siya, akong gihunong ang paghunahuna nga ang pagpakig-uban kaniya usa ka palas-anon kondili usa ka oportunidad sa pagmugna og maayong mga panahon uban kaniya.

Nausab pud si Dadi. Kining kusmuran nga tigulang nahimong mapahiyumon, malumo nga lolo. Gani naganahan na siyang maminaw sa mga kanta sa Especially for Youth!

Usa ka gabii nakadungog ko niya nga naglangas, mao nga gitan-aw nako ang iyang kwarto sa pagsusi kon unsay iyang gibuhat. Nag-ampo siya sa unang higayon. Nadasig ko sa matag adlaw tungod niini nga kausaban.

Karon mibalik na ko sa kolehiyo, apan moadto gihapon ko kaduha sa usa ka bulan sa pagbisita ni Dadi uban sa akong pamilya. Mangaon mi dungan niya ug manganta para niya. Misamot na kalisud ang iyang panglawas, mao nga karon ang pinakagamhanang tabang nga akong mahimo mao ang pag-ampo alang kaniya.

Nagpasalamat ko sa oportunidad nga makabantay ni Dadi tungod kay nakatabang kini nga akong makita kon unsay pwede nakong ikahatag. Ang gugma gamhanan kaayo nga butang—mipahumok kini sa akong kasingkasing ug sa kasingkasing ni Dadi. Nahibaloan nako ang kahulugan sa sakripisyo ug kalooy. Sa pagkatinuod, ang gugmang putli mopsanag sa matag kasingkasing! ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Santiago, Philippines.

ANG PAGSERBISYO SA IMONG PAMILYA

“Sugdi ang pagserbisyo sa imong kaugalingong panimalay ug sulod sa imong kaugalingong mga pamilya. Mao kini ang mga relasyon nga mahimong mahangturon. Gani—ug tingali ilabi na kon—ang sitwasyon sa imong pamilya dili kaayo perpekto, makapangita ka og mga paagi sa pagserbisyo, pagbayaw, ug paglig-on. Sugdi kon asa ka karon, higugmaa sila bisan pa man, ug pangandam alang sa pamilya nga gusto nimong ikauban sa umaabut.”

Bonnie L. Oscarson, kanhi Kinatibuk-ang Presidente sa Young Women, “Ang mga Panginahanglan nga Atong Giatubang,” *Liahona*, Nob. 2017 nga kinatibuk-ang komperensya.

ANG PAG-ANDAM SA PAKIGPULONG

1. GAMITA ANG MGA KASULATAN UG MGA PAGTULUN-AN SA MODERNONG MGA PRO-PETA (TAN-AWA SA D&P 52:9). Mao kini ang sentro sa imong pakigpulong. Hinoon, usa kana sa pinakaunang rason nganong naa ta sa simbahan—aron makatudlo ug makakat-on sa ebanghelyo ni Jesukristo. Pwede nimong matun-an ang imong topic [hilisgutan] pinaagi sa tabang nga naa sa Giya sa mga Kasulatan (sa scriptures.lds.org) ug sa mga pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya (mag-search subay sa topic diha sa gc.lds.org). Siguroa nga masabtan nimo ang mga kasulatan ug mga gikutlo nga giplano nimong gamiton sa imong pakigpulong. Kon nagkinahanglan ka og tabang, hangyoa ang imong mga ginikanan o mga lider sa Simbahan.

2. DAPITA ANG ESPIRITU. Maayo kanunay nga ideya ang pag-ampo ug ang pagpangandam sa pagbaton sa Espiritu uban nimo samtang mamulong ka. Ang Espiritu dili lang mohatag og kahupayan sa imong nerbiyos, apan mopamatuod usab Siya sa kamatuoran (tan-awa sa D&P 42:14). Dapita ang Espiritu diha sa inyong miting sa sakrament pinaagi sa pagpamatuod bahin sa unsay gituohan nimong tinuod.

3. MAGHUNAHUNA OG PERSONAL NGA SUGILANON. Usa sa pinakamaayong paagi sa paghimo og mga koneksyon sa uban mao ang pagpaambit og mga sugilanon. Gusto kitang makadungog sa mga kasinatian sa uban ug kon unsa ang ilang kinabuhi. Mao nga paningkamuti ang paghunahuna og usa ka makalingaw, lahi, o makahagit nimong kasinatian nga may kalabutan sa baruganan sa ebanghelyo nga gi-assign diha nimo nga maoy hisgutan. Unsay nakat-unan nimo gikan niana nga kasinatian? Sa unsang paagiha kini nakatabang kanimo? Usa kini ka maayo kaayong paagi sa pagsugod sa imong pakigpulong kon wala kay ideya kon unsaon sa pagsugod.

4. MAGPRAKTIS, MAGPRAKTIS, MAGPRAKTIS! Human nimo masulat ang imong pakigpulong, pwede nimo kining praktison sa pagsulti niini og kusog diha sa imong kaugalingon, ug dayon sa atubangan sa mga sakop sa pamilya o mga higala. Imong mahibaloan kon ang imong pakigpulong nasulod ba sa limit sa oras nga gihatag ug kon duna bay mga bahin nga kinahanglan nimong klaruhon. Kon OK ra sa imong bishop, pwede ra gani nga moadto ka sa simbahan sa dili pa ang pakigpulong aron sulayan ang pagpamulong gamit ang podium!

7

KA TIP sa PAGHATAG OG PAKIGPULONG

Ang pagpamulong sa sacrament meeting sa dili madugay? Sulayi kini nga mga tip.

Ni Sarah Hanson

Ambut lang kaha kon ikaw, apan kon ako ang i-assign nga mamulong sa sacrament meeting, kulbaan gyud ko—dili mahitngod sa pagsulat sa pakigpulong apan sa aktwal nga paghatag sa pakigpulong. Ang kanunay nakong gikabalak-an mao ang, “Unsa kaha kon puol kong paminawon? Unsa kaha kon makalimtan nako unsay isulti? Unsa kaha kon sayop ang akong pagkalitok sa pulong?”

PAGHATAG SA PAKIGPULONG

5. LIKAYI ANG PAGSUGOD OG “DILI GYUD KO GANAHANG MAMULONG”.

Kini nga matang sa sinugdanan makamugna og daghang hunahuna, apan kadaghanan sa mga tigpaminaw makabantay dayon niini. Sa kasagaran ingon og sama kini niini, “Dihang gitawag ko ni bishop nga naghangyo nga mamulong ko, misulay ko sa paghunahuna og mga ikabalibad.” Kadaghanan sa mga miyembro makasabut unsa kakulba ang pagpamulong, apan kon moingon ra ka og, “Dili gyud ko ganahang mamulong,” kay sabton kana sa mga tawo nga “Palihug ayaw ko ninyog panimawa.” Pinakamaayo nga likayan gayud kini isip sinugdanan—pagmadasigon sa imong topic!

6. IKLARO ANG PAGLITOK.

Kasagaran gyud tungod sa kulba ang tawo mopaspas og sulti o hinay kaayong mosulti. Mouyon gyud ko niana! Apan importante ang klaro nga paglitok samtang mamulong ka aron masabtan ka sa kongregasyon. Paningkamuti gayud ang paghinay-hinay, lituka ang imong mga pulong, ug eksaktoha ang gikusgon sa imong tingog (oo, bisan dunay microphone, posible nga hinay ra gihapon kaayo). Ang mga tawo gustong maminaw unsay imong isulti!

7. TAN-AW KANUNAY SA ATUBANGAN OG TARUNG.

Ang pagtan-aw sa mga mata importante kaayo nga bahin sa maayong komunikasyon. Nagpakita kini nga tinuoray kang nakatutok ug interesado sa gihisgutan. Karon, sa tinuod dili nimo matan-aw sa mata ang tanang naa sa kongregasyon samtang mamulong ka, apan bisan og kanunay kang motan-aw og tarung sa unahan o sa luyo sa lawak, mas makapa-interes ka nga mamumulong. Likayi nga nagtutok ra ka permi sa imong mga kopya! Gustong makakita ang mga tigpaminaw sa imong pahiyom, dili sa alimpulo sa imong ulo.

Mibati na ba kamo og sama niini? (Manghinaot ko nga dili kay ako ra.) Kon mao, dili diay kini ang kinangilarang higayon! Susiha kining pito ka tip sa pagpalambo sa imong kahanas ug paghatag og makapa-interes nga pakigpulong.

Bisan niining pito ka tip, pwede gihapon kang masayop sa usa ka pulong o makabantay nga dunay naghagok sa ikatulo nga row. Apan nagpasabut ba kana nga ngil-ad kang mamumulong? Siyempre dili!

Kon daw dili na kaayo kita komportable, normal lang nga bation nato ang kanerbiyos o makahimo og gamayng sayop. Apan basta gihimo nimo ang tanan ug gidapit ang Espiritu, walay problema kon magkangkanga o makalimtan nimo ang ubang isulti. Nagbuhat ka sa buluhaton sa Dios ug nagtabang sa Iyang mga anak sa pagkat-on og daghan pa mahitngod sa ebanghelyo!

Kon motudlo ka ug mopamatuod kon unsay imong gituohan, ang tanan momaayo ra gayud. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

Unsay Atong Buhaton sulod sa Templo?

Ang templo sagrado nga dapit diin kita makapaduol sa atong Amahan sa Langit ug ni Jesukristo. Sa templo, gitudloan kita og importanting mga kamatuoran, moapil og mga ordinansa sa priesthood (sagradong mga seremonya), ug mohimo og mga pakigsaad (sagradong mga pakigsaad) sa Dios aron maandam kita sa pagbalik sa Iyang presensya.

Makadawat kita og mga ordinansa sa templo alang sa atong kaugalingon ingon man para sa atong mga katigulangan. Sama pananglit, ang mga batan-on makaapil sa mga bunyag para sa ilang mga katigulangan ug sa uban kinsa wala mahatagi og kahigayunan nga mabunyagan pinaagi sa tukmang awtoridad sa buhi pa sila. Para sa mga hingkid na, ang ubang mga ordinansa sa templo maglakip sa endowment ug mga pag-seal [pagbugkos] (sama sa kasal sa templo).

Bunyag ug Pagkumpirma alang sa Atong mga Katigulangan

Ang bunyag ug pagkumpirma mga mahinungdanon para sa kaluwasan sa matag responsable nga tawo nga nakapuyo dinhi sa yuta (tan-awa sa Juan 3:5). Bisan pa, daghang tawo ang namatay nga wala mahatagi sa oportunidad nga makadungog sa ebanghelyo o makadawat niini nga mga ordinansa. Pinaagi sa grasya ug kalooy ni Jesukristo, usa ka paagi ang giandam alang sa tanan aron madawat kini nga mga panalangin. Sa mga templo, ang mga miyembro sa Simbahan nga takus makapahigayon og mga bunyag para sa mga tawo nga patay na. Sa kalibutan sa mga espiritu, gisangyaw ang ebanghelyo (tan-awa sa D&P 138), ug kadtong nakadungog niini makapili sa pagdawat niini ug sa mga ordinansa nga gipahigayon para kanila.

GIUNSA NIMO SA PAGPANGANDAM?

Sa unsang paagi nga ang imong pagtuman sa mga pakigsaad sa bunyag mag-andam kanimo sa pagdawat sa mga ordinansa sa templo?

.....

.....

.....

Unsa pa ang kinahanglan nimong buhaton aron maandam ka sa pagdawat sa mga ordinansa sa templo?

.....

.....

.....

Magamit ba ang imong temple recommend? Kon wala kay rekomend, pwe-de kang makigkita sa imong bishop o branch president.

.....

Alang sa pagkat-on og dugang mahitungod sa pag-adto sa templo sa unang higayon, bisitaha ang “Inside Temples” diha sa [lds.org/temples](https://www.lds.org/temples).

ANG TEMPLO: SIMBOLO SA ATONG PAGTUO

Ang matag templo mao ang simbolo sa atong hugot nga pagtuo sa Dios ug ebidensya sa atong pagtuo sa kinabuhi human sa kamatayon. Ang templo mao ang tumong sa matag kalihokan, matag leksyon, matag naglambo nga pamaagi diha sa Simbahan. “Ang tanan natong mga paningkamot sa pagsangyaw sa ebanghelyo, paghingpit sa mga Santos, ug pagtubos sa mga patay mopaingon ngadto sa balaan nga templo.”

Presidente Russell M. Nelson, “Pangandam alang sa mga Panalangin sa Templo,” *Liahona*, Okt. 2010, 41.

Pagtuga [Endowment]

Ang pulong nga *endowment* nagpasabut nga “gasa.” Ang endowment sa templo usa ka gasa gikan sa Dios diin naghatag Siya og espesyal nga mga panalangin diha kanimo, lakip na ang “gahum gikan sa kahitas-an” (D&P 95:8).

Dihang nagpasakop ka sa Simbahan, nakadawat ka og duha ka ordinansa—bunyag ug pagkumpirma. Ang endowment sa templo madawat usab sa duha ka bahin. Una, madawat nimo ang ordinansa sa initiatory, diin sa simbolikanhon ug ligdong nga paagi “gihugasan” nga limpyo ug makadawat sa espesyal nga mga panalangin kabahin sa imong balaanong panulundon ug mahangturong potensyal. Sa ikaduha nga bahin, madawat nimo ang uban pa sa imong endowment samtang magkat-on ka pa og dugang mahitungod sa plano sa kaluwasan, lakip ang Paglalang, atong katuyoan sa yuta, ug ang misyon ug Pag-ula ni Jesukristo.

Atol sa endowment, mohimo kita og ligdong nga mga panaad sa pagsunod sa Dios, pagsunod ni Jesukristo, pagkalimpyo sa moral, ug pagtabang nga matukod ang gingharian sa Dios. Kon tumanon nato ang mga pakigsaad, gihatag kanato ang saad nga madawat ang tanan nga mahangturong mga panalangin sa Dios.

Mga Pag-seal [Pagbugkos]

Ang mga pamilya mao ang sentro sa plano sa Dios alang sa atong kalipay. Ang paghiusa sa mga pamilya alang sa kahangturan mao ang pinakamahinungdanong panalangin sulod sa templo pinaagi sa awtoridad sa priesthood sa pag-seal—mao gihapon kana nga awtoridad ang gisulti ni Jesus sa Iyang mga Apostoles (tan-awa sa Mateo 16:19). Ang mga pag-seal sulod sa templo maghimo nga ang mga bana ug asawa ug mga anak ug mga ginikanan magkauban sa hangtud pinaagi sa ilang kamatinud-anon sa ilang mga pakigsaad. ■

Nahibalo ko nga kinahanglan kong mohigugma sa adlawng Igpapahulay, apan wala ko kahibalo kon unsaon.

Ni Alyssa Nielsen

Nag-ingon ang mga kasulatan nga ang adlawng Igpapahulay balaan nga adlaw, malipayon ug ikahimuot nga adlaw, adlaw sa pagpahulay, adlaw sa pagsaulog.¹ Apan pipila ka tuig ang milabay, sa ulahing bahin sa akong pagkatin-edyer, miserable ang akong mga Dominggo. Imbis kalinaw, akong gibati ang kaluya. Imbis kalipay, kasubo. Imbis paglaum, pagbati nga sad-an. Kusog ang akong pagbati sa mga kasubo atol sa Igpapahulay.

Matag Dominggo sa buntag, human sa makaulaw nga pagtago sa ilawom sa akong habol, sa katapusan akong angkunon nga Dominggo kadto ug nag-ilis na para mosimba. Sa simbahan, akong

Usa ka Sanglitanan sa mga **KASUBO** atol sa

gihunahuna ang miaging semana. Atol sa sakrament, akong giihap ang tanan nakong kapakyasan, nga wala matiwas sa wala pa mobarug ang unang mamumulong. Ang nahibiling panahon sa pagsimba usa ka panglimbasog sa pagpugong sa mga luha nga mosamot pa tungod sa mga bag-ong pagmahay kay wala mobati og kalipay sa pagsimba.

Sa pagkahapon mao ra gyud giha-pon. Mibati ko nga sad-an mahitungod sa nanganging mga pagpili, kaluya bahin sa umaabut nga mga pagpili, ug kasubo bahin sa kasamtangang mga kahimtang. Kon wala ang eskwela ug ubang mga ekstra nga kalihokan sa eskwelahan nga naglingaw kanako,

kanunay unta kong naghunahuna og negatibong mga butang.

Human makapaminaw, magbasa, ug dayon mabasa og balik ang pakig-pulong ni Presidente Russell M. Nelson sa Oktubre 2015 nga kinatibuk-ang komperensya kon unsaon sa paghimgong kahimut-an ang Igpapahulay, nag-ampo ko og kalinaw ug gugma alang sa Igpapahulay kay sa kasubo nga kasamtangan nakong gibati.² Ug miabut ang tubag.

Mag-focus sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo

Akong gibati nga usabon ang akong focus gikan sa akong mga

IGPAPAHULAY

kasubo ngadto sa akong relasyon sa Langitnong Amahan ug sa Manluluwas. Kay sa mamalandong sa akong mga kapakyasan, akong gigahin ang panahon sa pagpamalandong sa Ilang pagpanginlabut sa akong kinabuhi.

Kon mosulod ang negatibong mga hunahuna, akong sublion sa akong kaugalingon unsay akong nahibaloan mahitungod sa Dios ug ni Jesukristo: Ako anak sa Dios. Gipangga ko Niya. Si Jesukristo akong Igsoon, ug Siya nag-antus alang kanako. Gusto silang malipay ko ug mobalik Kanila. Ang Igpapahulay gasa gikan sa Dios.

Nagsugod ko sa paggamit og pagtuo niini nga pagpamatuod.

Mahinamong Modawat sa Sakrament

Ang pag-usab sa akong focus nagdala usab sa akong paghunahuna kon giunsa nako sa pag-atubang ang sakrament. Sulod sa taas nga panahon gitratar nako ang sakrament isip panahon sa pagsilot sa akong kaugalingon. Apan dili kana maoy katuyoan. Ang sakrament sagrado nga ordinansa sa pagbag-o sa atong mga pakigsaad. Kahigayunan kini nga malimpyo kita pag-usab pinaagi sa makatubos nga gahum ni Jesukristo. Pinaagi sa pag-focus sa ordinansa ug sa pakigsaad uban sa pagtuo og mahinulsulong kasingkasing, akong nahibaloan nga ang sakrament nagtanyag og kalinaw samtang gidawat nako ang gasa sa pagpasaylo, gituman ang akong mga

pakigsaad, ug gidawat ang Espiritu sa Ginoo (tan-awa sa D&P 20:77, 79).

Ang paghunahuna sa Pag-ula ni Kristo atol sa sakrament nagdala og laing gasa sa akong panghunahuna. Dili lang kay mapasaylo ko, apan madawat usab nako ang pagkaayo tungod kay gidala sa Manluluwas sa Iyang Kaugalingon ang akong kasakit ug mga kahuyang (tan-awa sa Alma 7:11–12). Pinaagi sa Iyang Pag-ula ug sa sakrament, akong nakaplagan ang kalinaw ug kalig-on atol sa Igpapahulay—o sa bisan unsa nga adlaw—kay sa kaluya ug kasubo.

Ug nakaplagan ko kana nga kalinaw. Anaa ang Manluluwas alang kanako sa adlawng Dominggo ug sa kanunay!

Bansayon ang Mapailubon nga Pagtuo

Dili kini usa ka semana ra nga pagtul-id. Usa kini ka panglimbasog, ug midangat kini og panahon. “Apan kon magalaum kita alang sa butang nga dili makita, nan, magapaabut kita niini uban sa pailub.” (Mga Taga-Roma 8:25). Padayon kong naningkamot sa akong focus ug nag-ampo aron bation ang gugma sa Igpapahulay.

Sa paglabay sa panahon, nakaplagan ra gyud nako ang kalinaw ug kahimuot nianang balaan nga adlaw, apan dili ko mohunong basin madakin-as ko ug mobalik sa pagkaluya atol sa Igpapahulay. Ang matag semana nagkinahanglan og makugihong pag-focus sa Manluluwas ug sa katuyoan sa Igpapahulay, apan nahibalo ko nga ang saad sa kalinaw ug kalipay tinuod. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Exodo 20:11; Exodo 31:15; Levitico 23:32; Isaias 58:13; Doktrina ug mga Pakigsaad 59:13.
2. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Ang Igpapahulay usa ka Kahimut-an,” *Liahona*, Mayo 2015, 129–32.

ANG UBANG

BRACKET

MOLUNGTAD OG
USA KA BULAN,

ANG UBANG BRACKET

MOLUNGTAD

SA KAHANGTURAN

Kini nga bracket, nagrepresentar sa 2014 World Cup ug dili usa ka panagna sa bisan unsong umabot nga tournament o sangla.

Pwede Kang Mahimong Takus sa Templo

Ni Elder Quentin L. Cook

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Dako namong tinguha nga ang mga miyembro sa Simbahan magpakabuhi nga takus sa temple recommend. Palihug ayaw hunahunaa nga ang pagtambong sa templo lisud ug tingali dili makab-ot nga tumong. Naningkamot uban sa ilang bishop, kadaghanan sa mga miyembro makahimo sa tanang matarung nga mga gikinahanglan sulod sa mubo nga panahon kon sila may determinasyon nga mopasarang ug hingpit nga maghinulsol sa mga kalapasan. Naglakip kini sa kaandam mopasaylo sa atong mga kaugalingon ug dili mo-focus sa atong mga imperpeksyon o mga sala nga magpugong kanato nga dili makasulod sa sagrado nga templo.

Ang Pag-ula sa Manluluwas natuman alang sa tanang anak sa Dios. Ang Iyang matubsanon nga sakripisyo nagtagbaw sa mga gipangayo sa kaangayan alang sa tanan niadtong tinuoray nga maghinulsol. Ang mga kasulatan naghulagway niini sa nindot kaayo nga paagi:

“Bisan pa ang inyong mga sala mapula, sila pagapution ingon sa nieve” (Isaias 1:18).

“Ug Ako, ang Ginoo, dili na mahinumdom [niini]” (Jeremias 31:34).

Mopasalig kami nga ang inyong pagsunod sa matarung nga mga baruganan makahatag kaninyo ug sa inyong pamilya og kalipay, katumanan, ug kalinaw. Ang mga miyembro, mga hamtong ug batan-on, momatuod sa ilang kaugalingong katakus sa dihang motubag sila sa mga

pangutana sa temple recommend. Ang mahinungdanong gikinahanglan mao ang pagpalambo sa atong pagpamatuod sa Dios nga Amahan; sa Iyang Anak, si Jesukristo; ug sa pagpahiuli sa Iyang ebanghelyo ug masinati ang pagpangalagad sa Espiritu Santo.

Palihug hibalo ang dako namong tinguha nga ang tanan mohimo sa gikinahanglan nga mga kausaban aron mahimong takus sa pagtambong sa templo. Ribyuha sa mainampuan nga paagi ang espirituhanon nga kahimtang sa inyong kinabuhi, tinguha ang giya sa Espiritu, ug pakigsulti sa inyong bishop mahitungod sa pagandam sa inyong kaugalingon alang sa templo. Si Presidente Thomas S. Monson (1927–2018) miingon, “Wala nay laing importante nga tumong nga trabahoon kay sa magpakatakus sa pag-adto sa templo.”¹

Nag-ampo ko nga ang matag-usa kanato motahud sa Manluluwas ug mohimo sa gikinahanglan nga mga kausaban aron sa paghunahuna sa atong kaugalingon nga anaa sa Iyang sagrado nga mga templo. Sa pagbuhat sa ingon, makatuman kita sa Iyang balaan nga mga katuyoan ug magandam sa atong kaugalingon ug atong mga pamilya alang sa tanang mga panalangin nga mahatag sa Ginoo ug sa Iyang Simbahan niini nga kinabuhi ug sa kahangturan. ■

Gikan sa pakigpulong sa Abril 2016 nga kinatibuk-ang komperensya.

MUBO NGA SULAT

1. Thomas S. Monson, “Ang Balaan nga Templo—ang Suga sa Kalibutan,” Apr. 2011 nga kinatibuk-ang komperensya.

Natawo sa **Logan, Utah** niadtong **Septiyembre 8, 1940**

Sukad sa tuig 1960 hangtud 1962, nagserbisyo siya sa

British Mission,

ug usa si Elder Jeffrey R. Holland sa iyang mga kompanyon.

Gi-sustain nga sakop sa Korum sa

Napulog Duha ka mga Apostoles

niadtong Oktubre 6, 2007

Midula sa state championship nga game sa **basketball** ug **football** sa high school

Namingo kang **Mary Gaddie sa-Logan Utah Temple** niadtong **Nobyembre 30, 1962**

Dunay **3 ka anak** ug **11 ka apo**

Ang Biyahe ni Isabelle

Ni Jessica Larsen

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

Brazil, 1992

Mihangad nga gipiyong og gamay ni Isabelle ang miyang mga mata sa pagtan-aw sa asul nga kalangitan. Walay panganod nga makita. Gipaak niya ang nauga niyang mga ngabil.

Hilum nga nakig-istorya sa stake president, nga si Presidente Santiago, ang iyang mga ginikanan. Kusog kaayo ang andar sa makina sa barko nga dili siya makadungog kanila. Apan nahibalo siya unsay ilang giistoryahan. Wala nay tubig nga mainom.

Gipaningkamutan ni Isabelle sa pag-focus ang hinungdan sa ilang pagbiyahe. Mangadto sila sa templo aron magpa-seal ang pamilya! Nakahinumdom siya nga nakabati sa iyang mga ginikanan nga naghigot mahitungod sa matahum nga templo sa São Paulo sukad sa gamay pa siya. Ang pag-adto didto daw usa lamang ka sugilanon. Tungod kay, ang pamilya ni Isabelle nagpuyo sa Manaus, sulod sa Amazon rainforest, ug ang templo dunay kapin sa 2,000 ka milya (3,219 km) ang gilay-on.

Dayon giplano ni Presidente Santiago ang unom ka adlaw nga biyahe padulong didto. May kapin sa 100 ka mga miyembro ang mihukom nga mangadto. “Usa kini ka sakripisyo,” miingon si *Mamãe* kaniya. “Apan ang sakripisyo nagdala og mga panalangin.”

Sa una, ang biyahe makalingaw. Nangatulog sila sa duyan nga naa sa deck sa barko, nanganta og mga himno, ug nagbasa og mga kasulatan.

Apan ang tubig nga mainom nahurot na, ug ang tubig sa sapa hugaw kaayo.

Gibati ni Isabelle nga si *Mamãe* mihikap sa iyang bukton. “Si Presidente Santiago nagtawag nga magpundok ta,” miingon siya. “Mag-ampo ta nga unta moulan.”

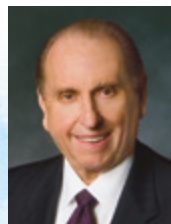
Miapil si Isabelle sa pundok, ug gisugdan ang pag-ampo. Human sa pag-ampo, mibati siya og ginagmayng taligsik sa iyang liog. Midali siyag adto sa kilid sa barko ug miginhawa og lawom. Abuhon nga panganod ang nag-irog padulong nila. Sa wala madugay ang ulan nag-sugod sa pagbundak! Gibuka niya ang iyang baba aron mosalo og tinulo sa ulan ang iyang dila.

“Pagdali!” misinggit si *Mamãe*. “Pagbira og mga balde, mga sudlanan—bisan unsa!”

Mibira si Isabelle og sudlanan ug gigunitan kini pag-gawas. Gusto siyang makasalod og daghang tubig kutob sa iyang mahimo. Ang tanan nagtinabangay, nangalipay ug nagsaulog. Wala madugay naghimo sila og dako kaayo nga kasaulugan! Ang ulan midangat og 15 minutos. Igo na kaayo kadtong gidugayon aron makatigom sila sa gikinahanglan nga tubig. Milagro kadto.

Sa wala madugay miabut na sa daplin ang barko. Apan duna pa gihapon silay 1,500 ka milya (2,414 km) nga biyahion. Ang tanan namalhin dayon sa bus alang sa nahibilin nga biyahe. Sulod sa mga adlaw, gitadlas sa bus ang libaungon nga mga dalan. Kausa miuntol kini

*Ang biyahe layo ug peligro,
apan igo nga panalangin ang
pag-abut sa templo.*

BILIHONG MGA PANALANGIN

“Ang mga panalangin sa templo
bilihon kaayo.”

Presidente Thomas S. Monson (1927-2018), “Ang mga
Panalangin sa Templo,” *Liahona*,
Mayo 2015, 93.

og labihan kakusog nga ang bildo nabuak! Usahay magdagan sila sa init, daghang tawo nga mga siyudad. Apan bintaha na lang kay ang mga karsada didto dili kaayo libaungon!

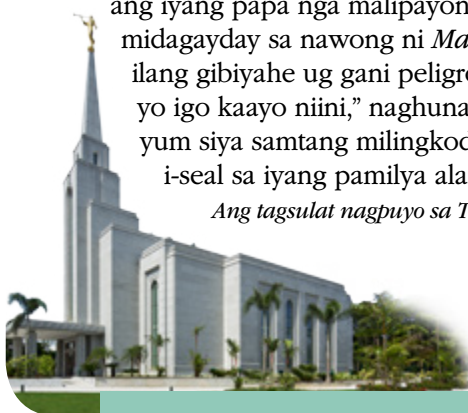
Malipay kanunay ang tanan kon manghunong na sila sa baranggay o lungsod para mangaon. Mangaon sila sa mga chapel o kauban sa mga miyembro sa Simbahan nga ilang maagian. Sa unang gabii, nangabut sila nga gabii na kaayo nga nahadlok si Isabelle nga basin wala nay naghulat. “Ayaw kabalaka”, miingon si *Mamãe* uban sa gikapoy nga pahiyom. “Tan-awa!”

Ang branch president ug ang mga miyembro sa Simbahan naglinya tabok sa karsada. Naggunnit sila og bandila nga gisulatan og “Ang Sakripisyo magdala og mga panalangin.” Mipahiyom si Isabelle Eksakto si *Mamãe*!

Human sa tulo ka libaungon nga mga adlaw, sa katapusan nangabut ra sila sa São Paulo. Mibarug si Isabelle gikan sa iyang gilingkuran aron makita niya og tarung ang gawas nga talan-awon samtang ang bus miliko sa may kurba. Sa kalit ang tanan sa bus nakasinggit sa kalipay. “*O templo! O templo!*” Nakita nila ang taas, gamay nga temple sphere nga mas taas kay sa naglaray nga mga palm tree. Midan-ag ang silaw sa adlaw sa pinabulawang anghel nga si Moroni.

Ang tanan gipangkapoy, apan walay usa ang gustong mopahulay. Gusto silang ma-seal diha-diha dayon. Dihang oras na para sa iyang pamilya nga ma-seal, mainampingon nga nag-ilis og puti si Isabelle. Samtang naglakaw siya padulong sa sealing room, nakita niya ang iyang papa nga malipayon. Mga luha sa kalipay midagayday sa nawong ni *Mamãe*. Layo kaayo ang ilang gibiyahе ug gani peligro. “Apan ang pagsakripisyo igo kaayo niini,” naghunahuna si Isabelle. Mipahiyum siya samtang milingkod siya sa iyang dapit aron i-seal sa iyang pamilya alang sa kahangturan. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Texas, USA.

Niadtong 2012 natukod ang usa ka templo sa Manaus, Brazil, diin nagtubo si Isabelle. Sukad niadto, si Isabelle ug ang ubang anak nanagko na nga may kaugalingon na nilang mga pamilya. Daghan nila nangadto aron sa pagtan-aw niining matahum nga bag-ong templo ug mahinumdom sa kaugalingon nilang biyahe.

Ni Jenna Koford

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

“Ako adunay pamilya. Gipangga ko nila.” (Songbook sa mga Bata, 98).

“Andrew! Nia na ang bus!” Mitawag si Nana.

A Nagdali og gawas si Andrew. Nanamilit siya ni Nana, Papa, ug sa iyang manghud, nga si Amy. Si Amy gamay pa kaayo para moeskwela, mao nga pabilin ra siya sa balay uban ni Nana ug Papa.

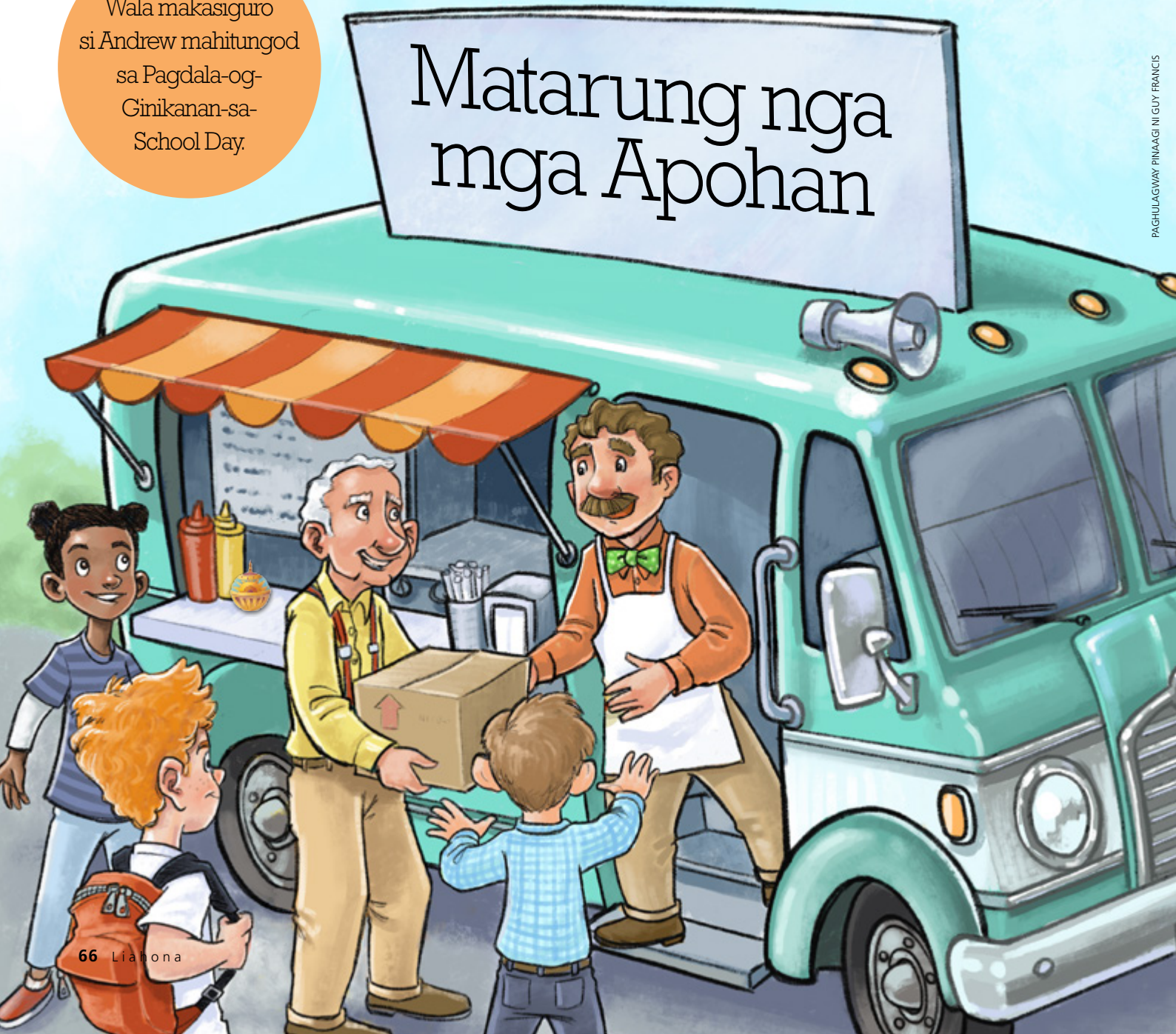
Si Andrew ganahang moeskwela. Ganahan siyang makigdula sa iyang mga higala atol sa recess. Ganahan siya sa iyang teacher, nga si Ms Kimball.

Human sa recess pagkabuntag, miingon si Ms. Kimball, “sa sunod semana duna kitay Pagdala-og-Ginikanan-sa-School Day. Kon moanhi ang inyong mga ginikanan, siguroa nga magdala sila og butang gikan sa ilang trabaho nga ipakita kanato. Malipay kita nga maminaw nila!”

Nanginit ang nawong ni Andrew. Wala siyay ikasulti mahitungod sa iyang mga ginikanan. Wala kaayo siyay mahinumduman mahitungod sa iyang mama. Mibiya ang iyang mama sa gamay pa siya. Ug wala gani makaila si Andrew sa iyang papa.

Wala makasiguro
si Andrew mahitungod
sa Pagdala-og-
Ginikanan-sa-
School Day.

Matarung nga
mga Apohan

Naminaw si Andrew samtang ang ubang mga bata naghigot bahin sa ilang mga mama ug mga papa. Ang mama ni Tony usa ka bombero, ug ang papa ni Jessica nagtrabaho sa zoo. Ang tanan naglaum nga magdala ang iyang papa og unggoy o sloth ngadto sa klase!

“Unya ang imong mga ginikanan?” Nangutana si Tony kang Andrew.

Mitan-aw si Andrew sa iyang mga tiil. Giisa niya ang iyang abaga. “Nagpuyo ko sa akong mga apohan.”

Gipangga ni Andrew si Nana ug Papa, apan wala silay nindot nga trabaho. Si Nana namaligya og mga habol ug sinina sa mga bata. Si Papa nag-drive og dakong trak sa pagkaon. Wala makasiguro si Andrew mahitungod sa Pagdala-og-Ginikanan-sa-School Day.

Nianang gabhiona nagbasa si Andrew sa unang kapi-tulo sa Basahon ni Mormon: “AKO, si Nephi, natawo sa mga matarung nga ginikanan . . .” (1 Nephi 1:1).

“Wala ko magpuyo sa akong mga ginikanan,” naghunahuna si Andrew. “Nagpuyo lang ko uban ni Nana ug Papa.”

Dayon, misulod si Amy sa kwatro ni Andrew, nagga-kos og pangpainit nga habol. Gipakita niya kini kang Andrew. “Hinimo ni Nana!”

“Oo, gihimo ni Nana kana para nimo.” Mipahiyom og gamay si Andrew.

Gihunahuna niya ang tanang nindot nga butang nga gihimo ni Nana para niya—pag-andam og pamahaw sa dili pa moeskwela, pagtabang sa iyang homework, pagpakigdula kaniya uban ni Amy. Si Nana sama kaayo sa usa ka inahan.

Dayon naghunahuna si Andrew bahin ni Papa. Si Papa magbasa og mga istorya kang Andrew matag gabii. Motabang usab siya sa homework. Gitudloan usab niya si Andrew unsaon sa pagbisikleta. Si Papa sama kaayo sa usa ka amahan.

Nagkadako ang pahiyom ni Andrew. Nagpasalamat kaayo siya ni Nana ug ni Papa. Gibati gihapon niya ang kakulba sa pagdala og mga apohan sa eskwelahan. Apan OK ra kini. “Posibling wala koy matarung nga mga ginikanan,” naghunahuna siya, “apan duna koy matarung nga mga apohan, ug butang kana nga espesyal.”

Dihang miabut ang Pagdala-og-Ginikanan-sa-School Day, naglingkod si Andrew tapad ni Papa sa luyo sa klase nga naminaw sa ubang mga ginikanan sa mga bata. Ang mama ni Tony nagdala sa iyang uniform sa bombero. Gipasulay niya ang tanan sa iyang helmet. Ang papa ni Jessica nagdala og bao gikan sa zoo.

“Imo nang oras, Andrew,” miingon si Ms. Kimball.

Miadto sa atubangan sa klase si Andrew uban ni Papa. Miginhawa siya og lawom ug miingon, “Ang akong Papa nag-drive og dakong truck ug maghatud og mga pagkaon. Nakahimamat siya og daghan kaayong tawo, ug naningkamot gayud siya sa pagtrabaho.”

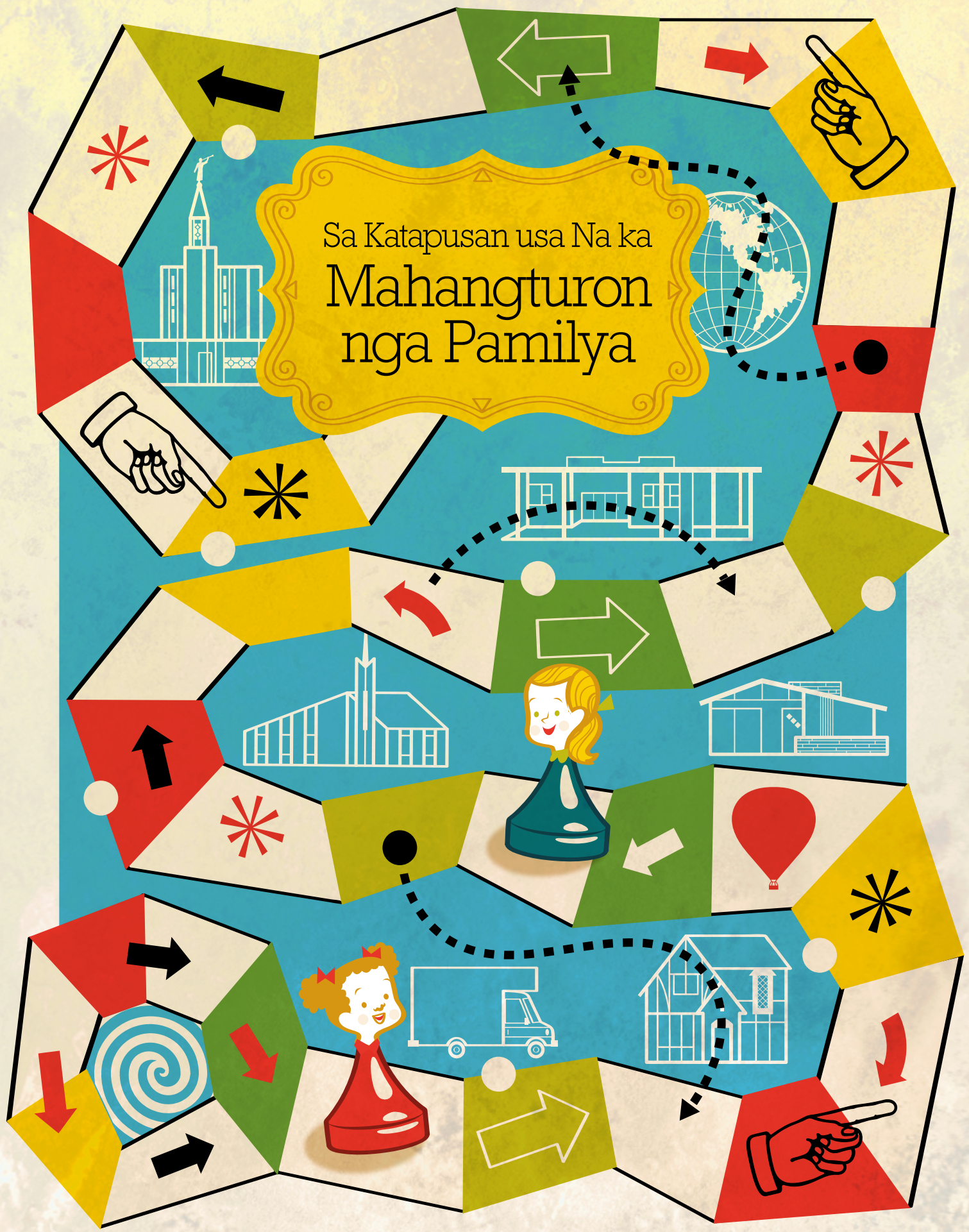
Mihangad si Andrew ug nakita sa Papa nga nagpahiyum. Dayon gisulti ni Papa ang mahitungod sa pag-drive sa iyang trak. Gihatagan usab niya ang tanan og pagkaon gikan sa iyang trabaho! Ang mga bata sa klase ni Andrew nangutana ni Papa og daghan mahitungod sa iyang trabaho.

Nalipay si Andrew nga naa si Papa nga iyang kauban. Siya ug si Papa ug si Nana ug si Amy usa ka pamilya—ug sila mga matarung. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA

Sa Katapusan usa Na ka
Mahangturon
nga Pamilya

Ni Jane McBride

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

*“Bisan unsa ang imong bugkuson dinhi sa yuta paga-
bugkuson didto sa langit” (Helaman 10: 7).*

Unsay buot ipasabut sa ‘Ang Pamilya Mahangturon?’ Nangutana si Mia. Girog niya ang iyang piraso nga dulaanan sa pikas kilid sa board. Siya ug ang suod niyang higala, si Zoey, nagdula sa sala ni Zoey. Sa bong-bong mao ang litrato nga nag-ingon nga, “Ang Pamilya Mahangturon.” Ganahan si Mia nga maminaw niana.

“Nagpasabut kana nga human sa imong pagkamatay, pamilya gihapon kamo,” mipasabut ni Zoey. Nagbutang siya og kard ug girog ang iyang piraso nga dulaan.

Gilibut og tan-aw ni Mia ang kwarto. Daw normal ra kining tan-awon. Dunay mga kutson, mga lamesa, mga unlan, ug TV. Apan may lahi nga pagbati sa balay ni Zoey kay sa ilaha. “Ikaw ba dunay mahangturon nga pamilya?” Nangutana si Mia.

Mihangad si Zoey gikan sa pagtan-aw sa dulaan uban sa pahiyum. “Oo! Ang akong mama ug papa nakasal sa templo. Mao nga magkauban kami sa hangtud.”

“Mao bay hinungdan nga lahi ang pagbati sa inyong panimalay?” Nangutana si Mia.

Daw naglibug si Zoey. “Lahi?”

Wala mahibalo si Mia unsaon sa pagpasabut ang pagbati sulod sa panimalay ni Zoey. Malipayon kini ug maabi-abihon. Apan daw lahi ra kon isulti. “Kalimti na lang,” miingon siya. “Padayon lang ta og dula.”

Nianang gabhiona dili makahunong sa paghunahuna si Mia mahitungod sa mahangturon nga pamilya ni Zoey. Ganahan siya sa pagbati sulod sa balay ni Zoey. Ang pamilya ni Mia mamalhin na sa Ontario, Canada, sa pipila ka adlaw. Naghunahuna siya kon unsa kaha ang pagbati sa bag-o nilang panimalay.

“Ma, ang panimalay ni Zoey malipayon kaayo ang pagbati,” miingon si Mia samtang gipahimutang siya ni Mama sa iyang higdaanan. “Gusto ko nga ingon niana ang pagbati sulod sa atong bag-o nga balay.” Naghunahuna si Mia kon unsa niya ka pinangga ang iyang Mama, Papa, ug ang iyang mga manghud nga lalaki. “Gusto ko nga mahangturon usab ang atong pamilya.”

Hilum ra nga naminaw si Mama. Dayon miingon siya, “ako usab.”

Pagkasunod adlaw, gitawagan ni Mama ang mama ni Zoey. Nahibaloan niya nga ang pamilya ni Zoey

magsimba sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.

“Gusto kong moadto niana nga simbahan,” giingnan ni Mia ang iyang mga ginikanan samtang nag-impake sila. Hapit na mahurot ang sulod sa ilang balay karon.

“Miingon ang mama ni Zoey nga makatabang siya nato sa pagpangita og building sa simbahan,” miingon si Papa samtang gibutangan niya og tape ang karton.

Mipahiyum si Mia og mibati og kahinam. Tingali ang bag-o nilang balay may pagbati sa kamaabi-abihon ug malipayon sama sa ila ni Zoey!

Dihang naphimutang na sila sa bag-o nilang balay, nagsugod sa pag-acto sa simbahan ang pamilya ni Mia. Ang mga tawo didto mga nindot kaayo. Ang tanan magtinawganay og “Brother” ug “Sister.” Si Mia miadto sa Primary kauban sa gagmay niyang manghod. Ganahan siyang mokanta ug magbasa og mga kasulatan.

Sa wala madugay duha ka batanong babaye miadto sa ilang balay ni Mia. Sila si Sister Justin ug si Sister Ramos, ug mga misyonaryo sila. Gisultihan nila ang pamilya ni Mia mahitungod sa Langitnong Amahan, ni Jesus, ug sa Basahon ni Mormon.

Ganahan si Mia nga maminaw mahitungod sa ebanghelyo. Bisan ang iyang mga igsoon hilum nga nanglingkod ug naminaw!

Gisultihan ni Mia si Sister Ramos ug si Sister Justin mahitungod sa panimalay ni Zoey. “Gusto kong dunay mahangturon nga pamilya sama sa kang Zoey.”

“Gusto sa Langitnong Amahan nga tanan kita maka-angkon og mahangturon nga pamilya,” miingon si Sister Ramos nga may dakong pahiyum. “Gusto Siya nga magmalipayon kita.”

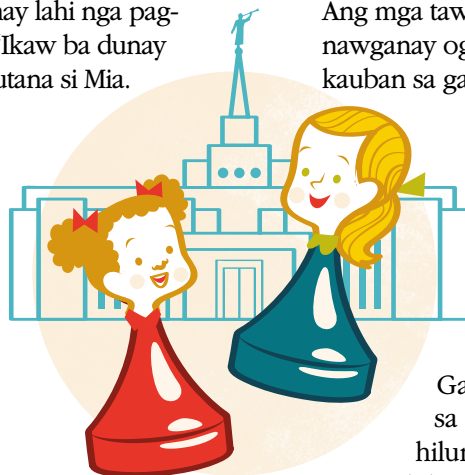
Sa wala madugay ang pamilya ni Mia mihukom nga magpabunyang.

Si Zoey ug ang iyang pamilya mibiyahe hangtud sa Ontario para sa bunyang. Usa ka tuig human niadto, namalik na usab sila. Niining panahona tungod kay si Mia ug ang iyang pamilya i-seal na sa templo!

Sa adlaw sa pag-seal, nagbarug si Mia sa gawas sa templo uban sa iyang pamilya, nga nagsinina og puti. Dagko sila og mga pahiyum. Gibati ni Mia ang kamaabi-abihon ug kalinaw sa sulod. “Mahangturon na kami nga pamilya karon!” misulti siya nga malipayon.

“Sakto kana,” miingon si Papa. “Mahangturon na kita nga pamilya.” ■

Ang tagsulat nagbuyo sa Colorado, USA.

Usa ka Higala ug Misyonaryo

Kumusta!

Ang akong ngalan
si Juan Bautista,
ug taga
Argentina ko.

Akong gipadan-ag
ang akong
kahayag pinaagi
sa pagpaambit
sa ebanghelyo.

Suod nga Managhigala

Ang suod nakong higala nga si Facundo ug
ako nagkaila sukad sa singko anyos pa mi.
Pareho kaming ganahan og football! Gidapit
nako siya sa daghang kalihokan
sa Simbahan.

2

Unang Pangutana ni Facundo

Dihang si Facundo kauban namo sa pagpanihapon, nangutana siya, “Nganong mag-ampo kanunay ang inyong pamilya?” Miingon ko tungod kay ang Langitnong Amahan mipanalangin kanamo, ug mao kini ang among paagi sa pagpasalamat Kaniya. Natingala siya!

3

Family Home Evening

Miadto si Facundo sa usa ka family home evening dihang ang akong igsoon nga si Benjamin nangandam para sa bunyag. Gibati ni Facundo ang Espiritu, ug mihangyo kon pwede ba usab siyang magpabunyag! Nakig-istorya dayon ang akong Papa sa mga ginikanan ni Facundo.

Gitudloan sa mga misyonaryo ang pamilya ni Facundo. Dayon si Facundo ug ang iyang igsoong babaye nga si Augustine nabunyagan! “Misimba ang iyang mga ginikanan, apan wala pa sila mabunyagi.

4

Ikaduhang Pangutana ni Facundo

Nangutana si Facundo sa akong mama kon makahibalo ba unya siya og daghan sama sa akong nahibaloan mahitungod sa Dios. Mipahiyum siya ug miingon nga kon magtuon siya sa mga kasulatan ug mag-ampo, makakat-on ra siya og daghan pa!

UNSAON NIMO SA PAGDAN-AG?

- Pagdapit og higala sa kalihokan sa Simbahan o sa family home evening.
- Pagpakita og maayong ehemplo sa kamabination ug gugma.
- Pag-ampo alang sa tabang ug inspirasyon.

PADAD-I KAMI OG BITOON!

Mihangyo si Jesus kanato nga “[atong] pasigaon ang [atong] kahayag sa atubangan sa mga tawo” (Mateo 5:16). Unsaon nimo sa pagpadan-ag ang imong kahayag? Paggunting og bitoon ug isulat ang imong istorya diha niini. Hangyog ang usa ka ginikanan sa pag-email og litrato sa imong bitoon, kauban ang ilang pagtugot, ngadto sa liahona@ldschurch.org.

“Duna koy pagtuo ug pagpamatuod bahin ni Jesukristo ug sa Iyang tahas isip atong Manluluwas ug Manunubos.”

Ni Elder Gary E. Stevenson

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Gikan sa “A Gospel Perspective” (Brigham Young University–Hawaii devotional, Sept. 19, 2017), devotional.byuh.edu.

Reading Club

sa Basahon ni Mormon

APIL PINAAGI SA PAGBASA SA BASAHON NI MORMON!

Pwede ra nga magbasa ka sa imong kaugalingon, sa imong pamilya, o uban sa higala. Dayon padad-i kami og imong litrato nga nagbasa sa Basahon ni Mormon ug sultih kami mahitungod sa butang nga imong nakat-unan o sa paborito nimong istorya gikan sa Basahon ni Mormon. Ipadala kini sa liahona.lds.org (i-klik ang “Submit an Article”).

Mga Kasulatan Niining Bulana: Helaman 5:12

“Hinumdumi, hinumdumi nga kini diha sa lig-on nga sukaranan sa atong Manunubos, nga mao si Kristo, ang Anak sa Dios, nga kamo kinahanglan gayud motukod sa inyong tukuranan.”

Ang akong pamilya nagbasa sa Basahon ni Mormon. Usahay among idrama-drama ang mga istorya. Makalingaw kaayo kini. Nakakat-on ko og bag-ong mga pulong ug mga butang matag adlaw. Ang paghi-mo niining mga butanga nagtabang nga maka-focus ko kanunay sa sacrament meeting ug sa Primary. Nakatabang usab kini nga magpabilin ko nga suod sa akong pamilya.
Amaron I., edad 7, Phnom Penh, Cambodia

Ganahan kong magbasa sa Basahon ni Mormon sukad gipaila kini sa mga misyonaryo kanamo. Ang paborito nakong istorya naa sa Mosiah, dihang nangulo si Haring Benjamin sa iyang katawhan pinaagi sa iyang pagtuo. Gusto kong magmatinud-anon ug magmasulundon sa unsay ipabuhat kanako sa akong mga ginikanan.
Janice S., edad 10, Iloilo, Philippines

ATONG PAHINA

"Unang Panan-awon," ni Alana L., edad 7, São Paulo, Brazil

Marco Z., edad 9, Lima, Peru

Nalipay kaayo ko nga mabunyagan sa tinuod nga Simbahan ni Jesukristo. Nahibalo ko nga ang Basahon ni Mormon tinuod, ug ganahan kong magbasa niini matag adlaw. Naghimo kini kanako nga mas maresponsible nga magulang sa akong mga igsoon.

Andrei L., edad 10, Iloilo, Philippines

Harada K., edad 8, Yokohama, Japan

Si Ruth Higala nga Maunungon

Usa ka babaye nga ginganlan og Naomi nagpuyo uban sa duha niya ka anak nga lalaki ug sa ilang asawa. Dihang namatay ang duha ka anak nga lalaki, gisultihan ni Naomi ang ilang asawa nga pwede ra silang mobalik sa kaugalingon nilang pamilya. Apan ang usa sa asawa, si Ruth, maunungon kaayo. Gipili niya ang pagpabilin ug motabang sa pag-atiman ni Naomi. Miadto si Ruth sa pagpanguha og lugas sa duol nga uma. Nakabati ang tag-iya unsa ka maayo nga tawo si Ruth. Buotan siya ngadto ni Ruth. Mihukom si Ruth nga magpakasal kaniya. Si Ruth ug Naomi maayo gihapong managhigala, ug mitabang si Naomi sa pag-atiman sa anak ni Ruth. Mga tuig ang milabay, si Jesus natawo niini nga kaliwat sa pamilya. Nagpasabot nga si Ruth usa sa mga katigulangan ni Jesus!

Basaha ang mahitungod ni Ruth diha sa Ruth 1-4.

"Si Ruth mabination ug mapinanggaon," ni Kylee Q., edad 8, Virginia, USA

RUTH

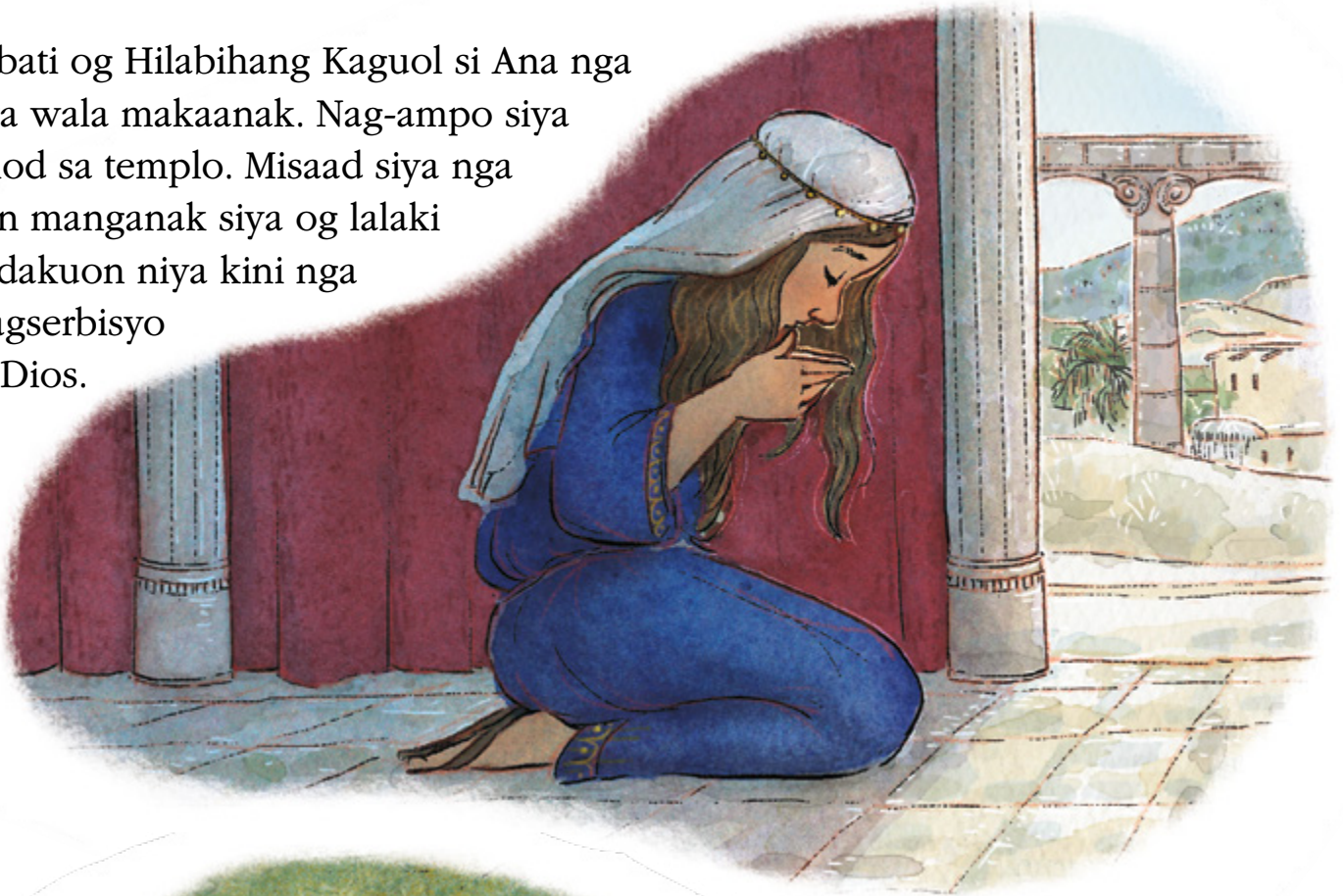
Gipili ni Ruth nga mahimo siyang maunungon nga higala, ug mao usab ako!

- Memoryaha ang Ruth 1:16.
- Ang pagkamaunungon nagpasabot sa pagsuporta sa usa ka tawo bisan og kini lisud. Isulat sa imong journal ang mahitungod sa usa ka panahon dihang dunay usa ka tawo nga maunungon kanimo.
- Paghimo og bag-ong higala niining semanaha. Pagkat-on og tulo ka makalingaw nga butang mahitungod kanila!
- Mahimo kong usa ka maayong higala pinaagi sa ...

Ana ug Samuel

Ni Kim Webb Reid

Mibati og Hilabihang Kaguol si Ana nga siya wala makaanak. Nag-ampo siya sulod sa templo. Misaad siya nga kon manganak siya og lalaki padakuon niya kini nga magserbisyo sa Dios.

Si Ana ug ang iyang bana nakaanak gayud! Ginganlan siya ni Ana og Samuel. Nasayud siya nga ang Dios mitubag sa iyang mga pag-ampo.

Dihang mitubo na si Samuel, gituman ni Ana ang iyang saad. Gihangyo niya si Eli, ang pari sa templo, nga tudloan si Samuel unsaon sa pagserbisyo sa Dios. Mitabang si Eli sa pag-atiman ni Samuel.

Usa ka gabii samtang naa sa higdaanan si Samuel, nakadungog siya og tingog. Nangutana siya kon si Eli ba ang mitawag kaniya. Miingon si Eli nga ang Dios misulay sa pagpakigsulti kang Samuel. Sa pagkasunod nga nadungog na usab ni Samuel ang tingog, naminaw siya. Dayon ang Dios namulong kang Samuel. Naminaw si Samuel sa Dios ug misunod Kaniya.

Makahimo ra ko sa pagkat-on mahitungod sa Dios
ug mosunod sa Iyang mga sugo! ■

Gikan sa 1 Samuel 1-3.

Makapaambit Ako sa Uban

PAGHULAGWAY: RINAAGINI ACRYL STOTT

Ni Presidente
Ezra Taft Benson
(1899–1994)

ANG BASAHON NI MORMON MAGDALA OG KABUHONG

Adunay gahum sa basahon nga magsugod sa pagdagayday sa inyong kinabuhi sa higayon nga sugdan ninyo ang tinuoray nga pagtuon.

Aduna bay usa ka butang sulod sa atong kasingkasing nga naghandom nga mas mapaduol ngadto sa Dios, mas mahisama Kaniya sa atong matag adlaw nga pagpakabuhi, mobati sa Iyang presensya kanunay? Kon mao, ang Basahon ni Mormon makatabang gayud kanato sa pagbuhat niini kaysa uban pang basahon.

Ang Basahon ni Mormon wala lamang magtudlo kanato sa kamatuoran, bisan tuod naghimo kini niana. Ang Basahon ni Mormon wala lamang magpamatuod kang Kristo, bisan tuod naghimo kini niana, usab. Apan adunay mga butang nga mas labaw pa. Adunay gahum diha sa basahon nga magsugod sa pagdagayday sa inyong mga kinabuhi sa higayon nga sugdan ninyo ang tinuoray nga pagtuon sa basahon. Makaplagaan ninyo ang mas dako nga gahum sa

pagpakigbatok sa tintasyon. Makaplagaan ninyo ang gahum sa paglikay sa panglingla. Makaplagaan ninyo ang gahum nga magpabilin sa higpit og pig-ot nga dalan. Ang mga kasulatan mao ang gitawag og ‘mga pulong sa kinabuhi’ (D&C 84:85), ug walay laing mas tinuod pa niana kay sa Basahon ni Mormon. Kon kamo magsugod sa pagkagutom ug pagkauhaw niadto nga mga pulong, kamo makakaplag sa kinabuhi nga mas mabungahon. . . .

Kini nga mga saad—dugang nga gugma ug panagsinabtanay sa panimalay, mas dakong pagtahud tali sa ginikanan ug anak, paglambo sa espiritwalidad ug pagkamatarung—dili kawang nga mga saad, apan sama sa

gipasabut ni Propeta Joseph Smith sa dihang siya miingon nga ang Basahon ni Mormon makatabang kanato nga mas mapaduol ngadto sa Dios. . . .

Sobra sa napulo ka tuig ang milabay mihimo ako sa mosunod nga mga pahayag kabahin sa Basahon ni Mormon:

“Ang mahangturon ba nga mga sangputanan nag-agad sa atong pagsanong niini nga basahon? Oo, alang man sa atong panalangin o sa atong kaalautan.

“Ang matag Santos sa Ulahing mga Adlaw kinahanglang magtuon niini nga basahon isip usa ka buluhaton sa tibuok kinabuhi. Kay kondili iyang gibutang ang iyang kalag sa kakuyaw ug nagsalikway niadtong makahatag og espiritwal ug intelektwal nga panaghiusa sa iyang tibuok kinabuhi. Adunay kalainan tali sa usa ka kinabig kinsa natukod sa bato ni Kristo pinaagi sa Basahon ni Mormon ug nanggunit pag-ayo sa gunitanan nga puthaw, ug sa tawo nga wala.”

. . . Dili kita magpabilin ubos sa panghimaraut . . . pinaagi sa wala paghatag og gibug-aton niining talagsaon ug kahibulongang gasa nga gihatag sa Ginoo ngari kanato. Hinoon, atong kab-uton ang mga saad nga nalakip sa pagbahandi niini sa atong mga kasingkasing. ■

Gikan sa “The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,” Ensign, Nob. 1986, 4–7.

**PADULONG SA KASADPAN,
NI DAVID MEIKLE**

Sugod 1856 hangtud 1860, 10 ka handcart company nga may 3,000 ka Santos sa Ulahing mga Adlaw nga milangyaw gikan sa England, Wales, Scotland, ug Scandinavia milakaw og 1,300 ka milya (2,090 km) aron makig-uban sa mga Santos sa Zion. Kini nga mga pioneer mibira sa tanan nilang kabtangan tadtas sa kapatagan sa Amerika sa 3' x 5' (1 x 1.5 m) nga ginama sa mga kahoy nga kariton.

MGA YOUNG ADULT

**MIBATI KA BA NGA
WALAY KONEKSYON?**

*Nagpuyo kita sa usa ka panahon
sa daghang kagubot ug walay
pagpaabut sa bisan unsa. Sa
paghimo nga may koneksyon
gayud sa Dios, kinahanglan kitang
maghinay-hinay ug maghilum.*

48

KABATAN-ONAN
**NANGLIMBASUG
SA LISUD NGA
PANGUTANA? ANIA
ANG TABANG.**

50

SAKRAMENT MITING
**7 KA TIP SA
PAGHATAG OG
PAKIGPULONG**

56

MGA BATA
**APIL SA AMONG
READING CLUB
SA BASAHON
NI MORMON!**

73

ANG SIMBAHAN NI
JESUKRISTO
SA MGA SANTOS
SA ULAHING MGA ADLAW

